

2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде жана анын ведомстволук бөлүмдөрүндө бюджеттин аткарылышына жүргүзүлгөн шайкештик аудити жөнүндө отчет

2022 жана 2023 жылдарга Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аудитордук иш пландарынын жана Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2022-жылдын 18-августундагы № 10-2/492, 2023-жылдын 13-январындагы № 06-1/21, № 06-1/23, № 06-1/24, № 06-1/25, № 06-1/26, 2023-жылдын 3-февралындагы № 06-1/82, 2023-жылдын 6-февралындагы № 06-1/99, 2023-жылдын 27-февралындагы № 06-1/169, буйруктарына ылайык аудитор У.А Жумагулов жетекчилиги алдында, башкы мамлекеттик инспекторлор Т.З. Алмаматов, К.Т. Джусупбаев жана Т.Д. Алымолдоев, мамлекеттик инспекторлор А.А. Рахманов, А.Дж. Матосмонов, С.С. Шамурзаев, М.Ж. Артыков, Г.А. Кубатбекова, С.Д. Зулуев, Б.Ы. Кайымов, А.Н. Утурова, Э.Т. Абдуллаев, жана курулуш боюнча тартылган адис Н. Нурманбетов, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын аймактык бөлүмдөрүнүн инспекторлору тарабынан 2021-жылдын 1-январынан тартып 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде жана анын ведомстволук бөлүмдөрүндө бюджеттин аткарылышына шайкештик аудит жүргүзүлгөн.

Жооптуу тараптар жана аудит объектиси

Ушул аудитке карата жооптуу тарап жана аудиттин объектиси болуп Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги (мындан ары - Транспорт жана коммуникациялар министрлиги же Министирлик) эсептелет.

Жооптуу тараптын милдеттери

Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин жетекчилиги мамлекеттик каражаттарды башкаруу жана мыйзам чыгаруу органы тарабынан берилген ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууга, ошондой эле ушул аудиттин предмети үчүн жоопкерчиликтүү.

Аудитордун жана аудитордук топтун милдеттери

Аудитордун жана аудит тобунун милдети Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин иши аудиттин критерийлерине ылайык келүүсүнө, жүргүзүлгөн аудиттин негизинде тиешелүү тыянактарга өз алдынча келүү болуп саналат. Аудит корутундуларды тастыктоо үчүн жетиштүү далилдерди алуу үчүн жол-жоболорду аткарууну камтыйт. Аткарылган жол-жоболор аудитордун кесипкөй чечимине, анын ичинде алдамчылыктын же катанын кесепетинен жол берилген олуттуу ылайык келбөөчүлүк тобокелдигине баа берүүгө көз каранды. Аудиттин аткарылуучу жол-жоболору бул жагдайларда ылайыктуу деп эсептейбиз. Чогултулган аудитордук далилдер ушул отчетто баяндалган корутундулар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн жетиштүү жана ылайыктуу болуп саналат деп эсептейбиз.

Аудиттин предмети

Аудиттин предмети болуп Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин ишинин укук белгилөөчү ченемдик укуктук актыларда бекитилген максаттарга жана милдеттерге жана Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына ылайык келиши эсептелет.

Көрсөтүлгөн мезгил ичинде аудиттин көлөмүнө киргизилген маселелер төмөнкүдөй болду:

- Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын буга чейинки аудитинин жыйынтыгы боюнча жазма буйруктун жана сунуштардын аткарылышын талдоо;
- бюджеттик каражаттардын жана атайын эсептик каражаттардын кирешелеринин жана чыгашаларынын сметаларынын аткарылышын талдоо;
- Кыргыз Республикасынын "Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө" мыйзамынын сакталышын талдоо;
- жолдорду курууга, ондоого жана эксплуатациялоого капиталдык салымдар боюнча бюджеттин аткарылышына аудит;
- ченемдик укуктук актыларга ылайык эмгек акыга жана башка төлөмдөргө, штаттык ырааттаманын туура түзүлүшүнө жана эмгек акы фондунун түзүлүшүнө аудит;
- кассалык жана казыналык операцияларга аудит;
- командировкалык чыгымдардын аудити, отчет берүүчү жактар менен эсептешүүлөр;
- негизги каражаттарга жана товардык-материалдык баалуулуктарга, так отчеттуулук бланктарына, ТМБнын ченемден ашыкча запастарына жана эсептөөлөрдөгү каражаттарга аудит;
- транспорттук каражаттардын лимиттеринин сакталышын жана транспортторду эксплуатациялоого аудит;
- ижара мамилелеринине аудит;
- дебитордук жана кредитордук карыздардын пайда болушуна аудит;
- бюджет жана Социалдык фонд менен эсептешүүлөрдүн абалын талдоо;
- бухгалтердик эсептин жана отчеттуулуктун абалын баалоо;
- Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан ишке ашырылып жаткан инвестициялык долбоорлоруна аудит.

Аудиттин критерийлери:

- Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Эмгек кодекси;
- Кыргыз Республикасынын Салык кодекси;
- “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодекси;
- “Кыргыз Республикасынын 2021-жылга республикалык бюджетти жана 2022-2023-жылдарга болжолу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына;
- “Кыргыз Республикасынын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024 жылдарга болжолу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;

- “Бухгалтердик эсеп жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Жер казынасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу мүчөлүк акыларынын тарифтери жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- “Шаар куруу жана архитектура жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамы;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3 ноябрындагы № 694 “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1996-жылдын 22-апрелиндеги № 183 “Бишкек-Ош автожолундагы тоннелдер аркылуу транспорт каражаттарынын акы төлөп өтүүсүн уюштуруу жөнүндө” токтому (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 5-декабрынын № 638 “Бишкек-Ош автомобиль жолундагы тоннелдер аркылуу транспорт каражаттарынын өтүүсү үчүн жыйымдын өлчөмүн жана төлөөнүн тартибин бекитүү жөнүндө” токтому менен күчүн жоготту);
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 “Мамлекеттик ишканалардын ишин тартипке келтирүү тууралуу” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2003-жылдын 19-мартындагы №143 “Менчиктештирүү объекттеринин наркын баалоо боюнча методикалык сунуштарды бекитүү жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2000-жылдын 26-октябрындагы №637 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүү (иштерди) үчүн акы төлөөнүн өлчөмүн аныктоо тартибин бекитүү жөнүндө” токтому;
- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 28-мартындагы № 207 “Жашыруун мүнөздөгү иш жана жашыруун иш кагаздарын жүргүзүү үчүн кызмат маяналарына проценттик үстөктөрдү төлөөнүн тартиби жана шарттары жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 2-майындагы № 238 “Жумушу мамлекеттик сырларга байланышкан жарандардын кызмат маяналарына

пайыздык үстөктү төлөө тартиби жана шарттары жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” токтому менен күчүн жоготту).

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 5-февралынын №43 “Кум-шагыл аралашмасын жана чопо топурак казып алуу укуктарын мамлекеттик каттоо жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 1-июлундагы №55 “Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 25-мартындагы №163 “2022-2024-жылдар мезгилине программалык бюджеттөөнү ишке ашыруу боюнча чаралар жөнүндө” токтому (Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 14-августундагы №404 “Программалык негизде бюджеттөө жана бюджеттик ачык-айкындуулук чөйрөсүндөгү айрым ченемдик укуктук актыларга өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтомуна менен күчүн жоготту);

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 29-августундагы №474 “Бюджеттик чөйрөнүн кызматкерлеринин эмгек акы төлөө шарттарын жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибин бекитүү тууралуу” токтому;

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы № 183 “Мамлекеттик мүлктү ижарага, чарба жүргүзүүгө, ыкчам башкарууга, акысыз убактылуу пайдаланууга берүү тартибин регламенттөөчү маселелер жөнүндө” токтому.

Ишти аткарууда колдонулган аудит стандарттарын аныктоо:

Иш INTOSAI аудитинин негизги принциптерине жана шайкештик аудити үчүн жетектөөчү көрсөтмөлөргө, атап айтканда ISSAI 400 жана ISSAI 1400 (2015-жылы кайрадан каралган), ошондой эле Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын Кеңешинин 2018-жылдын 19-декабрындагы № 01-26/123 жана 2021-жылдын 29 – мартындагы №01-26/56 токтомдору менен бекитилген шайкештик аудити жөнүндө колдонмого ылайык жүргүзүлдү.

Этикалык талаптарга ылайык келүү:

Аудиттин эл аралык стандарттары аудит тобу этикалык ченемдердин сактоосун, ошондой эле Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин ишмердигинин бардык олуттуу аспектеринде тиешелүү мыйзамдарга жана жөнгө салуучу ченемдерге ылайык келээрине негиздүү ишеним ала тургандай аудитти пландаштырууну жана өткөрүүнү талап кылат.

Аткарылган иштердин кыскача баяндамасы:

2021-жылдын 1-январынан тартып 2022-жылдын 31-декабрына чейинки мезгил аралыгына карата Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин бюджетинин аткарылышынын шайкеш жана жетиштүү далилдерин алуу үчүн аудитордук максаттарга жетишүү максатында төмөнкү иштер аткарылды

- Министрликтин ишмердүүлүгү боюнча финансылык отчеттуулукту, бухгалтердик эсепти жана башка маалыматтарды талдоо;
- Кирешелер жана чыгашалар, бекитилген пландар, болжолдор жана алардын аткарылышы тууралуу талдоо;

Аудит Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын бекитилген программасына ылайык Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин кызмат адамдары жана аткаруучу адамдары берген документтердин, материалдардын, маалыматтардын негизинде жүргүзүлдү.

“Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 29-беренесине ылайык аудитке берилген документтердин, финансылык отчеттуулуктун, башка отчеттордун жана маалыматтардын толуктугу жана тууралыгы үчүн жоопкерчиликти аудит объектисинин кызмат адамдары жана аткаруучу адамдары тартат.

Документ жүргүртүүнүн чоң көлөмүнө байланыштуу, аудит тандалма негизде жүргүзүлгөн жана аудит каталарды таппоо үчүн аудитордук тобокелдик укугун өзүнө калтырат.

Аудит чогултулган аудитордук далилдер ушул отчетто баяндалган корутундулар жана сунуштар үчүн негизди камсыз кылуу үчүн жетиштүү жана ылайыктуу деп эсептейт.

Аудит мезгилинде каржылоону бөлүштүрүүчүлөр болуп, төмөндөгүлөр эсептелишкен:

- *биринчи кол коюу укугу менен:* министр Бердалиев Б.Ч. 14.10.2020-жылдан 02.03.2021-жылга чейин, Абдралиева Г.К. 02.03.2021-жылдан 10.08.2021-жылга чейин, Осоев Э.А. 10.08.2021-жылдан 10.03.2022-жылга чейин жана Текебаев Т.К. 10.03.2022 – жылдан баштап азыркы учурга чейин;

- *экинчи кол коюу укугу менен:* Экономика, талдоо жана стратегиялык пландаштыруу бөлүмүнүн башчысы Дүйшебаев А.Д. бүтүндөй аудит мезгилине карата.

Корутунду:

Аудит тарабынан жүргүзүлгөн иштердин жыйынтыгында бюджеттик каражаттарды жана атайын эсептин каражаттарын пайдалануу Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде жана анын ведомстволук болумдорундо төмөндө баяндалган айрым жагдайларды кошпогондо, жалпысынан бардык олуттуу аспектилерде мыйзамдын талаптарына шайкеш келери аныкталды.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын мурдагы аудитинин жыйынтыктары боюнча жазма буйруктун жана сунуштаманын аткарылышы:

Аныктоо жана Корутунду

2016-жыл боюнча:

- “Балыкчы-Тамчы-Корумду автожолун реконструкциялоо” долбоорунун алкагында 2019-жылдын III кварталында бүткөрүлөт деген кепилдик катына карабастан “Лонг-Хай” ишканасы тарабынан 46 033,8 миң сомго жолдун тегиздигиндеги кемчиликтерди жоюу (5.4.1-пункту) – *аткарылган эмес.*

2019-жыл боюнча

- мурдагы текшерүүлөрдүн натыйжалары боюнча Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын тапшырмаларынын аткарылбаган пункттарын аткарууну камсыз кылуу (1-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган;*

- мөөнөтү өтүп кеткен карыздарды төлөө боюнча чараларды көрүү (12-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган;*

- тоннелден өткөндүгү үчүн төлөм түрүндө келип түшкөн жана негизсиз түрдө Кыргыз мамлекеттик курулуш, транспорт жана архитектура университетине чегерилген 17,2 миң сом республикалык бюджетке калыбына келтирилсин. Н.Исанова (21-пункт) - *аткарылган эмес;*

- 2010-2016-жылдары белгиленген 1770,1 миң сом суммасында накталай акчанын жана товардык-материалдык баалуулуктардын жетишсиздигин калыбына келтирүү боюнча чараларды көрсүн (23-пункт) - *аткарылган эмес;*

- “БАРЭК коридору-3 (Бишкек-Ош автожолу) 4-фазасын жакшыртуу” долбоору боюнча “China Railway Engineering Group Company №5” ЖЧК филиалынан 605,7 миң сом өлчөмүндө ижара акысын өндүрүү маселесин кароо, жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 17-июнундагы № 374 “Мамлекеттик мүлктү ижарага берүүнүн тартиби жөнүндө” токтому менен бекитилген Жобо ылайык бюджетке чегерүү (40-пункт) - *аткарылган эмес;*

- юридикалык жакты каттоо жана Кыргыз Республикасынын Салык кодексин жана “Юридикалык жактарды, филиалдарды (өкүлчүлүктөрдү) мамлекеттик каттоо жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын бузууларды четтетүү зарылчылыгы жөнүндө Renardet S.A Consulting Engineers компаниясына билдирүү (44-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган.*

2020-жыл боюнча

- Мурдагы текшерүүлөрдүн жыйынтыктары боюнча Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын жазма буйругунун аткарылбаган пункттарын аткарууну камсыз кылуу (1-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган;*

- Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 “Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын Эрежелерин бекитүү жана ишке киргизүү жөнүндө” буйругуна толуктоолорду киргизүү менен атайын техника үчүн күйүүчү майдын керектөө ченемдерин бекитүү же өзүнчө ошондой эле документти иштеп чыгуу (3-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган;*

- Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу Жол чарба департаменти “Салыктык эмес

кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктуна ылайык, 170,9 миң сом салыктык эмес кирешелер боюнча республикалык бюджеттин кирешесине чегерилсин (4-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган, көрсөтүлгөн сумманын 145,5 миң сом калыбына келтирилген эмес;*

- № 958 ЖТМ Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы №183 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик мүлктү ижарага берүүнүн тартиби жөнүндө” жобого ылайык, ижарачылардын, текшерүү мезгилинде топтолгон 219,0 миң сом жана 2018-2019-жылдарга 438,0 миң сом суммасында дебитордук карызын өндүрүү жөнүндө маселени кароо (6-пункт) *жарым-жартылай аткарылган;*

- № 44 ЖТМ 334,6 миң сом суммасында эсеп суммалар боюнча дебитордук карызды калыбына келтирсин жана аны белгиленген тартипте толук жабууга чараларды көрсүн (8-пункт) - *аткарылган жок;*

- “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктунун талаптарын сактоого жана Кыргыз авиациялык институтуна алынган ижара акысын калыбына келтирүүсү. И.Абдраимовго 50,4 миң сом жана ЖТИ №5 – 386,4 миң сом (12-пункт) – *жарым-жартылай аткарылган, көрсөтүлгөн сумманын 271,2 миң сом калыбына келтирилген эмес;*

- Бишкек-Ош мамлекеттик автожол башкармалыгына бүткөрүлгөн иштердин көлөмүнөн жол жээктерин бекемдөө боюнча бүтпөгөн ЖТМ № 26 66,5 миң сомдук, ЖТМ № 5 - 84,9 миң сомдук (14-п.) бүткөрүлбөгөн жумуштар алынып салынсын - *аткарылган жок;*

2021-жыл боюнча

Түндүк-Түштүк альтернативдик жолунун 2-фазасынын Арал-Казарман участогун куруу долбоору» жана 159км 183км “Түндүк-Түштүк альтернативдик жолунун 3-фазасын реконструкциялоо”.

- Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын 2022-жылдын 12-апрелиндеги № 01-23/100 мурунку аудиттин жыйынтыгы боюнча буйругунун 23-пунктунун толук аткарылышын камсыз кылуу (1-пункт) - *жарым-жартылай аткарылган;*

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 24-августундагы № 538 токтому менен бекитилген “Автомобиль жолдорун долбоорлоонун, куруунун жана реконструкциялоонун тартиби жөнүндө” жобонун талаптарын аткарууну камсыз кылуу боюнча комплекстүү чараларды көрсүн. «Түндүк-Түштүк альтернативдик жолунун 159-183-чакырымдарынын 3-фазасын реконструкциялоо» долбоору боюнча баштапкы иштелип чыккан долбоордук жана жумушчу документацияга киргизилген өзгөртүүлөрдү эске алуу менен мамлекеттик экспертизадан өткөрүү. (7-пункт) - *аткарылган эмес;*

- “Түндүк-Түштүк альтернативдик жолунун 159-183-чакырымы, 3-фазаны реконструкциялоо” долбоору боюнча подряддык иштерди жүргүзүүгө Келишимдин шарттарына ылайык (Айлана-чөйрөнү коргоо участогу) ИӨБ ЖИБ жана Консультант көчөт отургузуунун көлөмүн кайра эсептеп чыгуу. Жана кыйылган бак-дарактардын көлөмүнө туура келген жаңы көчөттөрдү багуу, ошол эле учурда жаңы көчөттөрдү отургузуунун наркы Контракттык

бюджеттин чегинде башка иштерди оптималдаштыруу жолу менен аныктоо. (8-пункт) - *аткарылган эмес.*

2020-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын Эсеп палатасынын сунуштамасынын аткарылышы: сунуштамадагы 57 пункттун 10 пункту аткарылып, 47 пункту аткарылган эмес.

Сунуш:

- Жүргүзүлгөн мурунку аудиттин жыйынтыктары боюнча 2016-жылга карата - 5.4.1-пунктчасы, 2019-жылга карата - 1, 12, 21, 23, 40 жана 44-пункттары, 2020-жылга карата - 1, 3, 4, 6, 8, 12 жана 14-пункттары, 2021-жылга - 1, 7 жана 8-пункттары.

- 2020-жылга сунуштаманын 57 пунктуунун ичинен 47 пунктуунун аткарылышы камсыздалсын.

Аудит объектисинин кыскача мүнөздөмөсү

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 1-июлундагы №55 токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги жөнүндө” жобого ылайык, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги автомобиль, темир жол, электр жана суу транспортунда, автомобиль жолдорунда, анын ичинде аэропорттун ички жолдорунда, аэродромдун жана аэропорттун элементтеринде мамлекеттик саясатты түзүүчү, ишке ашыруучу жана башкарууну жүзөгө ашыруучу мамлекеттик аткаруу бийлигинин органы болуп саналат.

Министрликтин борбордук аппаратын жана ведомстволук түзүмдөрүн күтүүгө кеткен чыгымдар республикалык бюджеттин, атайын эсептин жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбеген башка каржылоо булактарынын эсебинен жүзөгө ашырылат.

Министрликтин негизги максаты – автомобиль, темир жол жана суу транспорту менен жүргүнчүлөрдү жана жүктөрдү ташуу үчүн транспорттук кызмат көрсөтүүлөр рыногун өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды түзүү (аба транспорту секторун кошпогондо), автомобиль жолдорунун коопсуздугун камсыз кылуу, жана автотранспорт комплексин өнүктүрүү.

Министрликтин негизги милдеттери болуп төмөнкүлөр саналат:

- жол-транспорт комплекси жаатында бирдиктүү мамлекеттик саясатты түзүү жана ишке ашыруу;

- жол-транспорт комплекси чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актылардын, техникалык регламенттердин талаптарынын сакталышын мамлекеттик көзөмөлдөө жана контролдоо;

- жол-транспорт комплекси чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөр рыногун өнүктүрүү жана керектөөчүлөрдүн кызыкчылыктарын коргоо;

- автомобиль, темир жол жана суу транспорту менен коопсуз жана үзгүлтүксүз (үзгүлтүктүү) ташууларды камсыз кылуу үчүн шарттарды түзүү, кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жогорулатуу;

- жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун, аэропорттордун ички аэропорттук жолдорун, аэродром элементтерин (жасалма учуучу-конуучу

тилкени, буруучу жолчону жана перронду) куруу, күтүү жана техникалык абалын жакшыртуу үчүн шарттарды түзүү;

- автомобиль, темир жолдорунун тармактарын түзүү, ошондой эле аларды эл аралык транспорттук коридорлор системасына интеграциялоо;

- жүргүнчүлөрдү үзгүлтүксүз автомобилдик ташуулардын маршруттук тармагын түзүү, калктуу конуштарды автомобиль транспорту менен жүргүнчүлөрдү үзгүлтүксүз ташууну камсыздоо үчүн шарттарды түзүү;

- Кыргыз Республикасы катышуучу болуп саналган эл аралык автомобилдик каттам жөнүндө эл аралык келишимдердин талаптарына ылайык жүргүнчүлөрдү жана жол жүгүн эл аралык автомобилдик ташууларды, ошондой эле жүктөрдү ташууларды жөнгө салуу.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин башкаруу схемасы, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 01-июлундагы № 55 “Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги жөнүндө” токтомуна ылайык ушулар киришкен: Жарандык авиация департаменти, “Кыргызаэронавигация” МИ, Автомобилдик суу транспорту жана салмак-габаритти контролдоо департаменти, “Кыргызжолтрансдолбоор” долборлоо-изилдөө институту” мамлекеттик ишканасы, Жол чарба департаменти, “Кыргыз темир жолу” улуттук компаниясы” мамлекеттик ишканасы, “Өндүрүштүк-инновациялык борбор” мамлекеттик мекемеси, “Кыргыз автобекети” мамлекеттик ишканасы, И.Абдраимов атындагы Кыргыз авиациялык институту.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине коюлган милдеттерди эффективдүү ишке ашыруу, натыйжаларга жетишүү үчүн жоопкерчиликти жогорулатуу, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен Министрликтин Башкаруу схемасына бир катар түзүмдүк өзгөртүүлөр киргизилди, ага ылайык Жол фонду жана “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы түзүлгөн.

“Бишкек-Ош автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясы”, “Ош-Сарыташ-Иркештам автожолунун башкармалыгы” (АЖБ), Бишкек-Нарын-Торугарт АЖБ, Жалал-Абад-Балыкчы АЖБ, Ош-Баткен-Исфана АЖБ, “Жалал-Абад курулуш башкармалыгы” мамлекеттик ишканасы, “Мамлекеттик жол-оңдоо курулуш башкармалыгы” мамлекеттик ишканасы, Жол чарба департаментинин Жол тейлөө мекемелери (ЖТМ) мамлекеттик ишканаларды жана мекемелерди “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасына кошуу жолу менен мураскери болуп эсептелет деп белгиленген. “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын курамында ЖТМнин базасында Жол тейлөө ишканалары (ЖТИ) түзүлүп бюджеттик каржылоодон толук өзүн-өзү каржылоого өткөн.

Андан ары Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 12-июлундагы № 381 “Кыргыз Республикасынын жарандык авиациясын башкаруу системасын өркүндөтүү жөнүндө” токтому менен Жарандык авиация департаменти Кыргыз Республикасынын Министрлер

Кабинетине караштуу Жарандык авиация мамлекеттик агенттиги болуп, “Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишканасын жана И.Абдраимов атындагы Кыргыз авиациялык институтун схемасына кошуу менен кайра уюштурулган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин бюджеттик каражаттардын, атайын эсептик каражаттардын жана башка каражаттардын киреше жана чыгаша сметасын аткарууну талдоо:

Кыргыз Республикасынын, “Кыргыз Республикасынын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024-жылдарга болжолу менен” Мыйзамына ылайык Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин бюджетти мамлекеттик капиталдык салымдарды эске алуу менен, 13 155,8 млн сомго бекитилген.

2022-жылга такталган бюджет 22 110,0 млн сомду түзүп, бекитилген бюджетке караганда 8 954,2 млн сомго же 168,1 %га салыштырмалуу көп.

Такталган бюджеттин негизги үлүшү өнүктүрүү бюджетине (инвестициялык долбоорлорго) туура келет – 13 643,2 млн. сом, же жалпы бюджеттин 61,7%ы. 2022-жылы 13 250,3 млн сомго каржыланып, аткарылышы 97,1%ды түзгөн.

Автомобиль жолдорун оңдоого жана камсыздоого 2022-жылга республикалык бюджеттен 2 064,0 млн сом каралган. 2022-жылдын 15-январындагы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы – Кыргыз Республикасынын Президентинин Аппаратынын Жетекчиси менен болгон жолугушуунун № 18-39 протоколунун негизинде 20 000 тоннадан кем эмес битум сатып алуу үчүн бюджеттен акча берилген.

2022-жылдын жыйынтыгы боюнча учурдагы бюджет боюнча автомобиль жолдорун оңдоого жана камсыздоого жалпы каржылоо 2022-жылга каралган каражаттардын 2 841,0 млн сомду (99,6%) түзгөн.

“Мамлекеттик капиталдык салымдар” (МКС) беренеси боюнча 2022-жылга такталган план 5 268,0 млн сомду түзгөн. 2022-жылы жалпысынан 5 231,0 млн сомго (97,8%) каржыланган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 31-декабрына карата учурдагы бюджетинин аткарылышын талдоо

(млн сом)

Чыгымдардын аталышы	2021-жылга бюджеттин аткарылышы	2022-жылга бекитилген бюджет	2022-жылга такталган бюджет	2022-жылга бюджеттин аткарылышы	Жыл аягына чейинки калдык	аткаруу %
Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги	48,8	88,2	101,8	96,1	5,7	94,4
Жол чарба департаменти (аппарат)	275,7	27,2	1100,1	1097,5	2,6	99,8

Жол чарба департаменти (ведомстволук бөлүмдөрү)	1282,2	2036,8	388,1	388,1	0,0	100,0
Жол фонду	0,0	0,0	1365,0	1359,3	5,7	99,6
Жол тармагынын учурдагы бюджети	1557,9	2064,0	2853,2	2844,9	8,3	99,7
Атайын каражаттар	90,6	90,0	40,0	39,5	0,5	98,8
Мамлекеттик капиталдык салымдар	2065,0	600,0	5268,0	5231,6	36,4	99,3
Жол тармагынын бюджети БАРДЫГЫ	3713,5	2754,0	8161,2	8116,0	45,2	99,4
Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаменти (аппарат)	24,8	22,3	30,1	26,3	3,8	87,4
Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаменти (ведомстволук бөлүмдөрү)	100,5	150,1	173,6	160,3	13,3	92,3
Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин бюджети БАРДЫГЫ	125,3	172,4	203,7	186,6	17,1	91,6
Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин учурдагы бюджетинин жыйынтыгы	1822,6	2414,6	3198,7	3167,1	31,6	99,0
МКС жана Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин бюджети бардыгы	3887,6	3014,6	8466,7	8398,7	68,0	99,2
Өнүгүү бюджети БАРДЫГЫ	9181,6	10141,2	13643,2	13250,3	392,9	97,1
ДИТ (АӨБ)	6571,4	7100,3	10237,9	10116,5	121,4	98,8
ДИТ (ИӨБ)	2071,7	451,7	1271,3	1026,3	245,0	80,7
ДИТ (ЭБ)	538,5	2589,2	2134,0	2107,5	26,5	98,8
Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин бюджети БАРДЫГЫ	13069,2	13155,8	22109,9	21649,0	460,9	97,9
Башка булактар:						
Кыргыз Республикасынын Президентинин Фондунан Бардыгы:	0,0	0,0	127,7	127,7	0,0	100,0
Чоң-Арык-Ала-Арча автожолуна чейин	0,0	0,0	97,7	97,7	0,0	100,0
Куршаб-Жалпак-Таш автожолунда	0,0	0,0	30,0	30,0	0,0	100,0

Кытай-Кыргызстан-Өзбекстан темир жолунун курулушунун техникалык-экономикалык негиздемесин жана локалдык изилдөөлөрүн иштеп чыгуу	0,0	0,0	483,8	483,8	0,0	100,0
Жалпы бюджет	13 069,2	13 155,8	22 721,4	22 260,5	460,9	98,0

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин борбордук аппараты боюнча:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 02.06.2007-жылдагы №16 буйругунун, 2007-жылдын 17-майындагы №002 келишиминин жана 2007-жылдын 22-майындагы өткөрүп берүү актысынын негизинде ТУ-154М учагы техникалык жактан жараксыз абалда “Кыргызстан Авиакомпаниясы” ААКсына бекер өткөрүлүп берилген. Баштапкы баланстык баасы 54 238,9 миң сомду түзгөн ТУ-154М учагы “Эйр Кыргызстан” ААК («Кыргызстан Авиакомпаниясы» авиакомпаниясынын мураскери) тарабынан 11 жыл акысыз пайдаланылгандан кийин иштебеген, демонтаждалган абалда Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин балансында турат.

Эске алсак, Кыргыз Республикасынын Транспорт прокуратурасына учакты пайдалануу келишимин талаптагыдай эмес аткарууга жол берген адамдарга чара көрүү жөнүндө өтүнүч менен, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине (2022-жылдын 14-ноябрындагы № 03-6/5819 кат) баштапкы баланстык баасы 54 238,9 миң сомду түзгөн ТУ-154 М учагы боюнча маалымат жөнөтүлгөн.

Аныктоо жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрдагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” нускаманын талаптарына ылайык келбестен Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде 2021-жылдын жыйынтыгы боюнча 19,2 миң сом жана 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча 160,0 миң сом суммасында товардык-материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча запастары өз убагында эсепке алынган эмес.

Сунуш:

- Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде 2021-жылдын жыйынтыгы боюнча товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастары 19,2 миң сомго жана 2022-жылы - 160,0 миң сомго суммасында пайда болушунун себептерин талдоо. Жылдын аягында товардык-материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча запастарынын пайда болушуна жол берилбесин;

- Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3 ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” Нускамасына ылайык, 2024-жылы Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигин каржылоодо 2022-жылдын аягына карата товардык-материалдык баалуулуктардын ашыкча запастарын, аларды 2023-жылы өздөштүрүүсүн эске алуу менен, 160,0 миң сомго эсепке алынсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 25-мартындагы № 163 “2022-2024-жылдарга программалык бюджетти ишке ашыруу боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун 2-пунктуна ылайык (Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 14-августундагы № 404 токтомуна ылайык күчүн жоготту), Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги программалык бюджеттерди аткаруунун жүрүшүндө бошогон каражаттарды кызматкерлердин эмгек акысынын коэффициентин же кызматтык маянага үстөк белгилөө үчүн пайдаланууга укуктары берилген.

Бирок, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрствосуна эмгек акы фондусунан үнөмдөлгөн каражаттардын эсебинен 2 978,8 миң сом суммасында кызматкерлердин эмгек акысына коэффициентти белгилөөнүн же кызматтык маянасын үстөктүн ордуна, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 7-июлундагы № 241 жана 2022-жылдын 26-декабрындагы № 476 буйругунун негизинде 2022-жылы борбордук аппараттын кызматкерлерине дем берүүчү төлөмдөр төлөнүп берилген.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 25-мартындагы № 163 “Эмгек акы төлөө фондунун үнөмдөлгөн каражаттарынан 2022-2024-жылдарга программалык бюджетти ишке ашыруу боюнча чаралар жөнүндө” токтомунун 2-пунктун бузуу менен, 2978,8 миң сом үнөмдөлгөн эмгек акы фондунун каражаттарынан кызыктыруучу төлөмдөрдү төлөөгө жол берген Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу Жол фонду боюнча (Фонд)

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтомуна ылайык, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин алдында Жол фонду түзүлгөн.

Фонд жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун долбоорлоону, күтүүнү, оңдоону, реконструкциялоону, курууну жана өнүктүрүүнү каржылоо

үчүн акча каражаттарын топтоо максатында түзүлгөн Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин (мындан ары - транспорт жана коммуникациялар чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу орган) ведомстволук бөлүмү болуп саналат.

Фонддун каражаттары республикалык бюджетте топтолот, максаттуу мүнөзгө жана атайын багытка ээ.

Фонддун максаты болуп жол тармагын өнүктүрүүнүн негизги багыттарына ылайык Фонддун финансылык каражаттарын топтоону жана натыйжалуу пайдаланууну камсыздоо эсептелет.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу Жол фонду жөнүндө” жобого ылайык Фонддун кирешелери төмөнкүлөрдүн эсебинен түзүлөт:

1) жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун жана жол курулмаларын долбоорлоого, курууга, реконструкциялоого, оңдоого жана күтүүгө каралган каражаттардын;

2) бензинге, жеңил жана орто дистилляттарга жана башка бензиндерге, дизелдик жана (же) карбюратордук (инжектордук) кыймылдаткычтар үчүн дизель отунуна, мотордук майларга акциздик салыктын элүү пайызынын;

3) автотранспорт каражаттарын каттоо үчүн жыйымдардан;

4) транспорт каражаттарынын максималдуу өлчөмдөрүн жана башка линиялык параметрлерин таразалоо жана өлчөө үчүн жыйымдардын жана жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорунда атайын жана бөлүнбөс жүгү бар транспорт каражаттарын өткөрүү үчүн жыйымдардын;

5) жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорунда жасалма курулмалар менен өтүү үчүн жыйымдардын;

6) жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдору менен жүрүү үчүн жыйымдардын;

7) оор салмактуу жана ири габариттүү жүктөрдү ташыган автотранспорт каражаттары тарабынан автомобиль жолдоруна келтирилген зыяндын жана залалдын ордун толтуруунун эсебинен келип түшкөн каражаттардын;

8) Кыргыз Республикасынын жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдору менен жүрүү үчүн транспорт каражаттарынын салмак-габариттик параметрлеринин белгиленген жол берилген ченемдерин сактабагандыгы (ашып кеткендиги) үчүн айыптардын;

9) жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорунун тилкесинде жана жол жээгинде жайгашкан жер участкаларын ижарага алуу үчүн жыйымдардын;

10) автомобиль жолдору чөйрөсүндөгү мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жөнүндө келишимдердин долбоорлору боюнча каражаттардын;

11) жеке жана юридикалык жактардан жол ишин финансылык жана материалдык жактан камсыз кылуу үчүн кайтарымсыз түшүүлөрдүн, анын ичинде ыктыярдуу кайрымдуулуктардын;

12) инвестициялардын жана гранттардын.

№2 формадагы отчетго ылайык, 2022-жылга Фонддун баштапкы бекитилген чыгымдар сметасынын көлөмү 26 840,9 миң сомду, такталган сметасы 1 365 014,4 миң сомду түздү, кассалык чыгымдар 1 356 784,9 миң сомду түзгөн, же металык чыгымдар 8 229,5 миң сомго толук эмес каржыланган. Иш жүзүндөгү чыгымдар 17 042,4 миң сомду түзгөн.

Жол чарба департаментинин (ЖЧД) атынан табыштама боюнча Фонд тарабынан «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы, подрядчылар менен кийинки эсептешүүлөрдү, анын ичинде «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын аткарган иштери үчүн каржылайт. Буга байланыштуу, Фонддун чыгымдар сметасынын «Имарат жана курулмалар» 3111-беренеси боюнча 1 328 103,2 миң сом суммасында кассалык чыгымдар гана көрсөтүлгөн, алар авизо-билдирүүлөрдүн реестрине ылайык заказчы – ЖЧДга өткөрүлүп берилет, ал эми «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынан аткарылган иштердин көлөмү кабыл алынгандан кийин иш жүзүндөгү чыгымдар ЖЧДнин отчетунда көрсөтүлөт.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен бекитилген “Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу Жол фонду жөнүндө” жобонун (мындан ары – “Жол фонду жөнүндө” жобосу) 35-пунктун бузуу менен бюджетти аткаруу жаатындагы ыйгарым укуктуу орган - Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги ар бир айдын 5, 15 жана 25-күнүндө Фонддун казыналык эсебине республикалык бюджеттен которууну камсыз кылбайт. 2023-жылдан тартып Фонд “Жол фонду” тарабынан атайын иштелип чыккан автоматташтырылган маалыматтык тутуму (АИС) аркылуу алынган кирешелердин жалпы көлөмү жөнүндө маалыматтарды алат.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен бекитилген, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу “Жол фонду жөнүндө” жобонун 35-пунктуна ылайык, ар айдын 5, 15 жана 25-күнүндө Фонддун казыналык эсебине республикалык бюджеттен которуу камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду:

Жол фондусу тарабынан «Капиталдык салымдар» беренеси боюнча «Кыргызавтожол» МИИн каржылоо 2022-жылдын 28-апрелиндеги № 01-06/22-01 үч тараптуу келишимдин негизинде ЖЧД (заказчы), «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы (аткаруучу) жана Жол фонду (төлөөчү) жүргүзүлгөн. Келишимдин 3.6-пунктун бузуу менен «Кыргызавтожол» МИИсн каржылоо аткарылган иштердин конкреттүү металык жана башка эсептөөлөрү жана жол оңдоо иштеринин иш жүзүндө аткарылган көлөмдөрү жөнүндө документтерди (сертификаттар, аткарылган

иштердин актылары, жумуштардын графиктери ж. б.) камтыбаган жазуу жүзүндөгү арыз боюнча ишке ашырылган.

Жогорудагы үч тараптуу макулдашуу 2022-жылдын 27-июнундагы № 18 Жол фонду менен ЖЧД ортосунда эки тараптуу Башкы келишимди түзүү менен жокко чыгарылган, келишимдин «Каржылоо тартиби» 3-пунктунда жол-оңдоо иштеринин иш жүзүндө аткарылган көлөмүн тастыктоочу бир катар документтерди берүү боюнча мурда белгиленген талаптар алынып салынды, муну менен ЖЧДга Жол фондунун финансылык ресурстарын жазуу жүзүндөгү арыз боюнча гана эркин тескөө мүмкүнчүлүгүн берет. Башкы келишимдин колдонуу мөөнөтү финансылык жылдын аягына чейин. 2022-жыл ичинде «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына Жол фондунан 1 321 090,6 миң сом которулган.

Жыйынтыгында, Фонд тарабынан “Жол фонду жөнүндө” жобонун 42-пунктуна ылайык төлөмдөргө контрол жана мониторинг, жобонун 11-пунктун 16-пунктчасына ылайык Фонддун акча каражаттарынын максаттуу пайдаланылышына контрол жүргүзүлбөйт.

Сунуш:

- Жол фонду менен Жол чарба департаменти ортосунда келишимдердин шарттарында, аткарылган иштердин көлөмдөрү үчүн конкреттүү сметаларды жана башка эсептөөлөрдү жана аткарылган жол оңдоо иштеринин иш жүзүндөгү көлөмү боюнча документтерди милдеттүү түрдө берүү менен (сертификаттар, аткарылган иштердин актысы, иш графиктери ж.б.) кийинки келишимдерди түзүүнү камсыз кылуу каралсын.

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен бекитилген, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу “Жол фонду жөнүндө” жобонун 42-пунктуна жана 11-пунктун 16-пунктчасына ылайык Фонддун акча каражаттарынын төлөнүшүнө жана максаттуу пайдаланылышына мониторинг жана контроль жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

Фонд 2022-жылы жалпы суммасы 119,2 миң сомду түзгөн АИ-95 жана АИ-92 үлгүсүндөгү 1945 литр бензинди эсептен чыгарган, ошол эле учурда Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы № 137 буйругу менен бекитилген, мында мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсепти жана финансылык отчеттуулукту жүргүзүү боюнча Жобонун 246-пунктунун карама-каршылыгындагы барактын туура келбестиги, километрди, автомашинанын чыккан жана кайтып келген убактысын көрсөтүү менен ар бир сапардын жөнөтүлүүчү жана баруучу жери белгиленген эмес, буга байланыштуу бензинди эсептен чыгаруунун жана автомашиналарды кызматтык максатта пайдалануунун негиздүүлүгүнүн фактыларын аныктоого мүмкүн болгон жок.

Сунуш:

Бензинди эсептен чыгаруу Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 11-июлундагы № 2-п буйругу менен бекитилген Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсеп жана финансылык

отчеттуулук жөнүндө жобонун 246-пунктуна ылайык жол баракчаларынын (бланктардын) негизинде жүргүзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

“Жол фонду жөнүндө” жобонун 27-пунктунун 8-пунктчасына ылайык Фонддун директору фонддун катчылыгынын түзүмүн, штаттык ырааттамасын жана кызматкерлерине эмгек акы төлөөнүн өлчөмүн түзөт жана Фонддун Кеңешине бекитүүгө берет. Байкоочу кеңештин 2022-жылдын 18-февралындагы №1 чечими менен Фонддун катчылыгынын штаттык ырааттамасы бекитилген.

Фонддун катчылыгынын кызматкерлерине штаттык ырааттаманы бекитүүдө Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 107-беренесинесине ылайык ченелбеген жумушчу күнгө жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобону жана өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин (оор жумуштар, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар) бекитүү жөнүндө” токтомуна ылайык Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актылары менен жөнгө салынуучу үстөк акылар жана кошумча төлөөлөр, мисалы, зыяндуулугу үчүн (компьютерде иштегендиги үчүн) үстөк акы каралган эмес.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине караштуу Жол фондунун катчылыгынын кызматкерлеринин штаттык ырааттамасын түзүү жана бекитүү, Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары менен жөнгө салынган бардык үстөктөрдү жана кошумча төлөмдөрдү эске алуу менен жүзөгө ашырылсын. Төлөмдөр иш жүзүндө Жол фонду тарабынан жүргүзүлсүн.

Аныкталды:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык, ченелбеген жумуш убактысы – өзгөчө жумуш режими, ага ылайык айрым кызматкерлер зарыл болгон учурда иш берүүчүнүн буйругу менен кадимки жумуш убактысынан тышкары өз эмгек функцияларын аткарууга тартылышы мүмкүн.

2022-жылдын февраль айынан июнь айына чейинки мезгилде Фонддун катчылыгынын кызматкерлерине Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык ченелбеген жумуш күнү үчүн 503,7 миң сом суммасында кошумча төлөм эсептелген жана Социалдык фондго камсыздандыруу төгүмдөрү (17,25 %) 86,9 миң сомго чегерилген.

Ошол эле учурда, аудитке жамааттык келишимде, макулдашууда же уюмдун ички эмгек тартибинде белгиленген жетекчинин буйругу менен бекитилген тартипсиз жумуш убактысы бар кызматкерлердин кызмат орундарынын тизмеси, иш жүзүндө убакыт таблицасы берилген эмес.

Кызматкер тарабынан нормалдуу эмес жумуш убактысынын шарттарында иштеген, демек, жумушчу күн тартибине, сменалык графигине же иш берүүчүнүн атайын көрсөтмөлөрүнө ылайык иш ордуна келген учурдан тартып күнүмдүк иш жүзүндөгү убакытты ырастоо, жумуштан иш жүзүндө бошотулган учурга чейин мүмкүн болгон эмес.

Мында ченемге салынбаган жумушчу күн менен жумушчулардын кызматтык тизмеси жетекчинин буйругу менен бекитилип көрсөтүлгөн эмес, ал жамааттык келишим макулдашуу же уюмдун ички эмгек тартибинин эрежелери ченемге салынбаган иш күндөрүнүн шартында жумушчу тарабынан факты жүзүндө аткарылган убакытты эсепке алуу табели менен бекитилет. Ушуга байланыштуу тартипке нөөмөт графиги же жумуш берүүчүнүн өзгөчө көрсөтмөсү ылайык жана факты жүзүндө иштен бошонуу убактысына чейин ишти аткаруу иштөө ордуна жумушчунун болуу учурун факты жүзүндөгү күнүмдүк иштөө убактысын тастыктоо көрсөтүү мүмкүн болгон эмес.

Корутунду:

2022-жылдын февраль айынан июнь айына чейинки мезгилде Жол фондунун катчылыгынын кызматкерлерине Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык ченелбеген жумуш күнү үчүн 503,7 миң сом суммасында кошумча төлөм эсептелген жана Социалдык фондго камсыздандыруу төгүмдөрү (17,25 %) 86,9 миң сомго чегерилген.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык келбеген ченелбеген жумуш күнү үчүн 503,7 миң сом суммасында кошумча эсептелген төлөмдөргө жана Социалдык фондго камсыздандыруу төгүмдөрүн (17,25 %) 86,9 миң сомго чегерүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Жол фондунун Байкоочу кеңешинин 2022-жылдын 16-августундагы №5 чечими менен Фонддун катчылыгынын штаттык ырааттамасы бекитилди. 2022-жылдын сентябрь айында Фонддун катчылыгынын кызматкерлерине штаттык ырааттамада каралбаган 114,5 миң сом өлчөмүндө компенсациялык төлөмдөр, анын ичинен тамак-ашка (5000 сомдон) – 83,2 миң сом жана жол акысына (2000 сомдон) – 31,3 миң сом жана камсыздандыруу төгүмдөрү (17,25%) Социалдык фондго 19,7 миң сом төлөнгөн. Катчылыктын кызматкерлеринин жол акысы жана тамактануусу үчүн эсептелген компенсациялык төлөмдөрүнүн өлчөмдөрү мамлекеттик кызматкерлер үчүн белгиленген компенсацияга барабар.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин алдындагы Жол фондунун катчылыгынын бекитилген штаттык ырааттамасында каралбаган 114,5 миң сом суммасында компенсацияларды төлөөнү, анын ичинен тамак - аш үчүн– 83,2 миң сом, жол кире-31,3 бузууларга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

2022-жылдын 31-декабрына карата “Сатып алуучулардын жана кардарлардын аванстары” эсебинде Жол фондунун бухгалтериясынын маалыматтары боюнча 125,6 миң сом суммасында дебитордук карыз (иш сапар чыгымдары, коммуналдык кызматтар, Социалдык фондго чегерүү) түзүлгөн. Жол фондунун бухгалтериясынын маалыматтары боюнча 2022-жылдын 31-декабрына карата “Сатып алуучулардын жана кардарлардын аванстары” эсебинде 125,6 миң сом суммасында дебитордук карыз (иш сапар чыгымдары, коммуналдык кызматтар, Социалдык фондго чегерүү). Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 106-беренесинин 7-пунктунун талабына ылайык келбеген бюджеттик милдеттенмелердин чегинен ашкан финансылык милдеттенмелер аткарылган.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексинин 106-беренесинин 7-пунктун бузуу менен “Сатып алуучулардын жана кардарлардын аванстары” эсебинде 125,6 миң сом суммасында дебитордук карыздын түзүлүшүнө же бюджеттик милдеттенмелердин чегинен ашкан финансылык милдеттенмелерди аткарууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Жол чарба департаменти боюнча (ЖЧД)

“Кыргыз Республикасынын 2021-жылга республикалык бюджетти жана 2022-2023-жылдарга болжолу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, автомобиль жолдорун оңдоого жана күтүүгө республикалык бюджеттен 600 043,9 миң сом өлчөмүндө каржылоо каралган, анын ичинен Жол фондусу-580 050 ,8 миң сом, ЖЧД аппараты - 19 993,1 миң сомду түзөт.

2021-жылга чыгымдардын такталган сметасы 3 628 459,8 миң сомду түздү, анын ичинен Жол фондуна - 1 286 266,7 миң сом, ЖЧД аппаратына - 277 193,1 миң сом, мамлекеттик капиталдык салымдарга (мындан ары -МКС) 2 065 000,0 миң сом, анын ичинен “Балыкчы-Чолпон-Ата-Корумду” автожолун реконструкциялоого - 274 631,5 миң сом жана “Балыкчы-Барскоон-Каракол” автожолун реконструкциялоого – 745 000,0 миң сом.

Кассалык чыгымдар 3 612 656,4 миң сомду түзгөн, анын ичинен Жол фондусу - 1 281 005,1 миң сом, ЖЧД аппараты – 276 883,4 миң сом жана МКС боюнча - 2 054 767,9 миң сом. 2021-жылга бюджеттик каражаттардын эсебинен аткарылган иштердин жалпы көлөмү 1 066 663,9 миң сомду түздү.

“Кыргыз Республикасынын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024-жылдарга болжолу жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, автомобиль жолдорун оңдоого жана күтүүгө республикалык бюджеттен - 2 063 955,5 миң сом, анын ичинен учурдагы бюджетке - 1 897 777,9 миң сом жана Мамлекеттик капиталдык салымдар боюнча - 166 177,6 миң сом каржылоо каралган.

2022-жылга чыгымдардын такталган сметасы - 6 756 210,2 миң сомду, анын ичинен: Жол фондусу боюнча - 388 135,2 миң сом, ЖЧД аппараты - 1 100 075,1 миң сом жана МКС - 5 267 999,9 миң сом, Балыкчы-Чолпон-Ата-

Корумду автожолдорун реконструкциялоого - 305 000,0 миң сом жана Балыкчы-Барскоон-Каракол – 2 114 000,0 миң сом түздү.

Кассалык чыгымдар - 6 636 668,7 миң сомду, анын ичинен Жол фонду боюнча - 388 127,0 миң сом, ЖЧД аппараты - 1 096 865,8 миң сом жана МКС - 5 151 675,9 миң сом, анын ичинде Балыкчы-Чолпон-Ата-Корумду - 305 000,0 миң сом жана Балыкчы-Барскоон-Каракол - 2 078 811,4 миң сомду . 2022-жылга бюджеттик каражаттардын эсебинен аткарылган иштердин жалпы көлөмү 3 078 873,9 миң сомду түздү.

Аныкталды:

2022-жылдын 1-январына карата “Төлөнгөн ички аванстар” эсеби боюнча ЖЧДнын дебитордук карызы - 1 348 153,3 миң сомду, анын ичинен учурдагы бюджет боюнча - 45 470,1 миң сомду, МКС - 85 931,5 миң сомду, “Балыкчы-Тамчы-Чолпон-Ата-Корумду” унаа жолдорун реконструкциялоо үчүн аванстык төлөмдөр - 219 132,9 миң сомду жана “Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол” унаа жолдорун - 997618,8 миң сомду түздү.

2023-жылдын 1-январына карата “Төлөнгөн ички аванстар” эсеби боюнча дебитордук карыз - 3 098 670,4 миң сомду, анын ичинде ЖЧД аппаратынын учурдагы бюджетти боюнча - 9 530,0 миң сомду, МКС - 582 873,1 миң сомду жана “Балыкчы-Тамчы-Чолпон-Ата-Корумду” унаа жолдорун реконструкциялоого аванстык төлөмдөргө - 205 435,6 миң сом жана “Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол” - 2 277 366,3 миң сомду жана башка дебитордук карыздар - 23465,4 миң сом түздү.

2022-жылдын башына салыштырмалуу дебитордук карыздын өсүшү 1 750 517,1 миң сомду түздү, бул негизинен Балыкчы-Тамчы-Чолпон-Ата-Корумду жана Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол автожолдорун курууга берилген аванстык төлөмдөрдүн эсебинен келип чыккан.

2023-жылдын 1-январына карата МКСдар боюнча дебитордук карыз 3 089 140,3 миң сомду, анын ичинен Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол автожолун реконструкциялоого аванстык төлөмдөр - 2 277 366,3 миң сомду түздү (“Кыргыз Жолкурулуш” ЖЧКсы - 787 127,2 миң сомду, “Арек Строй” ЖЧКсы - 1 455 000,0 миң сомду, “Кыргызжолтрансдолбоор” Долбоорлоо институту - 48 089,6 миң сомду, “Арден Компани” ЖЧКсы - 8,4 миңсом), Балыкчы-Чолпон-Ата-Корумду автожолун реконструкциялоого аванстык төлөмдөр – “Лонг Хай” ЖЧКсы - 205 435,6 миң сом, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын объектилеринде аткарылган иштер боюнча - 431 646,7 миң сом, ЧЧКын реконструкциялоо үчүн “Лонг Хай” ЖЧКсы – 52207,9 миң сом, “Кыргыз ТРЕК” ЖЧКсы – 530,9 миң сом, Долбоорлоо-изилдөө борборунун башкы башкармалыгы – 2098,4 миң сом, “Кыргызжолтрансдолбоор” долбоорлоо институту – 12 858,9 миң сом жана башка уюмдар жана ишканалар боюнча — 106995,6 миң сомду түзгөн. 2022-жылдын башына салыштырмалуу МКСдар боюнча дебитордук карыздын көбөйүшү - 3 003 208,8 миң сомду (2022-жылдын 1-январына карата 85 931,5 миң сомду) түздү, бул негизинен “Балыкчы-Тамчы-Чолпон-Ата-Корумду”

жана “Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол” жолдорун куруу үчүн төлөнгөн аванстарга байланыштуу.

2022-жылдын 1- январына карата “Төлөнүүчү эсептер” кредитордук карызы - 829 360,0 миң сомду, анын ичинен учурдагы бюджет боюнча – 387 899,2 миң сомду, МКСдар - 287 334,9 миң сомду (республикалык бюджеттен каржылоого жараша төлөнөт), «Кыргыз ТРЕК» ЖЧКсы КАГКга - 2530,5 миң сом, “Лонг Хай” ЖЧКсы КАГКга - 13575,8 миң сом, “Лонг Хай” ЖЧКсына Балыкчы-Чолпон-Ата-Корумду автожолун реконструкциялоо долбооруна дефектүү мезгилге иштин сапатына кепилдик берүү үчүн – 138 019,6 миң сом түздү.

2023-жылдын 1-январына карата “Төлөнүүчү эсептер” боюнча кредитордук карыз - 750 952,4 миң сомду, анын ичинде учурдагы бюджет боюнча – 351 990,9 миң сомду, МКСдар боюнча – 233 644,9 миң сомду түздү, (республикалык бюджеттен каржылоого жараша төлөнөт), “Кыргыз ТРЕК” ЖЧКсы ГОИДге – 2763,3 миң сом, “Лонг Хай” ЖЧКсы КАГКга - 19054,8 миң сом, “Лонг Хай” ЖЧКсына Балыкчы-Чолпон-Ата-Корумду автожолун реконструкциялоо долбоору боюнча, дефектүү мезгилде иштин сапатына кепилдик берүү үчүн - 143 498,5 миң сомду түзгөн.

“Төлөнүүчү эсептер” беренеси боюнча кредитордук карыз 2022-жылдын башына салыштырмалуу 78 407,6 миң сомго азайган.

Корутунду:

- 2022-жылдын 1-январына карата ЖЧДнын дебитордук карыз “Төлөнгөн ички аванстар” боюнча 1 348 153,3 миң сомду жана 2022-жылдын башына салыштырмалуу 1 750 517,1 миң сомго көбөйүү менен 01.01.2023-жылга карата - 3 098 670,4 миң сомду түздү, негизинен “Балыкчы-Тамчы-Чолпон-Ата-Корумду” жана “Балыкчы-Бөкөнбаева-Каракол” автомобиль жолдорунун курулушу боюнча подряддык уюмдарга төлөнгөн аванстардын эсебинен келип чыккан.

- 2022-жылдын 1- январына карата “Төлөнгөн ички аванстар” боюнча кредитордук карыз - 829 360,0 миң сомду жана 2023-жылдын 1-январына карата 78 407,6 миң сомго азаюу менен - 750 952,4 миң сомду түзгөн.

Сунуш:

2023-жылдын 1-январына карата 3 098 670,4 миң сомду жана 78 407,6 миң сомду түзгөн дебитордук жана кредитордук карыздардын түзүлүшүнө контрол күчөтүлсүн жана аларды тындыруу боюнча чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

КР Эмгек кодексинин 119-беренесинин талаптарына ылайык келбеген ЖЧДнин кызматкерлерине эмгек шарттары зыяндуу жана (же) коркунучтуу жумуштарда иштегендер, иши өзгөчө мүнөздөгү кызматкерлер, жумуш күнү ченемге салынбаган кызматкерлер, эмгек шарттары зыяндуу жана (же) коркунучтуу жумуштарда иштегендерге, бийик тоолуу шарттарда жана алыскы жана барууга кыйын зоналарда иштеген кызматкерлерге, ошондой эле башка учурларда мыйзамдарда каралган өргүүгө кошумча күндөр берилген. Натыйжада 2021 - жылы 23 аппараттык кызматкерге жана №1,2,3,4 регионалдык бөлүмдөрдүн 19 кызматкерине 132,4 миң сом суммасында жана 2022-жылы ЖЧДнин 37 аппараттык кызматкерлерине 197,8 миң сомго өргүү

акысы негизсиз эсептелип берилген. Эки жылда бардыгы - 330,2 миң сомго эсептелинген.

Сунуш:

Натыйжада №1,2,3,4 регионалдык бөлүмдөрдүн 19 кызматкерине 132,4 миң сом суммасында жана 2022-жылы ЖЧДнин 37 аппараттык кызматкерлерине 197,8 миң сомго өргүү акысы негизсиз эсептелип берилген. Эки жылдын ичинде болжолдуу 330,2 миң сомду түзгөн, Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 119-беренесинин талаптарына ылайык келбеген кошумча эс алуу күндөрүн берүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылынын 3-ноябрдагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди каржылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча запастарын жана каражаттардын калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” нускаманын талаптары сакталбастан 2021-жылдын жыйынтыгы боюнча 123,0 миң сомдук товардык-материалдык баалуулуктардын ашыкча запастары эсепке алынган эмес, 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча ашыкча запастар болгон эмес.

Аныкталды:

ЖЧД боюнча 2022-жылы мамлекеттик сатып алуулар боюнча жүргүзүлгөн отчетко ылайык 172 конкурстук сатып алуулар өткөрүлүп, 339 727,0 миң сомго келишимдер түзүлгөн.

БНД 60/90 маркасындагы “Жол мунай битуму” сатып алуу, тендердин номери 220115314653464. Табыштаманын ачылган күнү 2022 -жылдын 24-январы жана сатып алуу ыкмасы жөнөкөйлөштүрүлгөн. Сатып алуунун пландалган суммасы 463 794,5 миң сомду түзөт. Сунуштардын жоктугуна байланыштуу Конкурс өткөн жок деп табылды. Битумду сатып алуу боюнча конкурс 2022-жылдын 4-февралында № 220128315573888 кайрадан өткөрүлгөн. Сатып алуу ыкмасы жөнөкөйлөтүлгөн жана пландалган сумма 554 537,8 миң сомду түзөт.

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесинин 1-пунктуна ылайык (2015-жылдын 3-апрелиндеги №о 72 эски редакциясы) жөнөкөйлөтүлгөн шарттар менен конкурс атайын даярдыкты талап кылбаган даяр товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү конкреттүү сыпаттамасы менен 5 000 000 сомдон жогору суммага сатып алган учурда колдонулат. Сатып алынуучу “Жол мунай битуму” - бул атайын татаал химиялык составдагы дисперстүү коллоиддик системалардан турган продукт болуп саналат, ал сатып алууда атайын талаптарды жана техникалык шарттарды даярдоону талап кылат. Демек, мунайзат битумун жөнөкөйлөтүлгөн ыкма менен сатып алуу “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесинин 1-пунктун бузуу менен ишке ашырылган.

Ошондой эле, “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 31-беренесинин 4-пунктуна ылайык (2015-жылдын 3-апрелиндеги №72 редакциясына ылайык) эгерде конкурс жараксыз деп таанылса, сатып алуучу уюм баалоо критерийлерин, техникалык шарттарды, квалификациялык талаптарды кайра карап чыгууга жана кайтадан конкурс өткөрүүгө милдеттүү. Бирок, ЖЧДде баалоо критерийлери, техникалык шарттар жана квалификациялык талаптары кайра каралган эмес.

Кайрадан өткөрүлүүчү конкурска катышуу үчүн арыздарды “Технотоп” ЖЧКсы, “Фирдаус Азия Строй” ЖЧКсы, “КТЗ-Трейд” ЖЧКсы жана “Байханпротокол” ЖЧКсы документ тапшырган. Кайрадан өткөрүлгөн конкурс жараксыз деп табылган. Аудиттин жүрүшүндө ачуу протоколу жана сатып алуу протоколу берилген эмес, буга байланыштуу тендерди жараксыз деп таануунун себеби аныкталган эмес.

“Жол мунай битумун” сатып алуу боюнча кулактандыруу электрондук сатып алуулар порталына үчүнчү жолу жайгаштырылган, тендердин номери №220204316654936, сатып алуу ыкмасы – түз келишим түзүү. Конкурсстун акыркы мөөнөтү 2022-жылдын 9-февралы жана пландалган сумма 554537,8 миң сомду түзөт.

Сынакка катышуу үчүн арыздарды төмөнкү катышуучулар тапшырышты:

1. “Технотоп” ЖЧКсы лот №1 арызынын суммасы 95 276,7 миң сом; лот №2 арыздын суммасы 141 648,6 миң сом; лот №3 арыздын суммасы 35 369,3 миң сом; лот №5 арыздын суммасы 161 356,6 миң сом; лот №6 арыздын суммасы 106 132,3 миң сом.
2. “Гранд Строй Сервис” ЖЧКсы лот №3 арыздын суммасы 13 103,6 миң сом.
3. “Глобал Строй Сервис” ЖЧКсы лот №1 арыздын суммасы 94 380,4 миң сом; лот №2 арыздын суммасы 140 316,1 миң сом; лот № 4 арыздын суммасы 34 675,0 миң сом; лот №5 арыздын суммасы 156 312,2 миң сом; лот №6 арыздын суммасы 102 814,3 миң сом.
4. ЖЧК “Байхан” лот №6 арыздын суммасы 101 857,2 миң сом.

Сатып алуулар протоколу аудиттин жүрүшүндө берилген эмес, себеби, Бишкек шаарынын Октябрь райондук сотунун тергөө судьясынын 2023-жылдын 10-майындагы токтомунун негизинде, КР Башкы прокуратурасынын тергөө башкармалыгынын өзгөчө маанилүү иштер боюнча тергөөчүсү тарабынан документтер алынган.

Сатып алуу протоколу аудиттин жүрүшүндө берилген эмес, анткени Бишкек шаарынын Октябрь райондук сотунун тергөө сотунун 2023-жылдын 10-майындагы аныктамасынын негизинде РИИБдин тергөө бөлүмүнүн өзгөчө маанилүү иштер боюнча тергөөчүсү А. Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору документтерди колго түшүрдү. Буга байланыштуу конкурс өткөрүлгөн эмес деп таануу себеби аудит тарабынан аныкталган эмес.

2022-жылдын 17-февралында Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин министрдин орун басары Т.Тиллаевдин колу коюлган 20 000 тонна өлчөмүндө BND 60/90 битумун сатып алуу боюнча төмөнкү уюмдарга “Казах битум” ЖШС, “НК Роснефть”

ЖАК, “Газпромнефть” АК Омск нефтини кайра иштетүүчү заводу, “ПетроКазахстан Ойл Продактс” ЖЧК, “Газпромнефть Битум Материалы” ЖЧК жана “Орскнефтеоргсинтез” ЖАК коммерциялык сунуш берүү жөнүндө каты жөнөтүлгөн.

КР Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин катына 2022-жылдын 2-мартында №12-92 “КазахБитум” ЖШСдан темир-жол станцияларынын пункттарына чейин автомобиль транспорту менен жеткирүүнү эске алуу менен сунушталган баасы менен жооп келген: Кыямат Кыркол - 3550,0 тонна битум баасы 654 АКШ доллар, Жиль-Арык -5300,0 тонна битум баасы 644 АКШ доллар, Маймак - 1300,0 тонна битум баасы 624 АКШ доллар; Ош 3850,0 тонна битум баасы 654 АКШ доллар, Шамалды-Сай - 6 000,0 тонна битум баасы 644 АКШ доллары.

КР Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 3-мартындагы №09-1/695 Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин дарегине жазган катында “КазахБитум” ЖШС жана “Нефтебитум заводу” Белорус унитардык ишканасынан коммерциялык сунуштар келгендиги бидирилген, анда “КазахБитум” ЖШС берилген сунушта битумдун баасы КНСТИ эсепке албаганда 624 АКШ долларынан 654 АКШ долларына чейин, ал эми белоруссиялык “Нефтебитум заводу” ишканасынан КНСТИ эсепке албаганда 600 АКШ долларына чейин сатылары айтылат. КР Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин катында белоруссиялык “Нефтебитум заводу” ишканасы сунуш кылган битумдун баасы транспортоонун эсебинен болжол менен 25-30 АКШ долларына жогорулай тургандыгына шилтеме жасап, ошондой эле 100% алдын ала төлөөнүн шарты алгылыктуу эмес деп эсептеп, министрлер кабинетине “КазахБитум” ЖШСсы менен түздөн-түз келишим түзүү мүмкүнчүлүгүн карап чыгуу сунушу киргизилген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 11-мартындагы № 110-р буйругуна жана Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 18-мартындагы № 92 буйругуна ылайык, министрдин орун басары Н. Кайынбаев “БНД 60/90 маркасындагы жол битумун жеткирүүгө келишим түзүү жөнүндө” 2022-жылдын 18-мартында № 03/22-21 БНД 60/90 маркасындагы жалпы суммасы 14 479 360 АКШ долларын түзгөн 20,0 миң тонна битумду “КазахБитум” ЖШС менен жеткирүүгө келишим түзүлгөн. Төмөнкү баалар боюнча жана кийинки темир жол станцияларына чейин:

-Кыямат Кыркол -3550,0 тонна баасы 654 АКШ доллардан, 2 600 304 АКШ доллар суммасында;

- Жыл-Арык -5 300,0 тонна баасы 644 АКШ доллардан, 3 822 784 АКШ доллар суммасында;

- Маймак 1300,0 тонна баасы 624 АКШ доллардан, 908 544 АКШ доллар суммасында;

- Ош - 3850,0 тонна баасы 654 АКШ доллардан, 2 820 048 АКШ доллар суммасында;

- Шамалды-Сай – 6 000,0 тонна баасы 644 АКШ доллардан, 4 327 680 АКШ доллар суммасында;

2022-жылдын 28-мартында “КазахБитум” ЖШС менен келишимдин аткарылышын кепилдикти камсыздоого (КАГК) келишимдин жалпы суммасынын 1% өлчөмүндө 144 794,0 АКШ долларына БНД 60/90 маркасындагы жол битумдарын 2022-жылдын 18-мартындагы № 03/22-21 жеткирүү келишимине №1 кошумча макулдашуу түзүлгөн.

КР Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин алдындагы ЖЧДти 16 013,7 тонна битум жеткирүү үчүн “КазахБитум” ЖШС 10 351,7 миң АКШ доллары (881 557,6 миң сом) суммасында төлөм жүргүзүлгөн, МСКнын Биринчи Май району боюнча башкармалыгына 110 490,0 миң сом өлчөмүндө КНС которулган, бул салыктын тиешелүү суммасынан 9 489,3 миң сомго көп. Натыйжада, 2023-жылдын 1-январына карата ЖЧДнын КНС боюнча дебитордук карызы 9489,3 миң сомду түзгөн.

Белгилей кетсек, “СУ-4 Кара-Балта” ЖАКтын коштомо накладнойуна ылайык, 2022-жылдын апрель айында BND 60/брендинин битуму “КазахБитум” ЖШСсынан сатылып алынган/90 тоннасына 345 АКШ доллары, ал эми ЖЧД битумду 624 доллардан 654 долларга чейин сатылып алынган.

2022-жылдын май, июнь жана июль айларында “China Road and Bridge Corporation in Kyrgyzstan” өкүлчүлүгү BND 60/90 битумун тоннасына 290 доллардан “КазахБитум” ЖЧКсынан сатып алган.

“Кара-Балта СУ-4” ЖАКынын коштомо кагазына ылайык 2022-жылдын апрель айында “КазахБитум” ЖШСсынан БНД 60/90 маркасындагы битум тоннасы 345 АКШ долларынан сатылып алынган, ал эми ЖЧДде битумду 624 баштап 654 АКШ долларына чейинки баада сатылып алынган.

2022-жылдын май, июнь жана июль айларында “China Road and Bridge Corporation in Kyrgyzstan” өкүлчүлүгү “КазахБитум” ЖШС БНД 60/90 маркасындагы битумду тоннасы 290 АКШ долларынан сатып алган.

Ошентип, ЖЧД көрсөткөн 2022-жылдын ошол эле айларында “КазахБитум” тарабынан башка ишканаларга берилген битум бааларынын салыштырма анализи боюнча, битум “КазахБитум” ЖШСсынан 5 255 889,1 АКШ долларына эсептелген кыйла кымбат баада сатылып алынган.

Ошентип, 2022-жылдын ошол эле айларында “КазахБитум” ЖШС Жол чарба Департаменти сыяктуу эле башка ишканаларга жеткирген битумдун баасын салыштырмалуу талдоодо, “КазахБитум” ЖШСнан алынган битум 5 255 889,1 АКШ доллары суммасында кыйла жогору баада сатылып алынганы көрсөттү.

“Россбитум” ЖЧКсы тарабынан башка ата мекендик ишканаларга жеткирилген ВНД 60/90 маркасындагы битумдун баасын салыштырганда, ал “КазахБитум” ЖШСнан сатылып алынган битумдун баасы өтө жогору экенин тастыктайт. Мисалы, “АТС групп” ЖЧК 2022-жылдын апрель айында “Россбитум” ЖЧКсынан тоннасына 332 АКШ долларына сатылып алынган, 2022-жылдын май айында “Технотоп” ЖЧК тоннасына 290 АКШ доллары баасында, 2022-жылдын июнь жана июль айларында “Токешев” ЖЧК жана “Кушчу” ЖЧК тоннасына 335 АКШ долларына бааланган.

Кыргыз Республикасынын Соода-өнөр жай палатасынын 2022-жылдын 26-январындагы №1-52 экспертизалык актысына ылайык, 2022-жылдын 26-январына карата, Россия Федерациясында өндүрүлгөн БНД 60/90

маркасындагы битумдун орточо наркы сатып алынган көлөмгө жараша салыктарды жана жыйымдарды эске алуу менен тоннасына 49 000 - 50 000 сомду түзөт. “КазахБитум” ЖШС сатылып алынган битумдун баасын Соода-өнөр жай палатасынын баалары менен салыштырганда, ошондой эле “КазахБитум” ЖШС баасы битумдун орто мөөнөттүү сметалык наркынан кыйла жогору экендиги, тиешелүүлүгүнө жараша битумду жеткирүүнүн жалпы көлөмүнөн кыйла жогору экендиги 1 761 805,78 АКШ долларына ашыкча бааланганы аныкталган.

Корутунду:

- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесинин 1-пунктунун (2015-жылдын 3-апрелиндеги №72 редакциясына ылайык) талабын бузуу менен “Мунай битумдарын” - сатып алуу конкурсу жөнөкөйлөтүлгөн ыкма менен өткөрүлгөн. Сатып алынуучу “Жол мунай битуму” - бул атайын татаал химиялык составдагы дисперстүү коллоиддик системалардан турган продукт болуп саналат, ал сатып алууда атайын талаптарды жана техникалык шарттарды даярдоону талап кылат.

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 31-беренесинин 4-пунктунун талабын сактабастан (2015-жылдын 3-апрелиндеги №72 эски редакция) ЖЧДде конкурс жараксыз деп табууда, баалоо критерийлери, техникалык шарттары, квалификациялык талаптары кайра каралып чыккан эмес.

- Битумду сатып алуу боюнча кайталап өткөрүлгөн конкурс жараксыз деп табылган. Бирок, ачуу протоколу жана сатып алуу протоколу аудитке берилген эмес, ошондуктан тендерди жараксыз деп таануунун себеби аныкталган эмес. Бирок сатып алуулар жана ачуу протоколу боюнча протоколдор аудиттин жүрүшүндө берилген эмес, буга байланыштуу конкурсту өткөрүлгөн жок деп таануунун себеби аныкталган эмес.

- Электрондук сатып алуулар порталын мунай битумун сатып алуу боюнча жарыя үчүнчү жолу түз келишим түзүү ыкмасы менен берилген. Бишкек шаарынын Октябрь райондук сотунун тергөө судьясынын 2023-жылдын 10-майындагы токтомунун негизинде, КР Башкы прокуратурасынын тергөө башкармалыгынын өзгөчө маанилүү иштер боюнча тергөөчүсү тарабынан документтер алынган. Сатып алуулар протоколу аудитке берилген эмес. Буга байланыштуу сынактын өтпөй калгандыгынын себеби аныкталган эмес.

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 11-мартындагы №110-р буйругуна жана Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 18-мартындагы №92 буйругуна ылайык, “БНД 60/90 маркасындагы жол битумун жеткирүүгө келишим түзүү жөнүндө” 2022-жылдын 18-мартында №03/22-21 БНД 60/90 маркасындагы жалпы суммасы 14 479 360 АКШ долларын түзгөн 20,0 миң тонна битумду “Казахбитум” ЖШС менен жеткирүүгө келишим түзүлгөн.

- 2022-жылдын ошол эле айларында “КазахБитум” ЖШС Жол чарба Департаменти сыяктуу эле башка ишканаларга жеткирген битумдун баасын салыштырмалуу талдоодо, 16,0 миң тонна битум “КазахБитум” ЖШС 5 255

889,1 АКШ доллары суммасында кыйла жогору баада сатылып алынганы көрсөттү.

- Кыргыз Республикасынын Соода-өнөр жай палатасынын 2022-жылдын 26-январындагы №1-52 экспертизалык актысына ылайык, 2022-жылдын 26-январына карата, Россия Федерациясында өндүрүлгөн БНД 60/90 маркасындагы битумдун орточо наркы сатып алынган көлөмгө жараша салыктарды жана жыйымдарды эске алуу менен тоннасына 49 000 - 50 000 сомду түзөт. “КазахБитум” ЖШС сатылып алынган битумдун баасын Соода-өнөр жай палатасынын баалары менен салыштырганда, ошондой эле “КазахБитум” ЖШС баасы битумдун орто мөөнөттүү сметалык наркынан кыйла жогору экендиги, тиешелүүлүгүнө жараша битумду жеткирүүнүн жалпы көлөмүнөн кыйла жогору экендиги 1 761 805,78 АКШ долларына ашыкча бааланганы аныкталган.

Сунуш:

- Товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү мамлекеттик сатып алуу жол-жоболорун жүргүзүүдө «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарынын сакталышын камсыз кылуу.

- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 19-беренесинин 1-пунктунун жана 31-беренесинин 4-пунктунун талаптарын аткарбоого жана жол мунай битумун сатып алуу процедураларын жүргүзүүдө жана аудиттин жүрүшүндө ачуу протоколу жана кайталап өткөрүлгөн конкурс боюнча сатып алуу протоколу боюнча ЖЧД нин кызматкерлеринин жоопкерчилигин кароо.

- Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик улуттук коопсуздук комитетине “Казакбитум” ЖШС БНД 60/90 маркасындагы битумду 2022-жылдын 18-мартындагы № 03/22-21 келишим боюнча 16,0 миң тонна өлчөмүндө 624 доллардан 654 АКШ долларына чейинки баада, жалпы 14 479 360 АКШ доллары суммасында сатып алуу боюнча укуктук баа берүү үчүн аудиттин материалы жөнөтүлсүн.

Жол чарба департаментинин ремонт-курулуш иштери боюнча

Аныкталды:

“Балыкчы-Бөкөнбаев-Барскоон №1 участка, Балыкчы-Кара-Шаар айылынын 0-чакырымынан 25-чакырымына чейинки №1-кичи тилкеси” автожолун реконструкциялоо 2021-жылдын 09-декабрындагы № 03/21-28 келишимине ылайык жүргүзүлүүдө Заказчы ЖЧДы менен Подрядчы «Кыргыз Жол Курулуш» ЖЧКсынын ортосунда жалпы баасы 1 983 904,6 миң сомго түзүлгөн.

Берилген документтерге жана аралык төлөм № 7 Сертификатына ылайык жумуштун көлөмүнүн жыйынтык ведомостунан курулуш иштери башталгандан тартып 31.12.2022-жылга чейин жумуштардын жалпы аткарылышы 803 211,6 миң сомду (41%) түзгөндүгү аныкталган. Келишим боюнча иштерди аяктоо мөөнөтү 31-жылдын 2023-августуна чейин белгиленген.

№ 7 Сертификаттын жыйынтык ведомостунун маалыматы боюнча 2022-жылы аткарылган иштердин көлөмү КНСТИ эсепке алуу менен 100 128,9 миң сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын тартылган адиси тарабынан жүргүзүлгөн контролдук өлчөөлөрдүн жүрүшүндө асфальтбетон төшөмүнүн төмөнкү катмарынын бетинде тартип бузуулар табылган, мында подрядчы асфальтбетон төшөмүнүн төмөнкү катмарын орнотууда жол берилген багыттар боюнча 7 мм жол берилген, ал эми тегиз эместиктер 8 мм ден 15 ммге чейинки техникалык мүнөздөмөлөрдүн шарттарын жана талаптарын сактабаган. Тактап айтканда 0+340 км 0+380 км жолдун сол тарабынын огунан 40 м узундукта 0+400 км 9 мм бирдей эместик 0 км чейинки узундугу 0 мм+760 же 360 метр жолдун огунан сол жагы.

Мындан тышкары, ийилген жерлердин беттеринде жана нөөмөт аралык (муздак) туурасынан кеткен кошулмаларда тегиз эместиктер табылган 10+800 -10+920 сол жагы 40 м, 12+060-12+100 сол жагы 40 м, 14+370-14+390 сол жагы 20 м. Тегиз эмес жердин жалпы узундугу 620 метр, туурасы контролдук өлчөөлөрдүн жыйынтыгы боюнча жолдун огунун бир тарабында 9,1 м (18,1/2), аянты 5642 м² (620 м * 9,1 м) түзгөн.

Ошондой эле, текшерүүдө автожолдун км 1+900дөн 2+00гө чейинки, тереңдиги 0,3/0,4 мм болгон узундугу 100 м жана автожолдун бүткүл туурасы 18 м болгон тегиз эместиги аныкталган, анын аянты 1800 м² (100мx18м) түзөт. Жогоруда баяндалгандардын негизинде подрядчынын каражаттарынын эсебинен оңдоого жана жоюуга жаткан иштердин көлөмдөрү 2158,2 куб.м (5642 м²+1800 м²)x0,29 м түзгөн.

Ушуга байланыштуу, аудит тарабынан №7 Сертификаттын ВОР-5 3.2-5, 5.5- жана 5.5-2 беренелери боюнча Подрядчынын эсебинен калыңдыгы 9 см төшөлгөн асфальт-бетон төшөлмөнүн астыңкы катмарынын бөлүгүндө жолдун тегиздигин жоюу боюнча иштердин наркы эсептелөөр жүргүзүлгөн:

- 3.2 - 5 учурдагы асфальтбетон катмарын жумшартуу жана ташып чыгуу 2158,2 куб.м x190,85 - 411,9 миң сом.

- 5.5-1 ШПС жаңы материалды кошуу менен профилди оңдоо негиздин кыктоо жана суюлтулган битумдан баштапкы байланыштыруучу катмарды коюу МС-90 боюнча 0,71 кг 1 м² (5642 м²+1800 м²)x(64+1051)=8 297,8 миң сом.

- 5.5-2 калыңдыгы 9 см болгон ысык, жыш асфальтбетон жабуусун куруу 310,55 куб. м x11136,0=3458,3 миң сом.

Аудит тарабынан жүргүзүлгөн эсептөөлөрдүн жыйынтыгында Подрядчынын эсебинен тегиз эместик түрүндөгү кемчиликтерди жоюу боюнча аткарылган иштердин жалпы баасы 12 168,0 миң сомду түздү. Аудиттин жыйынтыгында аныкталган тегиз эместик түрүндөгү кемчиликтер Подрядчы тарабынан калыңдыгы 6 см болгон “ШМА-20 щебенка -мастикалуу асфальтбетондун үстүнкү катмарын” орнотуунун алдында жоюлушу керек.

Корутунду:

Аудит менен жүргүзүлгөн эсептөөлөрдүн жыйынтыгында Подрядчынын эсебинен асфальт-бетон төшөлгөн катмардын тегиз эместиги түрүндөгү кемчиликтерди жоюу боюнча аткарылган иштердин жалпы баасы

12 168,0 миң сомду түздү. Аудиттин жыйынтыгында аныкталган тегиз эместик түрүндөгү кемчиликтер Подрядчы тарабынан калыңдыгы 6 см болгон "ШМА-20 щебенка-мастикалуу асфальтбетондун үстүнкү катмарын" орнотуунун алдында жоюлушу керек.

Сунуш:

Балыкчы-Бөкөнбаев-Барскоон унаа жолунун №1 участогун реконструкциялоого Балыкчы-Кара-Шаар айылынын 0-чакырымынан 25-чакырымына чейинки № 1 тилкеге 12 168,0 миң сомго подрядчы "Кыргыз Жол Курулуш" ЖЧКсы тарабынан кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

Аныкталды:

Кыргыз Республикасынын Президентинин "Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол автожолун реконструкциялоо боюнча чаралар жөнүндө" Жарлыгын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы № 207-р буйругун аткаруу максатында, Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол автожолун (Балыкчы-Барскоон участогу, 71-141,6 км) узундугу 70,64 км реконструкциялоого ЖЧД менен "Арек Строй" ЖЧКсынын ортосунда 2021-жылдын 22-октябрындагы № 03/21-21 келишим түзүлгөн.

Алдын ала макулдашуунун баасы 4 779 447,9 миң сомду (56 370 720,0 АКШ доллары), 1 км жолду реконструкциялоого 67 670,4 миң сомду түзөт (КР Улуттук банкынын 2021-жылдын 30-июлуна карата курсу боюнча 84, 786 сом 798 000 АКШ доллары).

Түзүлгөн келишимге ылайык, Генподрядчы "Арек Строй" ЖЧКсына келишимдин суммасынын 10 % өлчөмүндө алдын ала төлөм төлөнгөн күндөн тартып курулуштун башталышы каралат. Аяктоо мөөнөтү 2021-жылдын 31-декабрына чейин.

2021-жылы келишим түзүлгөндөн бери ЖЧДсы келишимдин шарттарына ылайык 475 000,0 миң сом алдын ала төлөм катары "Арек Строй" ЖЧКсынын эсебине которулган. Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министри Е.Осоевдин 2022-жылдын 18-апрелиндеги №15-3/624 катынын негизинде 2022-жылдын апрель айында, иштин көлөмүнүн аткарбай, келишимдин шарттарына ылайык келбеген 980 000,0 миң сом которулган. Натыйжада, 2022-жылдын 31-декабрына карата "Арек Строй" ЖЧКсынын ЖЧДга дебитордук карызы 1 455 000,0 миң сом түзгөн.

Аудит жүргүзүү учурунда башкы подрядчы тарабынан "Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол" жолун реконструкциялоо боюнча аткарылган иштердин актылары жана келишим боюнча иштерди аткаруу мөөнөтүнүн бузулушунун себептери боюнча түшүндүрмөлөр берилген эмес.

Корутунду:

- 2021-жылы келишим түзүлгөндөн бери ЖЧД келишимдин шарттарына ылайык 475 000,0 миң сом алдын ала төлөм катары "Арек Строй" ЖЧКсынын эсебине которулган. Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министри Э.Осоевдин 2022-жылдын 18-апрелиндеги № 15-3/624 катынын негизинде 2022-жылдын апрель айында, келишимдин шарттарын бузуп, иштин көлөмүн аткарбастан "Арек Строй" ЖЧКсынын банктык эсебине 980 000,0 миң сом которулган.

Натыйжада, 2022-жылдын 31-декабрына карата “Арек Строй” ЖЧКсынын ЖЧД алдында 1 455 000,0 миң сомго дебитордук карызы пайда болгон.

- Аудит жүргүзүү учурунда генералдык подрядчы тарабынан "Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол" жолун реконструкциялоо боюнча аткарылган иштердин актылары жана келишим боюнча иштерди аткаруу мөөнөтүнүн бузулушунун себептери боюнча түшүндүрмөлөр берилген эмес.

Сунуш:

- 2021-жылдын 22-октябрындагы № 03/21-21 келишимдин шарттарын аткарбай, иштин көлөмүн аягына чыгарбастан, подрядчы “Арек Строй” ЖЧКсына 980,0 млн сом төлөп берүү;

- Подрядчы “Арек Строй” ЖЧКсы тарабынан “Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол” автожолун реконструкциялоо боюнча аткарылган иштердин актысын берүү камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргызстандын Ак-Тилек жана Казакстандын Карасуу постторундагы Чүй дарыясы аркылуу өтүүчү көпүрөлөрдү куруу жана реконструкциялоо үчүн конкурстун негизинде подрядчы “Мостдорстрой” ЖЧКсы менен 2021-жылдын 28-июнундагы №33 келишим түзүлгөн.

Көпүрөнүн ортоңку таянычтарын куруу үчүн Подрядчы болоттон жасалган шпунт свайларды колдонгон. Аудит көрсөткөндөй, шпунт свайларды № 34 ЖТМ баштапкы заказчы бюджеттик каражаттын эсебинен сатып алган. Подрядчы "Мостдорстрой" ЖЧКсынын 30,9 тонна өлчөмүндө 3 553,5 миң сом суммасында сатылып алынган шпунттук свайларды керектүү документтерди түзүү менен заказчыга өткөрүп бериши керек болчу.

Аудиттин жүрүшүндө 2023-жылдын 31-майындагы кабыл алуу актысы боюнча “Мостдорстрой” ЖЧКсы тарабынан 3 553,5 миң сомдук 30,9 тонна колдонууга жарактуу шпунт свайлардын калдыктары № 34 ЖТМинин базасына кайтарылган.

Аныкталды:

Түп-Кеген унаа жолунун Талды-Суу айылындагы (0-30, 30-39-чакырымдары) тилкесинде 2022-жылы “Терра Имплементэйшн Групп” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштердин көлөмүнүн №4 Сертификаты боюнча, бордюрлар 12 062,2 миң сомго 6 975,0 метр узундуктагы борбордук көчөнүн тротуарларына орнотулган, жана тротуарга 3 110,7 миң сомго кум-шагыл аралашмасынын астынкы катмарына төшөлүп, жалпысынан 15 173,0 миң сом сарпталган.

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын башкы мамлекеттик инспектору жана тартылган адис тарабынан Түп районунун Талды-Суу айылындагы аудиттин жүрүшүндө 6975,0 м өлчөмүндөгү борт таштарды орнотуу 1 даана (100 x 20 x 8 мм) капталынан бетон менен бекемделбестен аткарылгандыгы, ошондой эле кошулган жерлери эритме менен бекитилбегендиги аныкталган. Мындан тышкары, кум-шагыл материалынын астындагы катмардын аткарылышы бүтө элек, анткени бети пландаштырылбаган жана тыгыздалган эмес.

Аудиттин жүрүшүндө кемчиликтердин баасын аныктоо үчүн тротуарлардын узундугуна жана туурасына өлчөөлөр жүргүзүлүп,

өлчөөлөрдүн жыйынтыгы боюнча бордюрлардын ортосундагы тротуардын орточо туурасы 1,5 метрди, жалпы узундугу 1740 метрди түздү, бул болжолдуу көрсөткүчкө туура келет, узундугу 1743,7 метр (6975м/4), орточо калыңдыгы 9-10 см болгон, башкача айтканда, алар талап кылынган калыңдыктан 12 см аз жасалган. Ошол маалыматтардын негизинде аудит кемчиликтердин наркын эсептеп чыккан, ал 2 377,2 миң сомду түзгөн (1740x1366,2 сом).

Корутунду:

“Терра Имплементэйшн Групп” ЖЧКсы тарабынан аткарылган асфальт төшөө иштеринин көлөмүн текшерүү учурунда 2 377,2 миң сомдук дефекттер аныкталган.

Сунуш:

- Түп-Кеген автожолунун (0-30, 30-39-чакырымдары) Талды-Суу айылындагы участка тротуар иштерине 2 377,2 миң сомго подрядчы “Терра Имплементэйшн Групп” ЖЧКсы тарабынан кемчиликтерди жоюу камсыздалсын;

- Жол чарба департаменти жана консультант тротуарларга асфальт-бетон төшөлгөнгө чейин 2 377,2 миң сомдук “Терра Имплементэйшн Групп” ЖЧКсынын аныкталган кемчиликтерин жоюу иштерин өз убагында көзөмөлдөөнү камсыз кылсын.

Аныкталды:

“Балыкчы-Чолпон-Ата-Каракол” автомобиль жолун куруунун жана реконструкциялоонун алкагында “Ички аянттагы жолдун бөлүнгөн тилкеси менен асфальтбетон катмарын куруу” объектиси боюнча аудиттин жүрүшүндө жер-жерлерде 25-27 км асфальтбетон катмарында жаракалар, 38-39 км аралыкта жазылыгы 1 мм 6 мм чейин ар түрдүү узундуктагы асфальт-бетон төшөлгөн жаракалар табылган, алар мурда битум менен куюлган. Подрядчы “КР Лонг Хай жолдор жана көпүрөлөр Циндао корпорациясы” ЖЧКсы тарабынан жаракаларды битум менен толтуруу боюнча сапатсыз аткарылгандыктан жаракалардын пайда болушу кайталанып жана көбөйүп жатат. Аудит тарабынан жаракаларды оңдоонун баасы 846,2 миң сом суммасында эсептелген. Мындан тышкары, асфальтбетон каптамасынын оң тарабынан 82+620 км жана 83+834 км аралыкта ошондой эле оң тарабынан автожолдун бүткүл кеңдигине 0,3x0,4 м жана 0x0,3м өлчөмүндө чөгүп кетүү пайда болгону аныкталган, ремонттун эсептик баасы 746,2 миң сомду түзөт.

Корутунду:

“КР Лонг Хай жолдор жана көпүрөлөр Циндао корпорациясы” ЖЧКсынын эсебинен жүргүзүлүүгө тийиш болгон жаракаларды жана чөгүүнү жоюу боюнча оңдоо иштеринин жалпы суммасы 1 592,6 миң сомго бааланган.

Сунуш:

- Балыкчы-Чолпон-Ата-Каракол автожолуна асфальт-бетон төшөлмөсүн төшөө үчүн 1 592,4 миң сомго подрядчы Кыргыз Республикасындагы “КР Лонг Хай жолдор жана көпүрөлөр Циндао корпорациясы” ЖЧКсы тарабынан кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

- Жол чарба департаменти жана консультант “Кыргыз Республикасындагы Лонг Хай жолдор жана көпүрөлөр Циндао корпорациясы”

ЖЧКсынын 1 592,6 миң сомго бааланган жаракаларды жана чөгүүнү жоюу боюнча иштердин аткарылышына өз убагында мониторинг жүргүзүү камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Бишкектеги Батыш автовокзалынын аймагындагы асфальт-бетон төшөлмөлөрүн текшерүүдө подрядчы № 958 ЖТИ тарабынан жүргүзүлүп, шагыл негиздеринин профилин оңдоо иштеринин баасы 903,2 миң сом өлчөмүндө жаңы материал кошуу менен жогорулатылган.

Сунуш:

Подрядчы № 958 Жол тейлөө ишканасы тарабынан Батыш автобекетинин аймагына асфальт-бетон төшөө боюнча аткарылган иштердин көлөмүнөн 903,2 миң сомго алынсын.

Чүй обласынын Жол тейлөө мекемелери боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу майларды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын Эрежелерин бекитүү жана ишке киргизүү жөнүндө Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 буйругу менен бекитилген, линиялык ченемдерден тышкары, күйүүчү-майлоочу майлар 202,8 миң сомго, анын ичинде 815,7 литр дизелдик отундун №1 ЖТМсы боюнча 36,3 миң сом суммасына эсептен чыгарылган, № 25 ЖТМ - дизелдик отун 8,5 миң сомго 162,6 литр, бензин 0,7 миң сомго 11,5 литр, күйүүчү-майлоочу май 9,9 миң сомго 191 литр, № 28 ЖТМ - 4,6 миң сомго 76,7 литр бензин, 12,1 миң сомго 232,1 литр дизелдик отуну, № 40 ЖТМ - 34,8 миң сомго 756 литр д дизелдик отуну жана бензин 2,0 миң сомго 32 литр, № 42 ЖТМ - 24,6 миң сомго 409,6 литр дизелдик отуну жана 7,8 миң сомго 126 литр бензин, № 43 ЖТМ - 5,7 миң сомго 110 литр дизелдик отуну, № 954 ЖТМ - 30,0 миң сомго 576,4 литр дизелдик отуну жана 0,4 миң сомго 5,4 литр бензин жана № 958 ЖТМ– дизелдик отуну 20,6 миң сомго жана 4,5 миң сомго бензин.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” Жол тейлөө мекемелери «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен алардын ишмердүүлүгү токтотулган.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин ЖЧДнын Чүй райондук бөлүмүнүн башчысы Мияров М. тарабынан бекитилген 2021-жылга жол жана жол курулмаларын оңдоо объектилеринин Титулдук тизмесине ылайык келбестен, № 954 ЖТМсы “Токмок - Жон Арык-Ротфронт-Ивановка 35-36 км” 5000,0 миң сомго автожолун оңдоо боюнча иштердин ордуна факты жүзүндө подрядчы

“Технотоп” ЖЧКсы тарабынан узундугу 1 км “Чапаев-Кегеты-Арпатекир” автожолун оңдоо боюнча 4969,3 миң сомго иштери аткарылган.

№ 954 ЖТМнин сметасы боюнча “Капиталдык оңдоолор” беренесинин эсебинен администрациялык башкаруу персоналдын тейлөөгө жана коммуналдык кызматтарына 147,5 миң сом факты жүзүндө чыгашалар аткарылган, анткени коммуналдык кызматтарга жана АБПти тейлөөгө чыгаша статьяларынын тиешелүү классификаторлору боюнча каражат каралбай калган.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” Жол тейлөө мекемелери «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен алардын ишмердүүлүгү токтотулган.

Жалал-Абадской обласынын Жол тейлөө мекемелери боюнча Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин талаптарына ылайык келбестен, 2021-жылы жумуш орундарын аттестациялоосуз кызматкерлерге компьютерде иштегендигине 589,2 миң сом суммасында зыяндуулугу үчүн кошумча акы негизсиз чегерилген, анын ичинде 2021 жылда № 12 ЖТМ - 50,0 миң сом, № 17 ЖТМ – 109,1 миң сом, № 27 ЖТМ – 52,6 миң сом, № 31 ЖТМ – 43,0 миң сом, № 50 ЖТМ – 60,3 миң сом, № 51 ЖТМ – 52,6 миң сом, № 52 ЖТМ – 82,7 миң сом жана № 6 ЖТМ - 138,9 миң сом.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруунун тартиби жөнүндө” токтомуна ылайык келбестен командировкалык чыгымдар бардыгы 17,7 миң сомго ашыкча төлөнгөн, анын ичинде № 12 ЖТМ - 1,4 миң сом, № 17 ЖТМ – 3,0 миң сом, № 27 ЖТМ -3,0 миң сом, № 31 ЖТМ – 3,1 миң сом жана № 6 РБ - 7,2 миң сом. *(Кызматкерлердин эсебинен 17,7 миң сомго калыбына келтирилген).*

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 30-декабрдагы № 767 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында кызматтык жана нөөмөттүк автотранспортту азайтуунун эсебинен мамлекеттик бюджеттин каражатын үнөмдөө боюнча чаралар жөнүндө” токтомуна ылайык келбестен, белгиленген лимиттен ашык күйүүчү-майлоочу материалдар 13,4 миң сом суммасында эсептен чыгарылган, анын ичинде № 50 ЖТМ - 2,7 миң сомго, № 51 ЖТМ - 5,0 миң сомго жана № 52 ЖТМ -5,7 миң сомго.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү

боюнча чаралар жөнүндө” Жол тейлөө мекемелери жана № 6 регионалдык бөлүм «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен алардын ишмердүүлүгү токтотулган.

Ыссык-Көл обласынын Жол тейлөө мекемелери боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобонун талаптарына ылайык келбестен кызматкерлерге компьютерде иштегендигине 370,3 миң сом суммасында зыяндуулугу үчүн кошумча акы негизсиз чегерилген, анын ичинде 2021-жылы № 3 ЖТМ – 60,0 миң сом, № 4 ЖТМ -57,1 миң сом, № 7 ЖТМ - 45,0 миң сом, № 10 ЖТМ -67,8 миң сом, № 11 ЖТМ -44,9 миң сом, № 33 ЖТМ – 42,7 миң сом жана № 35 ЖТМ -53,0 миң сом.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” Жол тейлөө мекемелери «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен алардын ишмердүүлүгү токтотулган.

Аныкталды жана корутунду:

№ 11 ЖТМ “Каракол тоо лыжа базасы” автожолундагы жол иштерин аткарууда 6,0 миң сомго ширетүүчү аппарат негизсиз эсептен чыгарылган.

Сунуш:

«Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы №11 Жол тейлөө мекемесинде 6,0 миң сом суммасындагы негизсиз эсептен чыгарылган ширетүүчү аппарат күнөөлүү адамдардын эсебинен калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

№ 35 ЖТМдин ведомстволук үйлөрдө жашаган кызматкерлер керектелген электр энергиясы үчүн 14,0 миң сом төлөбөгөндүгү аныкталган (аудиттин жүрүшүндө кызматкерлерден 14,0 миң сом өндүрүлгөн).

Талас обласынын Жол тейлөө мекемелери боюнча

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрдагы №694 токтому менен бекитилген “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо Жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө нускаманы бекитүү тууралуу” нускаманын талаптарына ылайык келбестен № 19 ЖТМ 2021-жылдын жыйынтыгы боюнча 7 753,8 миң сом суммасында товардык-материалдык баалуулуктардын ченемден ашыкча запастары өз убагында эсепке алынган эмес.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” № 19 Жол тейлөө мекемеси «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен анын ишмердүүлүгү токтотулган.

“Бишкек-Ош” Автомобиль жолу мамлекеттик дирекциясы (АЖМД “Бишкек-Ош”) боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобону жана Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмегин талаптарына ылайык келбестен, санитардык-эпидемиологиялык көзөмөл жаатындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын адисинин катышуусу менен жумуш орундарынын аттестациялык комиссиясы уюштурулган эмес, 2021-жылы жумуш орундарын аттестациялоосуз кызматкерлерге компьютерде иштегендигине 753,4 миң сом суммасында зыяндуулугу үчүн кошумча акы негизсиз чегерилген, анын ичинде 2021 жылда №23 ЖТМ боюнча 287, 8 миң сом, ЖТМ № 30 - 238,4 миң сом жана ЖТМ № 22 - 227,2 миң сом, Социалдык фондго чегерүүлөрдү (17,25%) эске алуу менен.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” “Бишкек-Ош” автомобиль жолу мамлекеттик дирекциясы «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен анын ишмердүүлүгү токтотулган.

Аныкталды:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1996-жылдын 22-апрелиндеги №183 “Бишкек-Ош автожолундагы тоннелдер аркылуу транспорт каражаттарынын акы төлөп өтүүсүн уюштуруу жөнүндө” токтомунун 2-пунктуна ылайык төмөнкүлөр белгиленген:

- тоннелдер аркылуу ташуу үчүн акы төлөөдөн түшкөн каражаттар максаттуу багытка ээ жана тоннелдерди оңдоого жана каржылоого бөлүнгөн каражаттарга дотация катары жөнөтүлөт;

- “Бишкек-Ош” Автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясынын карамагына өтүүгө, анын атайын эсебинде сакталат жана тоннелдерди оңдоого жана каржылоого байланышпаган муктаждыктар үчүн алып коюуга же чыгымдоого жатпайт;

- бул каражаттардын 10 пайызына чейинки бөлүгү Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлигинин Мамлекеттик

автоинспекциясынын Бишкек-Ош жолунда жол кыймылынын коопсуздугун камсыз кылуучу бөлүмдөрүн каржылоого бөлүнөт.

“Бишкек-Ош” Бишкек-Ош” Автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясынын бухгалтердик кызматынын башчысынын берген жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөсүнө ылайык, тоннелдер боюнча транспорттун жүрүшүнө акы төлөөдөн түшкөн каражаттар республикалык бюджеттин кирешесине 14511200 Бюджеттик классификация боюнча салыктык эмес киреше катары түшкөн.

“Бишкек-Ош” Автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясы мамлекеттик ишканасынан алынган маалыматка ылайык, 2021-жылга тоннелдер аркылуу жүрүү үчүн Борбордук казыналыктын эсептик эсебине түшкөн каражат 117 160,9 миң сомду гана түзсө, анын ичинен Сосновка (Жол тейлөө мекемеси № 9 (ЖТМ) акы алуу пункттары аркылуу 68 397,7 миң сом жана Каракөл (ЖТМ № 30) 48 763,2 миң сом келип түшкөн. 2021-жылдын ичинде тоннелдерди оңдоого жана тейлөөгө республикалык бюджеттен 58 874,7 миң сом кайтарылып берүүчү суммалар каржыланган, анын ичинен “Бишкек-Ош автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясы” мамлекеттик ишканасына - 4 535,0 миң сом, ЖТМ № 9 - 45 857,2 миң сом жана ЖТМ № 30 - 8 482,5 миң сом, же 46 570,1 миң сомго аз (10 %ды эске алуу менен, Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлигинин Мамлекеттик авто инспекция башкармалыгынын бөлүктөрүн тейлөөгө 11 716,1 миң сом).

Корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1996-жылдын 22-апрелиндеги №183 “Бишкек-Ош” автожолундагы тоннелдер аркылуу транспорт каражаттарынын акы төлөп өтүүсүн уюштуруу жөнүндө” токтомунун 2-пунктун ылайык келбестен 2021-жылы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тарабынан тоннелдер аркылуу ташуу үчүн төлөмдөн түшкөн 46 570,1 миң сом өлчөмүндөгү каражаттарга “Бишкек-Ош” Автомобиль жолунун мамлекеттик дирекциясы толук каржыланган эмес.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги: “Бишкек-Ош” автожолундагы тоннелдер аркылуу өткөн транспортко акы төлөөдөн түшкөн каражаттардын республикалык бюджеттен өз убагында жана толук каржыланышына мониторинг жүргүзүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги: Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 5-декабрындагы № 638 “Бишкек-Ош автомобиль жолундагы тоннелдер аркылуу транспорт каражаттарынын өтүүсү үчүн жыйымдын өлчөмүн жана төлөөнүн тартибин бекитүү жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигин тоннелдер аркылуу ташууга акы төлөөдөн түшкөн каражаттар менен толук каржылоо камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду: (№ 9 ЖТМ)

2021-жылдын 24-июлуна карата №34 ЖТМ менен №9 ЖТМнин ортосундагы өз ара эсептешүүлөрдү салыштырып текшерүү актысына ылайык, №34 ЖТМ нин №9 ЖТМ ине 2038,5 миң сом карызы бар, Бишкек-

Нарын-Торугарт унаа жолунда № 34 ЖТМ 2019-жылдын 1-августундагы №66 келишимине ылайык кызмат көрсөтүү үчүн түзүлгөн бухгалтердик эсепке алуу маалыматтары боюнча тизмеге кирбеген же 2 038,5 миң сомдук ЖТМ №9 дебитордук карызды жаап салууга жол берилген.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы укук улантуучусу катары жоюлган № 9 Жол эксплуатациялоо мекемесинин 2 038,5 миң сом дебитордук карызын бухгалтердик эсепке алуу боюнча чаралар көрүлсүн.

Аныкталды: (№ 38 ЖТМ)

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 30-июнундагы № 245-р буйругу менен, кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен Түркия Республикасынын Өкмөтүнүн ортосундагы Кыргыз Республикасынын 2012-жылдын 12-июлундагы № 103 Мыйзамы менен ратификацияланган Кредиттик макулдашуунун алкагында жол тейлөөчү ишканалардын материалдык-техникалык базасын жакшыртуу жана алынган финансылык каражаттарды натыйжалуу пайдалануу максатында, таш майдалоочу агрегаты бар асфальт-бетон заводу түрүндө № 7 ЖТМге 19 374,3 миң сом өлчөмүндө кредит бөлүнгөн.

Жол чарба департаментинин 2016-жылдын 17-майындагы №70-ОД буйругу менен асфальт-бетон заводу №9 ЖТМдин балансына өткөрүлгөн.

Жол чарба департаментинин 2019-жылдын 22-январындагы № 05-ОД буйругуна ылайык, көчмө асфальт-бетон заводу № 38 ЖТМдин балансына өткөрүлүп берилген, ошондуктан Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин (Кредитордун), ЖТМ № 9 (Баштапкы кредитор) жана № 38 ЖТМ (Жаңы кредитор) ортосунда 2019-жылдын 20-июнундагы № 19-04-01/21 Карызды которуу келишими түзүлгөн, ошого жараша Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги (Кредитор) менен № 38 ЖТМ (Зайымчы) ортосунда 2019-жылдын 20-июнундагы № 19-04-01/22 кредиттик келишим которулган 19 454,7 миң сом кредиттик суммасына түзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Финансы-кредиттик фонддун 2022-жылдын 3-мартындагы № 19-04-01/1006 билдирүүсүнө ылайык, 2022-жылдын 1-мартына карата № 38 ЖТМ 19 192,6 миң сом суммасында кредиттик каражаттардын карызынын калдыгына ээ.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы № 137 буйругу менен бекитилген Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсеп жана финансылык отчеттуулук жүргүзүү боюнча жобого ылайык келбестен, (Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2023-жылдын 11-июлундагы № 2-б буйругуна ылайык күчүн жоготту), № 38 ЖТМ бухгалтердик эсептин маалыматтары боюнча 19 192,6 миң сом суммасындагы кредиттик каражаттардын карызы көрсөтүлгөн эмес же 19 192,6 миң сом суммасындагы кредитордук карызды жашырылган.

Корутунду:

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин 2018-жылдын 25-декабрындагы № 137 буйругу менен бекитилген Мамлекеттик башкаруу секторунда бухгалтердик эсеп жана финансылык отчеттуулук жүргүзүү боюнча жобого ылайык келбестен, Кыргыз Республикасынын Финансы

министрлигине кредиттик каражаттар боюнча 19 192,6 миң сом суммасында карыз №38 ЖТМдин бухгалтердик эсеби боюнча көрсөтүлгөн эмес же кредитордук карыз жашырылган.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы укук улантуучусу катары жоюлган № 38 Жол тейлөө мекемесинин 19 192,6 миң сом суммасындагы кредитордук карызын бухгалтердик эсепке калыбына келтирүү боюнча чаралар көрүлсүн.

Аныкталды: (№ 5 ЖТМ)

Кыргыз Республикасынын “Салык эмес кирешелер жөнүндө” кодексинин 101-беренесинин талабына ылайык, мамлекеттик ишканалар мамлекеттик мүлктү ижарага берүүдөн түшкөн ижара акысы республикалык бюджеттин кирешесине 30 пайыз өлчөмүндө төлөнөт, ал эми 70 пайызы ижарага берилген мүлктү кармоого жана оңдоого, ошондой эле мамлекеттик ишканалардын ишин финансылык жана материалдык-техникалык камсыздоого пайдаланылат.

Бирок, 2021-жылы № 5 ЖТМде антенна-фидердик курулмаларды жана уюлдук жабдууларды жайгаштыруу үчүн ижара акысынын бардык суммасы № 5 ЖТМдин атайын эсебине 228,0 миң сом суммасында түшкөн, анын ичинде “Альфа Телеком” ЖАКдан - 120,0 миң сом жана “Скай мобайл” ЖЧКсынан - 108,0 миң сом. Алынган сумманын 60,3 миң сомун Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча фондуна которулган, ал эми Кыргыз Республикасынын “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” кодексинин 101-беренесине ылайык, мамлекеттик мүлктү ижарага берүүдөн алынган ижара акылар республикалык бюджеттин кирешесине толук которулат же 167,7 миң сомго которулган эмес. Ошол эле учурда республикалык бюджетке тийиш 30%дан 8,1 миң сом түшкөн эмес.

Корутунду:

Кыргыз Республикасынын “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” кодексинин 101-беренесинин №5 ЖТМ талабына ылайык келбестен республикалык бюджеттин кирешесине 167,7 миң сом суммасында ижара акысын которулган эмес. Мында республикалык бюджетке 30%дан төлөнүүгө тийиш болгон 68,4 миң сомдун 8,1 миң сомун түшкөн эмес.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы № 5 Жол эксплуатациялоо мекемесинин укук улантуучусу катары 8,1 миң сом суммасында республикалык бюджеттин кирешесинин эсебинен ижара акысынын калдыктарын республикалык бюджетке чегерүү мүмкүнчүлүгү каралсын.

«Ош-Сары-Таш-Иркештам» Автожол башкармалыгы (АЖБ «Ош-Сары-Таш-Иркештам») боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта

калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускаманы ылайык келбестен, товардык-материалдык баалуулуктардын ашыкча запастарын жана дебитордук карыздарды эсепке алуу жүргүзүлгөн эмес:

- № 16 ЖТМ боюнча - 74,4 миң сом суммасында запастык тетиктер жана 149,6 миң сом суммасында курулуш материалдар;
- № 44 ЖТМ - 313,6 миң сом суммасында запастык тетиктер;
- № 45 ЖТМ - 120,5 миң сом суммасында запастык тетиктер;
- «Ош-Сары-Таш-Иркештам» АЖБ - 7 311,7 миң сом суммасындагы запастык тетиктер.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы № 346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” №16, №44, №45 Жол тейлөө мекемелери жана “Ош-Сары-Таш-Иркештам” Автожол башкармалыгы «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы менен бириктирилген жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги № 3440 буйругу менен алардын ишмердүүлүгү токтотулган.

№ 36 ЖТМ боюнча эмгек акыны төлөөдө карточкалык эсептерге ведомость боюнча бардыгы 39,4 миң сомго ашыкча которулгандыгы аныкталган. (Аудиттин жүрүшүндө 39,4 миң сом калыбына келтирилген).

“Бишкек-Нарын-Торугарт” Автожол башкармалыгы боюнча Аныкталды: (№ 32 ЖТМ)

Боом капчыгайындагы селдин кесепетинен келип чыккан өзгөчө кырдаалды жоюу үчүн, «Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө» мыйзамдын 21-беренесине ылайык, компаниялардын коммерциялык сунуштарын изилдеп, эң төмөнкү баа 35 479,8 миң сом сунуштаган «Еврострой» ЖЧКсы менен келишим түзүү чечими кабыл алынган.

Аткарылган иштердин актысы боюнча иш жүзүндө аткарылган подряддык иштердин көлөмү 15 889,1 миң сомду түзөт. Подрядчы “Еврострой” ЖЧКсына 19 450,0 миң сом которулган. 2022-жылдын 4-январына карата түзүлгөн өз ара эсептешүүлөрдү салыштыруу актысына ылайык, “Еврострой” ЖЧКсынын дебитордук карызы 3 560,9 миң сомду түзгөн. № 32 ЖТИнын жетекчисинин түшүндүрмөсү боюнча, текшерүү учурунда же 2022-жылдын августунда подрядчы тарабынан дебитордук карыздын суммасына аткарылган иштердин актылары берилген эмес. Ошол эле учурда подрядчы 2021-жылдын 11-февралына чейин курулуш иштерин бүтүрүп, бүткөрүлгөн объектени өткөрүп бериши керек болчу.

Күбөлөндүрүү иштерди текшерүү актысы боюнча иш жүзүндө курулган таяныч дубалдын (фундаменттин) өлчөмү жана конфигурациясы долбоордо каралган өлчөмдөргө жана конфигурацияга туура келбейт.

Тирөөчү дубалдын долбоордук документациясына ылайык, типтүү кесилиш чиймеде пайдубалдын туурасы (кесилген абалда) 5,3 метрди түзөт. Аудиттин жүрүшүндө таяныч дубалдын пайдубалынын иш жүзүндөгү өлчөмү жана конфигурациясы долбоорго туура келбей тургандыгы аныкталган, ага

ылайык туурасы (кесилген абалда) 3,76 метрди түзөт. Ошондой эле, тирөөч дубалдын сапаттык көрсөткүчтөрү лабораториялык аныктоодон (сыноодон) өтпөстөн, уранды таштар долбоорго туура келбеген ыкмада колдонулган.

Сапаттык көрсөткүчтөрүн лабораториялык аныктоосуз (сыноосуз) пайдубалдын иш жүзүндөгү өлчөмү менен конфигурациясынын жана конструкциясынын жана таштарды колдонуунун ортосундагы дал келбестиктен конструкция туруктуулугун жоготуп алуу коркунучу бар.

Корутунду:

- 2022-жылдын 01-апрелинде түзүлгөн өз ара эсептешүүлөрдү салыштырып текшерүү актысына ылайык, “Еврострой” ЖЧКсы боюнча дебитордук карыз 3560,9 миң сомду түздү. 2022-жылдын август айындагы аудит учурунда подрядчы дебитордук карыздын суммасына иштин аяктагандыгы тууралуу актыларды тапшырган эмес. Ошол эле учурда подрядчы 2021-жылдын 11-февралына чейин курулуш иштерин бүтүрүп, бүткөрүлгөн объектини өткөрүп бериши керек болчу.

- Аудиттин жүрүшүндө таяныч дубалдын пайдубалынын иш жүзүндөгү өлчөмү жана конфигурациясы долбоорго туура келбей тургандыгы аныкталды, ага ылайык туурасы (кесилген абалда) 3,76 метрди түзөт. Ошондой эле уранды таштар конструкциядан тышкары, таяныч дубалдын сапаттык көрсөткүчтөрүн лабораториялык аныктоосуз (сыноосуз) пайдаланылган.

- Сапаттык көрсөткүчтөрүн лабораториялык аныктоосуз (сыноодон) өткөрүлбөстөн, пайдубалдын иш жүзүндөгү өлчөмү менен конфигурациясынын жана конструкциясынын жана таштарды колдонуунун дал келбестигинен конструкция туруктуулугун жоготуп алуу коркунучу бар.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы Бишкек-Нарын-Торугарт 139+300 км автожолуна таяныч дубалды куруу боюнча «Еврострой» ЖЧКсы тарабынан курулуш иштерин сапаттуу жана толук аякташын камсыз кылынсын.

“Жалал-Абад курулуш башкармалыгы” мамлекеттик ишканасы боюнча Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-пункттарына ылайык келбегенине карабай, Жалал-Абад курулуш башкармалыгынын 13 кызматкерине ченемге салынбаган жумуш күнү үчүн, маянасынын 25 пайыз өлчөмүндө 483,0 миң сом кызматтык кошумча акы чегерилген. Ошол эле учурда, аудитке Жамааттык келишимде, макулдашууда же ишкананын ички эмгек тартибинде белгиленген жетекчинин буйругу менен бекитилген ченемге салынбаган жумуш күнү бар кызматкерлердин кызмат орундарынын тизмеси, иш жүзүндө иштеген убакыт табели берилген эмес. Кызматкер ченемге салынбаган жумуш күнү шарттарында иштеген, демек, жумушчу күн тартибине, сменалык графигине же иш берүүчүнүн атайын көрсөтмөлөрүнө ылайык иш ордуна келген учурдан тартып күнүмдүк иш жүзүндөгү убакытты тастыктоо мүмкүн болгон эмес.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен «Жалал-Абад курулуш башкармалыгы» мамлекеттик ишканасы «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги No 3440 буйругу менен анын иши токтотулган.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан тандалып алынган инвентаризациянын жүрүшүндө негизги каражаттардын, тактап айтканда, 1990-жылы чыгарылган ТАРЗ-002 автобусунун баланстык баасы 7,3 миң сомдук жана баланстык наркы 21,5 миң сом. Турган 1982-жылы чыгарылган “Волга” үлгүсүндөгү автоунаанын жетишсиздиги аныкталган.

Бул негизги каражаттардын наркы 28,8 миң сомду түзүп, 2022-жылдын 6-сентябрындагы № 30 жана 2022-жылдын 6-сентябрындагы № 31 кассалык ордерлери боюнча 7,3 миң сом жана 21,5 миң сом төлөнгөн.

№ 5, № 9, № 32, № 956, № 38 ЖЧД (Ош, Жалал-Абад, Чүй) Жол тейлөө мекемелеринин курулуш иштеринин аудити

Аныкталды жана корутунду: (№ 5 ЖТМ)

Өзгөн районунун Кара-Дыкан айылындагы Айтбаев көчөсүнө асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу» долбоору боюнча “ТАС и КО” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштердин көлөмүнүн ишенимдүүлүгүнө жана чыгымдарынын негиздүүлүгүнө тандалма аудит "ЖК 0+790 (сол жагы) боюнча тротуардын үстүнкү катмарын курууда талапка жооп бербеген асфальт-бетонду колдонуунун натыйжасында 627 м2 өлчөмүндөгү асфальт-бетон төшөлмөсүндө кемчиликтер бар экендиги аныкталган.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы №5 Жол тейлөө мекемесинде “Өзгөн районунун Кара-Дыкан айылынын Айтбаев көчөсүнө асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” объектиси боюнча подрядчы «ТАС и КО» ЖЧКсы тарабынан аныкталган кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду: (№ 956 ЖТМ)

Аткарылган иштердин көлөмүнүн аныктыгына жана подрядчы “Жалал-Абад курулуш башкармалыгы” тарабынан “Куршап-Жалпакташ” автожолун асфальттоо объекти боюнча берилген чыгымдардын негиздүүлүгүнө тандалма аудит жүргүзүү менен 26-27 км узундугу 1 км» белгиленген, бул 0+580 ЖК боюнча базаны сапатсыз даярдоонун натыйжасында 30 м2 асфальт-бетон төшөлмөсүндө кемчиликтер жана чуңкурлар пайда болгон, ошондой эле, ЖК 0+850 боюнча үстүнкү катмардын үстүн төшөөдө стандарттуу эмес асфальт-бетонду колдонуунун натыйжасында 90 м2 асфальт-бетон төшөөдө кемчиликтер бар.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен № 956 ЖТМ «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына жана Кыргыз

Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги No 3440 буйругу менен анын иши токтотулган.

Аныкталды жана корутунду: (№ 38 ЖТМ)

“Шамалды-Сай айылындагы узундугу 1,05 км аралыктагы Рыскулов көчөсүнүн асфальт-бетон төшөлмөсүн орнотуу (негизи)” объектиси боюнча №38 ЖТМнын аткарылган иштеринин кабыл алуу актысынын түзүлүшүнүн ишенимдүүлүгүнө жана тууралыгына жүргүзүлгөн аудит тарабынан төмөнкүлөр аныкталган, анда кабыл алуу актылары Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба мамлекеттик агенттигинин 2016-жылдын 18-майындагы № 4-чуа бекитилген буйругу менен, Кыргыз райондук бирдигинин баалары боюнча (КРЕР-2016) ишке ашырылган, бирок, нарктык баалардын өзгөрүшү чечмеленген эмес, ошондой эле тийиштүү документтер жана чыгарылган буюмдар калькуляция менен тастыкталган эмес.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен № 38 ЖТМ «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги No 3440 буйругу менен анын иши токтотулган.

Аныкталды жана корутунду: (№ 9 ЖТМ)

“Көпүрөжолкуруу” ЖЧКсы тарабынан “Бишкек-Ош автожолунун 132,5-142-чакырымдарынын эки катмарлуу асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” объектиси боюнча аткарылган иштердин көлөмүнүн ишенимдүүлүгүнө жана чыгымдарынын негиздүүлүгүнө жүргүзүлгөн тандалма аудит тарабынан жалпы суммасы 332,8 миң сомго аткарылган иштин көлөмүн ашыруу аныкталган.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” МИ укук мураскер катары подрядчы “Көпүрөжолкуруу” ЖЧКсы тарабынын аткарылган иштин көлөмүнөн “Бишкек-Ош автожолунун 132,5-142-чакырымдарынын эки катмарлуу асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” объектиси боюнча №9 Жол тескөө мекемесине жүргүзүлгөн аудиттин жүрүшүндө аныкталган 332,8 миң сом суммасындагы ашыкча көрсөтүүнү алып салууну камсыз кылсын жана өз ара алыш-бериш эсебинин салыштыруу актысы түзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду: (№ 32 ЖТМ)

Аудиттин жүрүшүндө “Бишкек-Нарын-Торугарт” унаа жолунун 139+300 км жолду таш кулодон жана кыйроодон сактоо” объектиси боюнча “Еврострой” ЖЧКсы тарабынан 2021-жылга карата факты жүзүндө аткарылган иштердин көлөмүнө контролдук өлчөө жүргүзүлгөн, анда аткарылган иштердин көлөмү 5 621,9 миң сомго ашыра аткарылгандыгы аныкталган

Сунуш

“Кыргызавтожол” МИ подрядчы “Еврострой” ЖЧКсы тарабынын аткарылган иштин көлөмүнөн “Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 139+300 км участогунда таш кулодон жана кыйроодон сактоо” объектиси

боюнча №32 Жол тескөө мекемесине жүргүзүлгөн аудиттин жүрүшүндө аныкталган 5 621,9 миң сом суммасындагы ашыкча көрсөтүүнү алып салууну камсыз кылсын жана өз ара алыш-бериш эсебинин салыштыруу актысы түзүлсүн.

Аныкталды жана корутунду (№33 жана № 35 ЖТМ)

№33 ЖТМде «Бөкөнбаев-Көл-Төр-Дөң-Талаа» авто жолуна асфальт-бетон төшөөдө, курулуш куроо иштери 16,8 миң сомго жана №35 ЖТМде Пржевальск көчөсүнө, Кучуков шоссесинен Токтогул, Манас жана Москва көчөлөрүнө чейинки көпүрөдөн суу түтүктөрүн курууда 1 533,8 миң сомго, Токтогул, Манас көчөлөрүнөн Кучуков шоссесине чейин реконструкциялоо иштеринде 1 275,8 миң сом жана 455,7 миң сомго ашыруулар аныкталган *(аудиттин жүрүшүндө 1 275,8 миң содун ичинен 1 217,2 миң сом калыбына келтирилген, 58,6 миң сом калыбына келтирилген эмес).*

Сунуш

«Кыргызавтожол» МИ №35 ЖТМ боюнча Каракол шаарындагы Токтогул, Манас жана Москва көчөлөрүнөн Кучуков шоссесине чейин реконструкциялоодо курулуш-куроо иштерин ашыруунун калыбына келтирилбеген суммасынын 58,6 миң сом калдыгын «СМУТТ» ЖЧКсынны эсебинен калыбына келтирсин.

Аныкталды жана корутунду (№6 ЖТМ)

№6 ЖТМде авто жолдорду ондоо иштери боюнча аткарылган иштердин актысына жүргүзүлгөн аудитте, жайында жолду күтүү жана кезекти ондоо боюнча иштин наркын **90,0 миң сомго** ашыруу аныкталган. Кыш мезгилинде гана Эмгек акыга карата 1,2 баасын туура эмес коюунун натыйжасынан улам болгон.

Аныкталды жана корутунду (№36 ЖТМ)

№36 ЖТМде кышында күтүү боюнча, котомо чыгымдардын кошумча суммаларын туура эмес аныктоонун натыйжасында иштин наркын 15,6 миң сомго ашыруу аныкталган.

Аныкталды жана корутунду (№48 ЖТМ)

№48 ЖТМде «Чон-Капка-Новодонецк» айланма жолун куруу» объектиси боюнча иштин наркы, асфальт-бетон аралашмаларын төшөөдө битумдуу куюу боюнча бааны туура эмес колдонгондуктан натыйжасында 161,1 миң сомго ашырылган.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-декабрындагы №346 “Жол тармагынын системасын кайра өзгөртүп түзүү боюнча чаралар жөнүндө” токтому менен Жол тейлөө мекемелери «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына жана Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин Чүй-Бишкек башкармалыгынын 2022-жылдын 11-апрелиндеги No 3440 буйругу менен анын иши токтотулган.

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы боюнча (“Кыргызавтожол” МИ)

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында Уставдын 42, 43-пункттарына ылайык келбеген Өнүгүүнүн

стратегиялык планы, *Ишкананын максаттарын жана негизги иш-багыттарын түзүү, тармактын жана рыноктун сыпаттаманы, Ишкана тарабынан өндүрүлгөн товарлардын (иштердин/кызмат көрсөтүүлөрдүн) мүнөздөмөсүн, Ишкана өндүргөн товарлардын (иштердин/кызмат көрсөтүүлөрдүн) рыногунда мамлекеттин болушунун зарылдыгын негиздөөнү, Ишкананын финансылык жана мүлктүк абалына баа берүүнү, товарлардын (иштердин/кызмат көрсөтүүлөрдүн) өндүрүш планын, уюштуруу планын, финансылык план жана тобокелдиктерди талдоону камтыган, ошондой эле анын негизинде иштелип чыккан жылдык бюджет Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин өкүлү болгон башкаруу органы тарабынан бекитилген эмес.*

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Уставынын 42, 43-пункттарынын сакталышын, белгиленген тартипте Өнүгүүнүн стратегиялык планын бекитүүнү жана анын негизинде жылдык бюджетти иштеп чыгууну камсыз кылсын.

Аныкталды жана корутунду:

2022-жылдын аягына карата Жол тейлөө мекемелериндеги Жол чарба департаментинде жоюлган тендердик табыштаманы кепилдик камсыз кылуу калдыктары 256,4 миң сомду түзгөн, анын ичинен № 1 ЖТМ– 117,0 миң сом, № 9 ЖТМ – 113,9 миң сом, №25 ЖТМ– 17,0 миң сом жана № 42 ЖТМ– 8,5 миң сомду түзгөн, алар өз убагында конкурстун катышуучулары тарабынан талап кылынган эмес. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы № 626 токтому менен бекитилген “Бирдиктүү казыналык эсеп системасындагы депозиттик эсептеринде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” жобонун 4-пунктуна ылайык, Жободо көрсөтүлгөн сактоо мөөнөттөрү аяктагандан кийин талап кылынбаган депозиттин суммалары бюджеттик мекеменин буйругу менен тиешелүү бюджеттин кирешесине которулууга тийиш, депозиттик эсепте, тиешелүү бюджеттин кирешесинде бул суммалар сакталат.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 29-сентябрындагы № 626 токтому менен бекитилген, “Бирдиктүү казыналык эсеп системасында депозиттик эсептерде топтолгон бюджеттик мекемелердин каражаттары жөнүндө” жобонун 4-пунктуна ылайык, “Кыргызавтожол” МИ Жол тейлөө ишканаларынын алыш-бериш эсебине өткөрүлүп берилген 256,4 миң сом суммасындагы, анын ичинен: № 1 – 117,0 миң сом, № 9 – 113,9 миң сом, № 25 – 17,0 миң сом жана № 42 – 8,5 миң сом суммасындагы тендердик табыштаманы кепилдик камсыз кылуу (ТТККК) үчүн талап кылынбаган каражаттарды бюджетке которууну камсыз кылсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 токтому менен бекитилген “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө жобонун 5 жана 6-пункттарынын талаптары сакталбастан, Баткен филиалында, ЖТМ №46, №13 жана №2 аттестациялык комиссия түзүлгөн

эмес жана аттестациялоонун графиги жана тартиби бекитилген эмес. Натыйжада, ар бир жумуш ордунда зыяндуу факторлордун таасиринин деңгээлин жана өзгөчө эмгек шарттарын эсепке албастан, бардык жумушчу орунга компьютерде иштегендиги үчүн бирдей өлчөмдө 25% өлчөмүндө кошумча акы төлөнгөн.

Өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштардын типтүү тизмесинин 42-главасынын 17-пункту (оор жумуш, зыяндуу, кооптуу жана башка өзгөчө эмгек шарттарындагы жумуштар, өзгөчө климаттык шарттардагы жумуштар), кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги №258 токтому менен бекитилген Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 29-августундагы № 474 “Бюджеттик чөйрөнүн кызматкерлеринин эмгек акы төлөө шарттарын жөнгө салуучу Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин айрым чечимдерине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө” токтому менен күчүн жоготту деп табылган. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети, бюджеттик сектордун кызматкерлерине эмгек акы төлөөнүн жөнгө салуучу шарттары киргизилген, ошого карабастан, 2022-жылдын сентябрынан декабрына чейин компьютерде иштөө үчүн 3 885,7 миң сом өлчөмүндө кошумча төлөм негизсиз чегерилген, анын ичинде *“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында 1705,0 миң сом, Жалал-Абад филиалында - 51,1 миң сом, №2 ЖТМде - 198,9 миң сом, Нарын филиалында - 36,0 миң сом, Жол куруу башкармалыгы № 1 –128,9 миң сом, Жол тейлөө ишканалары: № 17 - 49,8 миң сом, № 22 - 58,9 миң сом, №23 - 64,4 миң сом, № 27 – 23,5 миң сом, №30 - 61,8 миң сом, № 31 - 64,3 миң сом, № 38 - 50,3 миң сом, № 52 - 65,7 миң сом, № 3 - 68,5 миң сом, № 4 - 54,4 миң сом, № 7 - 65,1 миң сом, № 10 - 128,8 миң сом, № 11 - 180,7 миң сом, № 33 - 79,0 миң сом, № 8 – 99,1 миң сом, № 18 - 71,7 миң сом, № 20 - 33,5 миң сом, № 1 - 136,8 миң сом, № 9 – 16,0 миң сом, № 40 – 115,6 миң сом, № 43 – 153,0 миң сом, № 41 - 124,9 миң сом.*

Сунуш:

Оор жумуштарга жана эмгек шарты зыяндуу же кооптуу жумуштарга кошумча төлөмдөрдү чегерүү - компьютерде иштегендиги үчүн 3 885,7 миң сом суммасын эсептөө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 токтому менен бекитилген, “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобонун талаптарын бузуу менен жүргүзүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Эмгек келишими боюнча ишке орношкон кызматкерлерге (жумушчуларга) эмгек келишимдеринде каралбаган зыяндуу эмгек шарттары үчүн - компьютерде иштегендиги жана ашыкча иштегендиги үчүн 3 405,2 миң сом өлчөмүндө кошумча акы төлөнгөн, анын ичинен Ысык-Көл филиалында 168,3 миң сом, ЖТИ № 3 - 9,5 миң сом, № 4 - 94,8 миң сом, № 7 - 9,3 миң сом, № 11 – 1 144,2 миң сом, № 33 - 10,3 миң сом жана № 35 – 1 968,8 миң сом.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 27-апрелиндеги № 258 токтому менен бекитилген, “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек

шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобонун талаптарына туура келбестен, эмгек келишими боюнча жалданган кызматкерлерге (жумушчу,) зыяндуу эмгек шарттары үчүн эмгек келишимдеринде каралбаган кошумча төлөмдөрдү чегерүү – компьютерде иштөө жана ашыкча иштөө үчүн болгону 3 405,2 миң сом суммасында эсептөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын, анын ичинен Ысык-Көл филиалында -168,3 миң сом, № 3 Жол тейлөө ишканасында - 9,5 миң сом, № 4 - 94,8 миң сом, № 7 - 9,3 миң сом, № 11 - 1 144,2 миң сом, № 33 - 10,3 миң сом жана № 35 - 1 968,8 миң сом.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу фондунун 2020-жылдын 15-январындагы № 4-б штаттык буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалардын жетекчисине жана жетекчисинин орун басарларына эмгек акы төлөө тартиби жөнүндө” жобонун ылайык келбесе да, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын жетекчилеринин эмгек акысы (бардык үстөктөрдү эске алуу менен) ушул Жободо белгиленген өлчөмдөрдөн ашыкча төлөм берилген. Натыйжада 2022-жылы башкы директорго 231,3 миң сом жана үч орун басарга 280,4 миң сом, жалпысынан 511,7 миң сом ашыкча эмгек акы чегерилген.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча фондунун 2020-жылдын 15-январындагы № 4-б буйругу менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалардын жетекчисине жана жетекчисинин орун басарларына эмгек акы төлөө тартиби жөнүндө” жобонун талаптарына туура келбестен, “Кыргызавтожол” МИнин башкы директоруна жана башкы директордун үч орун басарына 2022-жылы белгиленген өлчөмдөн ашыкча эсепке алуу менен, 511,7 миң сом өлчөмүндө эмгек акы негизсиз чегерүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы тарабынан эмгек стажы үчүн үстөк акыны белгилөө тартиби иштелип чыкпаган жана бекитилген эмес, натыйжада 2022-жылга 3 192,5 миң сом өлчөмүндө эмгек стажы үчүн үстөк акы негизсиз чегерилген.

Сунуш:

- Кызматкерлерге иштеген жылдары үчүн үстөк акыларды белгилөөнү жөнгө салуучу ченемдик документ белгиленген тартипте иштеп чыксын жана бекитилсин.

- Тиешелүү тартипте иштеп чыкпастан жана бекитпестен, 2022-жылы 3 192,5 миң сом өлчөмүндө кызмат өтөгөндүгү үчүн негизсиз кошуп эсептөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы токтому менен бекитилген № 468 “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө жобонун 30-пунктуна ылайык”, мамлекеттик ишкананын “Кыргызавтожол” Борбордук

аппаратынын штаттык расписаниеси Мамлекеттик мүлктү башкаруу фонду менен макулдашуу боюнча бекитилет, ага ылайык жылдык эмгек акы үстөктөрдү жана кошумча төлөмдөрдү эске алуу менен он эки айлык эмгек акыдан түзүлөт. Ошого карабастан штаттык таблицада каралбаган жалпы суммасы 2 252,2 миң сомдук үстөктөр жана кошумча төлөмдөр, анын ичинде 39,1 миң сомдук нормалдуу эмес жумуш күнү үчүн кошумча чегерилген жана төлөнгөн, түнкүсүн иштөө - 107,4 миң сом, эки жолку кызматтык маянасы боюнча эмгек өргүүсүнө материалдык жардам - 435,7 миң сом, компенсация - 175,6 миң сом, материалдык жардам - 108,0 миң сом. сом жана сыйлык - 1386,4 миң сом. Мында эмгек өргүүсүнө акчалай жардам төлөө, түнкү иштегени үчүн кошумча төлөмдөр, бир жолку материалдык жардам көрсөтүү, үстөк акылар “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын 2022-2024-жылдарга түзүлгөн жамааттык келишиминде каралган. Бирок, бул төлөмдөрдүн түрлөрү штаттык таблицаны кароодо, макулдашууда жана бекитүүдө Мамлекеттик мүлк фонду менен макулдашылган эмес.

Сунуш

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 30-пунктуна ылайык, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттик менен макулдашуу боюнча штаттык ыраатманы түзүүдө жана бекитүүдө, финансылык мүмкүнчүлүктөрдү эске алуу менен, Жамааттык келишимде каралган үстөктөр жана кошуп төлөөлөр эске алынсын.

- *Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигине:* Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11 сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 30-пунктуна ылайык, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын штаттык ырааттамасы, ишкананын Жамааттык келишиминде каралган кошумча төлөмдөрдү жана үстөктөрдү эсепке алуу менен макулдашылсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы №468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 30-пунктуна ылайык келбегендиктен, Мамлекеттик ишкананын борбордук аппаратында “Кыргызавтожол”, мамлекеттик мүлктү башкаруу фонду менен түзүмүн жана штаттык санын макулдашпай туруп, курамы 3 бирдик болгон лаборатория жана 3 бирдик коммерциялык бөлүм түзүлдү, аларга 2022-жылдын май айынан декабрына чейинки мезгилде 1 157,3 миң сом өлчөмүндө жана коммерциялык бөлүмдүн кызматкерлерине 2022-жылдын октябрынан декабрына чейин 432,7 миң сом өлчөмүндө эмгек акы чегерилген. Бардыгы болуп 1 590,0 миң сом.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11 -сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 30-пунктунун талаптарын бузуу менен, мамлекеттик мүлктү

башкаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын макулдашуусуз 2022-жылы 3 бирдиктен турган коммерциялык бөлүм жана 3 бирдиктен турган лаборатория түзүлгөн, аларга 2022-жылы 1 590,0 миң сом өлчөмүндө эмгек акы төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 11 жана № 19 ЖТИге 25,5 миң сом жана штаттык жүгүртмөгө ылайыксыз, эмгек стажы үчүн 35,5 миң сом үстөк чегерилген, № 14 жана № 36 - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1997-жылдын 25-июнундагы № 377 “Кыргыз Республикасынын бийик тоолуу жана алыскы зоналарында жашаган жана иштеген жеке адамдарга мамлекеттик колдоо көрсөтүү жөнүндө” токтомунун талаптарына ылайык келбеген 3,6 миң сом жана 101,3 миң сом кошумча төлөм чегерилген. № 52 - 3,6 миң сомдук эмгек акы ашыкча чегерилген. Бардыгы болуп 169,5 миң сом.

Сунуш:

№ 11 жана № 19 Жол тейлөө ишканаларында 169,5 миң сом эмгек акы төлөө, анын ичинде штаттык ырааттамага ылайык келбеген учурда 25,5 миң сом жана 35,5 миң сом өлчөмүндө кызмат өтөгөндүгү үчүн үстөк акы төлөөгө, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1997-жылдын 25-июнундагы № 377 “Жогорку шарттарда жашаган жана иштеген адамдарга мамлекеттик колдоо көрсөтүү жөнүндө” токтомунун талаптарын аткарбастан, № 14 жана № 36 Жол тейлөө ишканаларында на 3,6 миң сом жана 101,3 миң сом кошумча төлөмдөр жүргүзүүгө жана № 52 Жол тейлөө ишканасында 3,6 миң сом өлчөмүндө ашыкча эмгек акы төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

КР Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык келбеген № 2 Жол курулуш башкармалыгында ченемге салынбаган жумуш күнү үчүн кызматтык маянанын 25 пайызы өлчөмүндө 2021-жылы 413,4 миң сом суммасында кошумча төлөм эсептелген. Мында аудитке жетекчинин буйругу менен бекитилген ченемге салынбаган жумуш күнү бар кызматкерлердин кызмат орундарынын тизмеси берилген эмес, ал Жамааттык келишим, макулдашуу же башкармалыктын ички эмгек тартибинин эрежелери менен белгиленет, кызматкер нормаланбаган жумуш күнүнүн шарттарында иш жүзүндө иштеген убакытты эсепке алуу табели берилген эмес, буга байланыштуу кызматкер иш аткаруу ордуна келген учурдан тартып иш берүүчүнүн тартибине, нөөмөттүк графигине же өзгөчө көрсөтмөсүнө ылайык жана жумуштан иш жүзүндө бошотулган учурга чейин иш жүзүндө иш жүзүндөгү убакытты ырастоо мүмкүн болгон эмес.

Сунуш:

№ 2 Жол курулуш башкармалыгынын Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 106 жана 107-беренелерине ылайык келбеген ченемге салынбаган жумуш күнү үчүн 413,4 миң сом суммасындагы кошумча төлөмдү төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 197-беренесин жана Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын “Мамлекеттик социалдык

камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу мүчөлүк акыларынын тарифтери жөнүндө” 2-беренесин бузуу менен эмгек келишиминин негизинде жумуш аткаруу үчүн кабыл алынган жеке адамдардын эмгек акысынын өлчөмүнөн, төмөнкү ишканаларда 37,3 миң сомго эсептелген киреше салыгы жана 42,6 миң сом Социалдык фондго чегерүү (10%) кармалган эмес:

- №36 ЖТИ – тиешелүүлүгүнө жараша болжолдуу 8,0 миң сомго жана 8,8 миң сомго;
- №51 ЖТИ - 6,0 миң сомго жана 6,7 миң сомго бааланган. (ЖТИ аудитинин жүрүшүндө №51 республикалык бюджетке 6,0 миң сом жана Социалдык фонддун кирешесине 6,7 миң сом) калыбына келтирилди.
- №52 ЖТИ боюнча - 23,3 миң сомго жана 27,1 миң сомго бааланган.
- № 2 Жол курулуш башкармалыгы боюнча на 21,9 тыс. сомов и 66,4 тыс. сомов.

Сунуш:

№ 36 Жол тейлөөчү ишканасы боюнча кармалбай калган жеке киреше салыгынын жана камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тиешелүү түрдөгү болжолдуу 8,0 миң сом жана 8,8 миң сом, № 52 Жол тейлөөчү ишканасы боюнча - 23,3 миң сом жана 27,1 миң сом, № 2 Жол курулуш башкармалыгы боюнча - 21,9 миң сом жана 66,4 миң сом суммасы тиешелүү бюджетке чегерилсин.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында 6 кызматкердин отчеттуу суммасы боюнча жашырылган 65,0 миң сом дебитордук карызы, ал эми кредитордук карыз 75,0 миң сомго азайтылганы аныкталган.

Эсептөөчү адам Т.Р.Чойбековдун айтымында 156,4 миң сомдук товарларды жана материалдарды сатып алууда тастыктоочу документтери жок.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомун бузуу менен иш сапардын чыгымдары 26,5 миң сомго ашыкча төлөнгөн.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында:
- 65,0 миң сомдук жашырылган дебитордук карызды жана 75,0 миң сомдук азайтылган кредитордук карызды бухгалтердик эсепке калыбына келтирүү боюнча чаралар көрүлсүн;

- отчет берүүчү Т.Р. Чойбеков тарабынан 156,4 миң сом суммасындагы тастыктоочу документтер камсыздалсын;

- “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын кирешесине 26,5 миң сомго отчеттук суммалардын ашыкча төлөнгөнү (иш сапар чыгымдары) калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

№ 50 ЖТИде Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө

жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомун бузуу менен 2,4 миң сом иш сапардык чыгымдарды ашыкча төлөө белгиленген (аудит учурунда кызматкерлерден 2,4 миң сом өндүрүлгөн).

Аныкталды жана корутундулар:

№ 24 ЖТИде башкы механик Б.Таалайбековго күйүүчү май сатып алуу үчүн берилген 3,5 миң сом акча каражаты тастыктоочу документтери жок эсептен чыгарылган.

ЖТИ № 24 жетекчиси 2022-жылдын январь-февраль айларында иш командировкасы менен Бишкек шаарына кызматтык унаа менен кеткен учурда, аванстык отчетко ылайык, жол кире чыгымдары төлөнүп, берилген жол баракчаларына ылайык АИ-92 үлгүсүндөгү 196 литр бензин эсептен чыгарылган. Демек, күйүүчү майлар 11,6 миң сом өлчөмүндө негизсиз эсептен чыгарылган.

Сунуш

№ 24 Жол тейлөө ишканасынын башкы механиги Б.Таалайбековдон күйүүчү-майлоочу майлар үчүн 3,5 миң сом жана жетекчиден негизсиз эсептен чыгарылган 11,6 миң сом суммасындагы 196 литр бензин, жалпысынан 15,1 миң сом акча каражаты өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

№ 955 ЖТИде, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомуна карама-каршы келелседа, алдын ала отчетторду бербестен ЖТИнин жетекчисине 6,3 миң сом өлчөмүндө жол кире акысы төлөнгөн. Мындан тышкары, № 955 ЖТИнин жетекчисине кызматтык унаада Бишкек шаарына командировкага кеткен учурда 2,4 миң сомдук транспорттук чыгымдар төлөнгөн.

Сунуш

№ 955 Жол тейлөө ишканасынын жетекчисинен 2,4 миң сом өлчөмүндө негизсиз төлөнгөн жана аванстык отчет көрсөтүлбөгөн транспорттук чыгымдар - 6,3 миң сом, жалпысынан 8,7 миң сом өндүрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду

Мамлекеттик ишкананын “Кыргызавтожол”, борбордук аппаратында Баткен филиалында, ЖТИ № 46, 13, 2, 1, 9, 25, 28, 34, 39, 40, 42, 43, 954 жана №1 ЖКБ 4-бөлүмдүн Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин талаптарына жооп бербейт, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген алардын туунду ишканалары тарабынан сатып алуулардын планы түзүлгөн жана бекитилген эмес.

Сунуш

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын аппаратында, Баткен филиалы, № 46, 13, 2, 1, 9, 25, 28, 34, 39, 40, 42, 43, 954 Жол тейлөө ишканалары, № 1 Жол курулуш башкармалыгы Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен

бекитилген, Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 4-бөлүмүнүн талаптарына туура келбестен, сатып алуулардын планын түзбөй жана бекитпей сатып алууларга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Баткен филиалында, ЖТИ № 46 жана № 2, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин, 19.1-пункттарга ылайык келбейт. Товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү 3000,0 миң сомдон ашкан суммага сатып алуу келишимдери жөнөкөй сатып алуу ыкмасы менен түзүлгөн, Баткен филиалында 3 792,6 миң сом; ЖТИ № 46 – 6 480,9 миң сом жана ЖТИ №2 – 9 785,6 миң сом.

Сунуш

Баткен филиалында, № 46 жана № 2 Жол тейлөө ишканаларында жөнөкөй сатып алуу ыкмасы менен 3000,0 миң сомго чейин товарларды сатып алуу бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген, Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталга катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке, анын ичинде алардын туунду ишканаларына таандык болгон мамлекеттик жана муниципалдык ишканалардын, чарбалык ишканалардын сатып алууларын уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 19.1-пунктуна ылайык келбеген товарларды сатып алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” 19.1-пунктуна ылайык келбеген сатып алууларды жүргүзүүдө, №46, 2, 1, 9, 25, 28, 34, 39, 40, 42, 43, 954, 958 ЖТИде жана ЖКБ №1 де айрым учурларда 2 катышуучудан аз жеткирүүчүлөрдүн сунуштары каралды.

Сунуш

№ 46, 2, 1, 9, 25, 28, 34, 39, 40, 42, 43, 954, 958 Жол тейлөө ишканаларында жана № 1 жол курулуш башкармалыгында, потенциалдуу жабдуучулардан алынган экиден ашык сунуштарды кароо бөлүгүндө, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы

№ 301 токтому менен бекитилген, Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталга катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке, анын ичинде алардын туунду ишканаларына таандык болгон мамлекеттик жана муниципалдык ишканалардын, чарбалык ишканалардын сатып алууларын уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 19.2-пунктуна туура келбеген сатып алуу жол-жоболорун жүргүзүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 13 жана № 2 ЖТИде, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 5 б. 20.1. пунктуна ылайык келбеген жана Кыргыз Республикасынын Транспорт жана өнөр жай министрлиги тарабынан бекитилген товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууда күнүмдүк керектелүүчү товарлардын тизмесин түз келишим түзүү жолу менен, Тизмеге кирбеген товарларды сатып алуулар суммасы жалпысынан 40 747,2 миң сомду түздү, анын ичинен № 13 ЖТИ боюнча - 3 816, 2 миң сом, №2 ЖТИ - 4 802,0 миң сом жана "Кыргызавтожол" МИнин борбордук аппараты - 32 129,0 миң сом.

Сунуш

№ 13 жана № 2 Жол тейлөө ишканаларында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген, Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталга катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке, анын ичинде алардын туунду ишканаларына таандык болгон мамлекеттик жана муниципалдык ишканалардын, чарбалык ишканалардын сатып алууларын уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 20.1-пунктунун 5-пунктчасына туура келбестен, Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан бекитилген товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууда күнүмдүк керектелүүчү товарлардын Тизмегине кирбеген товарларды түз келишим түзүү жолу менен сатып алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы №301 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” талаптарына ылайык келбей “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында сатып алуу жол-жоболорун жүргүзбөстөн, жооптуу адамдар аркылуу 4 166,0 миң сомдук товарлар сатылып алынган.

Ошондой эле, сатып алуу жол-жоболорун жүргүзбөстөн, 83 000,0 еврого же 6 733,1 миң сомго, 2012-жылы чыгарылган САТ АР-655Д (асфальт төшөөчү) жол жабуулары үчүн жасалгалоочу машина сатылып алынган, ошондой эле автоунааларды жеткирүү кызматтарына 13 000,0 АКШ доллары же 1 050,2 миң сом сарпталган.

Сунуш

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында төмөнкүлөргө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилигин кароо:

- мамлекеттик сатып алуу жол-жоболорун өткөрбөстөн отчет берүүчү адамдар аркылуу 4 166,0 миң сомго товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу;

- мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун өткөрбөстөн, 83 000,0 еврого же 6 733,1 миң сомго жасалгалоочу станокторду жана 13 000,0 АКШ долларына же 1 050,2 миң сомго машиналарды жеткирүү боюнча кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алуу;

Аныкталды

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 11-мартындагы № 110-р буйругуна ылайык чыгарылган Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 18-мартындагы № 92 жана 2022-жылдын 5-июлундагы № 240 буйруктарынын негизинде, 2022-жылдын 28-июлундагы № 164 “Кыргызавтожол” МИ (башкы директору К.Р. Нурманбетов) менен “КазахБитум” ЖШС ортосунда келишим түзүлгөн, анын предмети жалпы суммасы 2 599,0 миң АКШ доллары түзгөн 4,0 миң тоннада БНД 90/60 мунай жол маркасындагы битумду жеткирүү болуп саналат. Келишимде битумду темир жол станцияларынан 300 км радиуста жайгашкан жол жумуштарына (АБЗ, битум чуңкурлары) автомобиль транспорту менен жеткирүү каралган:

- Маймак – 500,0 тонна 312,0 миң АКШ доллары суммасында, КНС нөлдүк ставка менен тоннасына 624,0 АКШ доллары;

- Ош – 3300,0 тонна 2158,2 миң АКШ доллары суммасында КНСтин нөлдүк ставкасы менен тоннасына 654,0 АКШ доллары;

- Шамалды-Сай – 200,0 тонна 128,8 миң АКШ доллары суммасында КНСтин нөлдүк ставкасы менен тоннасына 644,0 АКШ доллары.

Берүүчү, битумдун саны жана наркы жогоруда көрсөтүлгөн Тартиптин негизинде белгиленет, мында 1. пунктта БНД 60/90 маркасындагы жол битумунун бирдиктүү берүүчүсү “КазахБитум” ЖЧКсы, 2-пунктунда аныкталган. Транспорт жана коммуникациялар министрлиги Кыргыз Республикасына 20 000 тонна өлчөмүндөгү БНД 60/90 маркасындагы жол битумун төмөндөгү баада (КНСсиз) жеткирүүгө келишим түзүү тапшырылды:

- 1) *Кыямат-Кырккол темир жол станциясында жайгашкан битум карьерине - тоннасына 654,0 АКШ доллары менен 3550,0 тонна;*
- 2) *Жел-Арык темир жол станциясында жайгашкан битум карьерине - тоннасына 644,0 АКШ доллары менен 5300,0 тонна;*
- 3) *Маймак темир жол станциясында жайгашкан битум карьерине - тоннасына 624,0 АКШ доллары менен 1300,0 тонна;*

- 4) Шамалды-Сай темир жол станциясында жайгашкан битум карьерине - тоннасына 644,0 АКШ доллары менен 6 000,0 тонна;
- 5) Ош-2 темир жол станциясында жайгашкан битум карьерине - тоннасына 654,0 АКШ долларынан 3850,0 тонна;

Ошол эле учурда аудиттин жүрүшүндө 2022-жылдын 18-февралында “КазахБитум” ЖЧКсынын коммерциялык сунушу Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министринин орун басары Тиллаевге жөнөтүлгөнү белгиленген. 2022-жылдын 17-февралындагы суроо-талапка жооп катары, № 09-5/239 маркасы, саны, баасы жана жеткирүү пункттары боюнча жогорудагы буйрук менен бирдей мазмунга ээ.

Келишимге ылайык, 2022-жылдын 2-августунан 2022-жылдын 14-октябрына чейинки мезгилде жалпы суммасы 2 585,2 миң АКШ долларына (212 301,8 миң сомго) төмөндөгү жеткирүү пункттарына 3 958,32 тонна битум жеткирилген:

- Жел-Арык (Чүй облусу) - тоннасына 644,0 АКШ доллары менен 59 299,5 АКШ долларына - 92,1 тонна;

- Ош станциясы – тоннасына 654 АКШ доллары менен 615 662,5 АКШ долларына – 2 941,4 тонна;

- Баткен филиалы - ЖТИ №46 - тоннасына 654 АКШ доллары менен 1 741 065,7 АКШ долларына - 2662,2 тонна;

- Шамалды-Сай (Жалал-Абад облусу) - тоннасына 644 АКШ доллары менен 305 404,9 АКШ долларына - 262,7 тонна.

Белгилей кетсек, 2022-жылдын ичинде ушул эле жеткирүүчүдөн (“КазахБитум” ЖШС) төмөнкү чарбалык субъектилер тарабынан ушул эле БНД 60/90 маркасындагы битум сатылып алынган:

- “СУ-4 Кара-Балта” ЖАК - 2022-жылдын апрель айында тоннасына 345,0 АКШ доллары баасы менен;

- “China Road and Bridge Corporation” компаниясынын Кыргызстандагы өкүлчүлүгү – 2022-жылдын май айынан июль айына чейин тоннасына 330,0 АКШ доллары баасы менен.

Ошентип, баасы жогору болгон “СУ-4 Кара-Балта” ЖАК менен салыштырганда да, “Кыргызавтожол” МИ тоннасына 299-309 АКШ долларын түзүп, жалпысынан 1 219 573,3 АКШ долларын түзгөн. Ал эми “China Road and Bridge Corporation in Kyrgyzstan” менен тоннасына 314-324 АКШ доллары менен жалпысынан 1 278 948,1 АКШ долларын түзгөн.

“Россбитум” жеткирүүчүдөн БНД 60/90 окшош маркасындагы битумдун сатып алуу бааларынын анализи “Казах Битум” ЖЧКсынын баасына салыштырмалуу олуттуу айырманы көрсөтөт.

2022-жылдын ичинде «Россбитум» ЖЧКсынан сатылып алынган битуму:

- ЖЧК “АТС групп” - 2022-жылдын апрелинде тоннасына 332 АКШ доллары баасы менен;

- ЖЧК “Технотоп” - 2022-жылдын май айында тоннасына 290 АКШ доллары баасы менен;

- ЖЧК “Токешов” - 2022-жылдын июнь айында тоннасына 335 АКШ доллары баасы менен;

- ЖЧК “Кушчу” - 2022-жылдын июлунда тоннасына 335 АКШ доллары баасы менен.

“Россбитум” ЖЧКсынан сатып алган жогоруда аталган субъектилерге салыштырмалуу “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынан жогорулатылган баалар тоннасына 309-364 АКШ долларын түзүп, жалпысынан 1 271 031,4 доллардан 1 437 280 долларга чейин эсептелген.

2022-жылга сатып алуу баасын (“КазахБитум” ЖЧКсы) жана “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын 2023-жылдын 1-кварталына башка жеткирүүчүлөр менен түзгөн келишимдерин салыштыруу да баалардын олуттуу айырмасын көрсөттү, алар төмөнкүдөй:

✓ 2023-жылдын 23-январындагы №23-01/2023 ЖЧК “Позитив Стрим” (Казакстан Республикасы) менен Россия Федерациясында чыгарылган БНД 60/90 битумун жеткирүү боюнча келишимге ылайык, бир тоннанын баасы Түрксиб Казакстан темир жолунун Сарыагаш темир жолунун станциясына чейин 209,0 АКШ долларын түзөт, Токмок жана Шамалды-Сай станцияларына чейин тиешелүү түрдө 223,5 (209,0+14,5) жана 238,7 (209,0+29,7) АКШ доллары, Кыргыз Республикасынын темир жолдорунун болжолдуу ташуу акысын эске алуу менен (ст. Токмок) 14,5 АКШ доллары жана Өзбекстан Республикасынын темир жолдорунда (ст. Шамалды-Сай) 29,7 АКШ доллары түзөт.

✓ 2023-жылдын 10-февралындагы мунай продуктуларын сатып алуу-сатуу келишимине ылайык, №12 с ОсОО “Альфа Ойл” (Кыргыз Республикасы) менен Россия Федерациясында өндүрүлгөн БНД 60/90 маркасындагы битумду Шопоков (Сокулук айылдагы битум чуңкуруна чейин) станциясына чейин жеткирүү боюнча 3 000 тонна сарпталган, бир тоннанын баасы 254,5 АКШ доллары түзөт.

✓ 2023-жылдын 7-мартындагы №Б-41549/2023 ОсОО “РН-Битум” менен мунай продуктуларын жеткирүү келишимине ылайык, “Сызрань нефтини кайра иштетүүчү заводу ААК тарабынан чыгарылган БНД 60/90 битумун жеткирүү үчүн 2990 тонна өлчөмүндө, “АНК” ЖАК филиалы “Башнефть” “Башнефть-Новойл” Казакстан темир жолунун Сарыагаш, Түрксиб темир жол станцияларына чейин 2925 тонна өлчөмүндө, бир тоннанын баасы 183,4 АКШ долларын түзөт (КНСТИ кошпогондо).

Ошентип, битумдун бир тоннасына болгон баанын 2022-жылга “КазахБитум” ЖШСсынын сатып алуу баалары менен 2023-жылдын 1-кварталына “Позитив стрим” ЖЧКсы менен түзүлгөн келишимдердин ортосундагы айырма 405,3 - 420,5 АКШ долларын түздү, ал эми наркты ашыкча көрсөтүү эсептелген 1 641 742,3 АКШ долларына барабар, “Альфа Ойл” ЖЧКсы менен – 1 519 192,7 АКШ доллары, бир тоннанын баасынын айырмасы 374,3 – 389,5 АКШ доллары жана “РН-Битум” ЖЧКсы менен – 1 743 114,94,9 АКШ доллары, бир тоннанын баасынын айырмасы 430,9 - 446,1 АКШ доллары. *(Салыштырып талдоо маалыматы тиркелет).*

Корутунду:

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 11-мартындагы № 110-р буйругуна жана Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылдын 18-мартындагы № 92

жана 2022-жылдын 5-июлунун № 240 буйруктарына ылайык, жалпы суммасы 2599,0 миң АКШ долларын түзгөн БНД 60/90 брендинин битумун “КазакБитум” ЖШСсынан 4,0 миң тонна өлчөмүндө жеткирүү боюнча 2022-жылдын 28-июлунда № 164 Келишим түзүлгөн.

- “Кыргызавтожол” МИ БНД 60/90 битумун “КазакБитум” ЖШСсынан 624 доллардан 654 долларга чейинки баада сатып алган, ал эми ЖАК “СУ-4 Кара-Балта” 2022-жылдын апрель айында “КазакБитум” ЖЧКсынан тоннасына 345 АКШ долларына сатылып алынган, мында ашыкча баа тоннасына 299-309 АКШ долларын түзгөн, жалпысынан 1 219 573,3 АКШ доллары. 2022-жылдын май, июнь жана июль айларында “China Road and Bridge Corporation in Kyrgyzstan” өкүлчүлүгү “КазакБитум” БНД 60/90 битум маркасынан тоннасына 330 АКШ долларына сатылып алынган, бул жерде ашыкча баа 314-324 АКШ долларын түзүп, жалпысынан 1 278 948,1 АКШ долларын түзгөн.

- Башка субъекттерге берген “Россбитум” жеткирүүчүдөн БНД 60/90 окшош маркасындагы битумдун сатып алуу бааларынын анализи 332 АКШ долларынан 335 АКШ долларына чейинки баалардын олуттуу айырмасын көрсөттү. “Россбитум” ЖЧКдан сатып алган жогоруда аталган субъекттерге салыштырмалуу “Кыргызавтожол” МИ мамлекеттик ишканасынан баанын жогорулашы тоннасына 309-364 АКШ долларын түздү, ал эми жалпысынан 1 271 031,4 доллардан 1 437 280,9 АКШ долларына чейин эсептелген.

Сунуш:

“КазакБитум” Жоопкерчилиги чектелген шериктештигинен БНД 60/90 маркасындагы битумду мамлекеттик сатып алуу жол-жоболорун жүргүзүүнүн фактылары боюнча материалдар укуктук баа берүү үчүн Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетине жөнөтүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

Филиалдын директорунун 2023-жылдын 26-январындагы № 2 буйругу менен “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишкананын Нарын филиалында негизги каражаттарды жана товардык-материалдык баалуулуктарды инвентаризациялоодо, материалдык жактан жооптуу адамдан 5,3 миң сомдук материалдык баалуулуктардын (креслонун) жетишсиздигин аныктаган.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Нарын филиалында 5,3 миң сомдук материалдык баалуулуктардын (кресло) жетишсиздиги материалдык жооптуу адамдын эсебинен калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

№ 955 ЖТИде, тастыктоочу документтери жок, отчет берүүчү адам асфальт-бетон заводунда оңдоо учурунда жабдуулардын запастык бөлүктөрүн 2,1 миң сом суммасында эсептен чыгарган, 2022-жылдын 13-февралындагы № 2184 квитанция тартиби боюнча аудиттин жүрүшүндө калыбына келтирилген.

Аныкталды жана корутунду:

№ 1, 9, 25, 34, 39, 43, 958 ЖТИнин жана №1 ЖКБ нын балансында укук белгилөөчү документтери - техникалык паспорттору жок имараттар жана транспорт каражаттары бар.

Сунуш:

№ 1, 9, 25, 34, 39, 43, 958 Жол тейлөө ишканаларынын жана № 1 Жол курулуш башкармалыгынын балансында турган имараттарга жана транспорт каражаттарына укук белгилөөчү документтерди калыбына келтирүүнү камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду:

2023-жылдын 1-январына карата Ош филиалынын жана Жол тейлөө ишканаларынын балансында жараксыз абалга келген, мындан ары колдонууга жараксыз, калдык наркы жок жана 100% эскирген, жана алардын көпчүлүгү 10 жылдан ашык колдонулбаган 45 автотранспорт жана атайын техникалар бар, ЖТИнин жана “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Оштогу филиалынын жетекчилери автотранспорттордун жараксыздыгын, оңдоо жана андан ары пайдалануунун мүмкүн эместигин же натыйжасыздыгын аныктоо боюнча чараларды көрүшпөйт.

Сунуш:

2023-жылдын 1-январына карата Ош филиалынын жана Жол эксплуатациялоо ишканаларынын балансында турган, андан ары пайдаланууга жараксыз 45 бирдиктеги автотранспорт каражаттарына жана атайын техникаларга тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

2022-жылы “Перити Коал” ЖЧК № 960 ЖТИ ишканасына 3 даана транспорт каражаттары, анын ичинде 1 даана “Нowo” самосвалы жана 2 агрегат “STAR” самосвалы бекер берилген. Бирок, ушул кунго чейин № 960 ЖТИнин балансына кабыл алына элек.

Сунуш:

“Перити Коал” ЖЧКсынан 2022-жылы акысыз алынган 3 даана транспорт каражаттарын, анын ичинде 1 даана “Нowo” автосамосвалын жана “STAR” 2 даана автосамосвалын № 960 Жол тейлөө ишканасынын балансына кабыл алуу камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Облустун чегинен тышкары чыгууга жетекчинин тиешелүү буйругу жок 59,7 миң сомго 870 литр бензинди негизсиз эсептен чыгаруу белгиленген, анын ичинде Ысык-Көл филиалы боюнча 25,0 миң сом, №3 ЖТИ - 8,3 миң сом, № 4 - 9,6 миң сом жана №7-7,7 миң сом, №47-6,0 миң сом жана №48-3,1 миң сом.

Сунуш:

Жетекчинин областтын чегинен тышкары чыгууга тиешелүү буйругусуз эсептен чыгарылган жалпы суммасы 59,7 миң сомдук, анын ичинде Ысык-Көл филиалына - 25,0 миң сомдук, № 3 Жол тейлөө ишканасына - 8,3 миң сомдук, № 4 - 9,6 миң сомдук, № 7 - 7,7 миң сомдук, № 47 - 6,0 миң сомдук жана № 48 - 3,1 миң сомдук күйүүчү-майлоочу майларды калыбына келтирүү камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 6 ЖТИде 12,5 миң сомдук атайын техниканын ачкычтарынын комплекти ырастоочу документтери жок эле негизсиз эсептен чыгарылган.

Сунуш :

№ 6 Жол тейлөө ишканасынын атайын техникасынын 12,5 миң сом суммасындагы негизсиз эсептен чыгарылган ачкыч комплекиси калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Финансылык отчеттун туура эмес түзүлгөндүгүнө байланыштуу ГП «Кыргызавтожол» серверинде бухгалтердик аналитикалык реестрлерде эсепке алынган иш жүзүндөгү дебитордук карыздар менен «1С Бухгалтердик эсеп программасы тарабынан түзүлгөн» 1С Бухгалтердик эсептин ортосунда 3149,7 миң суммасында айырма бар. Анын ичинде Баткен филиалында 27,7 миң сом, № 46 ЖТИ - 106,3 миң сом, № 13 - 1 620,8 миң сом, № 2 - 1 394,9 миң сом. сом жана кредитордук карыз 161326,0 миң сом, анын ичинде Баткен филиалында 1,0 миң сом, № 46 ЖТИ – 149 614,2 миң сом, № 13 - 1 183,8 миң сом жана №2 - 10 527,0 миң сом.

Сунуш:

3 149,7 миң сом өлчөмүндөгү иш жүзүндөгү дебитордук карыз менен “1С Бухгалтердик эсеп” программасынын маалыматтары ылайык келтирилсин, анын ичинен: Баткен филиалында - 27,7 миң сом, № 46 Жол тейлөө ишканасында - 106,3 миң сомго, №13 – 1 620,8 миң сом, № 2 - 1 394,9 миң сом жана кредитордук карыз 161 326,0 миң сом, анын ичинен: Баткен филиалында -1,0 миң сом, № 46 Жол тейлөө ишканасында – 149 614,2 миң сом, № 13 – 1 183,8 миң сом жана № 2 – 10 527,0 миң сом.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында жылдын акырына карата дебитордук жана кредитордук карыздардын олуттуу өсүшү байкалган, ошондуктан баланстык маалыматтарга ылайык, 2022-жылдын 31-декабрына карата дебитордук карыз 578 225,1 миң сомду түзгөн, жыл башына салыштырганда 356735,4 миң сомго көбөйдү. Кредитордук карыз 887 511,1 миң сомду түзүп, 417 507,9 миң сомго көбөйгөн. Аудит белгилегендей, “Кыргызавтожол” МИ дебитордук карыздарды өз убагында өндүрүү жана кредитордук карыздарды төлөө боюнча чараларды көрбөй жатат. Ошентип, 2022-жылдын 31-декабрына карата 61 субъекттин дебитордук карызы 43 210,3 миң сом өлчөмүндө өзгөрүүсүз көрсөтүлгөн.

Көпчүлүк дебиторлор жана кредиторлор менен 2022-жылдын 31-декабрына карата өз ара эсептешүүлөрдүн актылары-шилтемелери жок. Ошентип, дебиторлордун жана кредиторлордун толук тизмесинин ичинен 2022-жылдын 31-декабрына карата 14 гана субъект боюнча акыркы актылар аудитке берилген.

«Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы түзүлүп, финансылык документтер ЖТМне өткөрүлүп берилгенден кийин, Өткөрүлгөн дебитордук жана кредитордук карыздар боюнча субъекттер менен салыштыруу актылары Жол чарба башкармалыгынан жана анын бөлүмдөрүнөн талап кылынган эмес, натыйжада, Ишкананын бухгалтердик кызматы мурастоо жолу менен берилген дебитордук жана кредитордук карыздарды түзүүнүн ишенимдүүлүгүн тастыктай албайт.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын 2022-жылдын 31-декабрына карата тиешелүү түрдө 578 225,1 миң сомду жана 887 511,1 миң сомду түзгөн дебитордук жана кредитордук карыздарын өз убагында өндүрүү боюнча чаралар көрүлсүн жана бардык дебиторлор жана кредиторлор өз ара эсептешүүлөр боюнча салыштыруу актыларын түзүү камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

«Меади» ЖЧКсына 2022-жылдын 31-декабрына карата аванстык төлөмдөрдү (алдын ала төлөмдөрдү) жүргүзүү жолу менен түзүлгөн 10 219,5 миң сом суммасындагы дебитордук карыздар кирет. 2022-жылдын 12-сентябрындагы № 202 асфальт-бетон аралашмасын жеткирүү келишиминде алдын ала төлөмдөр каралган эмес. Негизсиз аванстык төлөмдөрдү жүргүзүүнүн натыйжасында “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын каражаттары башка жакка бурулуп, карыздарды төлөөдө кыйынчылыктар жаралууда. Ошол эле учурда, ишкана, кредиторлордун алдындагы милдеттенмелерин аткарууга мүмкүнчүлүгү болгон.

Сунуш:

- Ири суммадагы дебитордук карыздын пайда болушуна жол бербөө максатында, аванстык төлөмдөрдү төлөө бөлүгүндө жабдуучулар жана подрядчылар менен түзүлгөн келишимдердин шарттары сакталсын.

- 2022-жылдын 12-сентябрындагы № 202 асфальт-бетон аралашмасын ташып келүү келишимине туура келбестен, “Меади” ЖЧКсына 10 219,5 миң сом аванстык төлөмдөрдү которууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 51 ЖТИнын балансында 2022-жылдын 11-августундагы № 16 келишимге ылайык майдаланган ташты алуунун натыйжасында түзүлгөн «Чек-Сай» ЖЧКсынын 81,1 миң сом кредитордук карызы чагылдырылган эмес. *Аудиттин жүрүшүндө кредитордук карыздар боюнча бухгалтердик эсептин маалыматтары туураланган.*

Аныкталды жана корутунду:

№ 957 ЖТИ «К-Актив» ЖЧКсына 60,0 миң сом кредитордук карызы көрсөтүлгөн кызматтар боюнча тастыктоочу документтери жана салыштыруу актысы жок көрсөтүлгөн. *Аудиттин жүрүшүндө кредитордук карыз боюнча бухгалтердик эсептин маалыматтары туураланган.*

Аныкталды жана корутунду:

№ 45 ЖТИнин жана № 5 ЖТИнин аймагында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы № 183 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик мүлктү ижарага, чарба жүргүзүүгө, ыкчам башкарууга, акысыз убактылуу пайдаланууга берүү тартибин регламенттөөчү маселелер жөнүндө” жобонун 16,17 жана 18-пункттарын бузуу менен, 2022-жылы жайларды ижарага алуу келишимдерине ылайык берилген, ал эми эки ижарачыдан ижара акысы алынган эмес.

2023-жылдын 1-январына карата ижарачылар келишимдердин шарттарына ылайык 60,0 миң сом жана 228,0 миң сом суммасындагы ижара акысын болжолдуу түрдө төлөшкөн эмес, бардыгы болуп 288,0 миң сом.

Сунуш:

- № 45 жана № 5 Жол тейлөө ишканаларында Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы № 183 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик мүлктү ижарага берүүнүн тартиби жөнүндө” жобонун талаптарына ылайык мамлекеттик мүлктү ижарага берүү камсыз кылынсын.

- Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 24-сентябрындагы № 183 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик мүлктү ижарага берүүнүн тартиби жөнүндө” жобонун 16, 17 жана 18-пункттарын бузуу менен, № 45 жана № 5 Жол тейлөө ишканаларында мамлекеттик мүлктү ижарага берүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 9 ЖТИде, 2019-жылдын 5-июлундагы №ZDHT-2019-F-079 сервитутун белгилөө жөнүндө келишимге ылайык, «Чайна Петроль Компани Джунда» ЖЧКдан 80,0 миң сом өлчөмүндө жер участогун чектелген пайдалануу укугу үчүн төлөм түшкөн. (КНС ти кошкондо 8,6 миң сом), анын ичинен 24,0 миң сом (30%) республикалык бюджеттин кирешесине, 8,6 миң сомдук КНС «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканага которулган, ал эми калган сумма 47,4 миң сом «Салыктык эмес кирешелер жөнүндө» Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, ишкананын учурдагы чыгымдарын жабууга жумшалган.

Сунуш:

“Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесине ылайык, жер участогун чектелген пайдалануу укугу үчүн № 9 Жол тейлөө ишканасы боюнча 47,4 миң сом төлөм суммасын республикалык бюджеттин кирешесине которулсун.

Аныкталды жана корутунду:

№ 954 ЖТИге антенна-фидердик түзүлүштөрдү жана уюлдук жабдууларды жайгаштыруу үчүн «Альфа Телеком» ЖАКтан 104,0 миң сом өлчөмүндө ижара акысын түшкөн, ал ишкананын учурдагы чыгымдарына жумшалган. «Салык эмес кирешелер жөнүндө» Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, № 954 ЖТИсы 31,2 миң сом суммасындагы ижара акысынын 30%ы республикалык бюджеттин кирешесине киргизилген эмес.

Сунуш:

“Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесине ылайык, № 954 Жол тейлөө ишканасы боюнча 31,2 миң сом ижара акысынан 30 %ы республикалык бюджеттин кирешесине которулсун.

Аныкталды жана корутунду:

«Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында ФОЭСтин (IAS 8) талаптарын бузуу менен ишкананын эсеп саясаты иштелип чыккан жана бекитилген эмес. Консолидацияланган бухгалтердик эсептин регистрлеринин айрым статьялары (дебитордук жана кредитордук карыздар) баланстык көрсөткүчтөр менен дал келбейт. Бухгалтердик эсеп жарым-жартылай автоматташтырылган, "1С Бухгалтерия 8.3" программасы. жарым-

жартылай колдонулат (эмгек акы, банктык жана кассалык операцияларды эсепке алуу). Эсеп саясатынын жоктугу Ишкананын чарбалык операцияларынын өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен «1С Бухгалтердик эсеп» программасын толук ишке ашырууга жана тийиштүү түрдө тактоого тоскоол болгон. Бухгалтердик эсептин талаптагыдай уюштурулбагандыгы жана контролдун жетишсиздиги чарбалык операцияларды өз убагында бүтүрбөөгө, баштапкы документтерди тариздөөдөгү кемчиликтерге, борбордук аппарат менен Ишкананын бөлүмдөрүнүн ортосундагы бухгалтердик эсепти бир нече жолу оңдоолорго алып келген. Иштердин номенклатурасы жок. Бухгалтердик документтерди мурдагы жана азыркы башкы бухгалтерлердин ортосунда кабыл алуу жана өткөрүп берүү аудит учурунда жүргүзүлгөн эмес. Бухгалтердик эсептеги жогорудагы кемчиликтер аудит жүргүзүүдө белгилүү бир кыйынчылыктарды жаратты.

«Бухгалтердик эсеп жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 8-беренесинин 1 жана 2-пунктарынын талаптарын бузуу менен, «Кыргызавтожол» Мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында баштапкы бухгалтердик документтердин олуттуу бөлүгү, атап айтканда, битумду чыгаруу боюнча эсеп-фактуралар чарбалык операция аяктагандан кийин бир топ убакыт өткөндөн кийин түзүлгөн, ошо менен бирге көп учурларда милдеттүү реквизиттер жок.

Сунуш:

«Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасына төмөнкүлөрдү камсыз кылсын:

- ФОЭСке (IAS 8) ылайык эсеп саясатын иштеп чыгуу жана бекитүү камсыздалсын, "1С Бухгалтерия" программасы киргизилсин, "Бухгалтердик эсеп жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын жана башка ченемдик укуктук актылардын талаптарына ылайык эсеп жүргүзүү;

- иш кагаздарын жүргүзүү боюнча иш номенклатурасын түзүү, бухгалтердик документтерди кабыл алуу жана жаңы башкы бухгалтерге өткөрүп берүү.

Аныкталды жана корутунду:

2022-жылдын 8-июнундагы №1 өткөрүп берүү актысы менен «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын Чүй филиалынын балансынан №1 ЖТИнин балансына төмөнкү активдер жана милдеттенмелер өткөрүлүп берилди: накталай акча 130,5 миң сом, дебитордук карыз – 88,5 миң сом жана кредитордук карыз – 279,4 миң сом. Ошол эле учурда, №1 ЖТИнин бухгалтердик балансына ылайык, отчеттук мезгилдин башында эсептер боюнча төмөнкү суммалар көрсөтүлгөн: «Берилген аванстар» (дебитордук карыз) - 80,2 миң сом, же кабыл алуу актына караганда 8,3 миң сомго аз, «Төлөм эсептери» (кредитордук карыз) - 97,7 миң сом, же 4,0 миң сомдон ашык. ГОКЗ катары алынган 130,5 миң сом суммасындагы, «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынан алынган, 1200 «Банктагы акча каражаттары» отчеттук мезгилдин башында көрсөтүлгөн эмес.

Сунуш:

№1 Жол тейлөө ишканасында аныкталган, “Берилген авансалар”, “Төлөөгө карата эсеп” жана “Банктагы акча каражаттары” бухгалтердик

эсептер боюнча бухгалтердик баланс менен 2022-жылдын 8-июнундагы кабыл алуу-өткөрүп берүү актысынын ортосундагы айырма ылайык келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

№2 формадагы “Пайда жана чыгашалар жөнүндө отчет” отчет боюнча 2022-жылга № 954 ЖТИнин жалпы кирешеси 47 392,8 миң сомду, операциялык жана жалпы административдик чыгашаларды кошкондо сатуунун өздүк наркы 214 934,3 миң сомду түздү. «Кыргызавтожол» МИнин борбордук серверинин иштебегендигинен улам, чегерилген амортизациянын иш жүзүндөгү көлөмү 1 239,2 миң сомду түзсө, жалпы административдик чыгашалар 2022-жылдын 27-июлундагы кабыл алуу актысы боюнча № 1 Жол курулуш башкармалыгына өткөрүлүп берилген асфальт-бетон заводунун негизги каражаттарынын эскиришинин суммасына жалпы административдик чыгашалар 158 768,4 миң сомго көбөйтүлгөн.

Сунуш:

2022-жылга № 954 Жол тейлөө ишканасынын кирешелери жана чыгашалары жөнүндө финансылык отчетунун № 1 Жол-курулуш башкармалыгынан берилген 158 768,4 миң сом суммасындагы асфальт-бетон заводунун негизги каражаттарынын амортизациясынын суммасынын эсебинен негизсиз көбөйтүлгөн жалпы административдик чыгымдарына ылайык келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Жол тейлөөчү ишканалардын 2022-жылдагы жүгүртүү жана калдык отчетуна ылайык, келип түшкөн битумдун баасы жалпы суммасы 59 145,4 миң сомду түзөт, анын ичинде № 9 ЖТИ – 6 595,0 миң сомду түзөт, № 25 ЖТИ – 32,0 миң сом, № 28 ЖТИ – 5 889,6 миң сом, № 42 ЖТИ – 4 125,8 миң сом, № 43 ЖТИ – 16 502,3 миң сом, № 954 ЖТИ – 15 322,9 миң сом жана № 958 ЖТИ – 10 677,8 миң сом баланстан тышкаркы «Акысыз квитанция» эсебине негизсиз чегерилген.

Сунуш

№ 9, № 25, № 28, № 42, № 43, № 954 жана № 958 Жол тейлөө ишканаларынын баланстан тышкаркы эсептеринде битумдун 59 145,4 миң сом суммасындагы наркын эсепке алуунун негиздүүлүгү каралсын жана тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2022-жылынын 05-апрелинин № 112 буйругу менен бекитилген өткөрүп берүү актысы «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын балансына, Мамлекеттик жол оңдоо курулуш башкармалыгынын (МЖОКБ) балансынан активдерди жана пассивдерди кабыл алуу жана өткөрүп берүү жүргүзүлдү, анын ичинде 786,0 миң сом акчалай каражаттар. Андан кийин, 2022-жылдын 18-майындагы № 8 өткөрүп берүү актысы менен «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын балансынан активдер жана милдеттенмелер, анын ичинде 786,0 миң сом өлчөмүндөгү каражаттар №1 ЖКБнын балансына өткөрүлүп берилди. Бирок, кабыл алуу жана өткөрүп берүү учурунда МЖОКБнун «Оптима Банк» ААКсындагы учурдагы эсебинде «Оптима Банк» ААКсы тарабынан берилген

көчүрмөгө ылайык 786 027,65 сом суммасында которулган акча каражаттарынын калдыктары иш жүзүндө болгон эмес. Ошентип, 2022-жылдын 5-апрелиндеги № 64 которуу актысы боюнча кабыл алуу жана өткөрүп берүү учурундагы банктын көчүрмөсүнө ылайык, учурдагы эсептеги акча каражаттарынын калдыгы 1003,56 сомду түзгөн, ал эми 2022-жылдын 18-майындагы № 8 өткөрүп берүү актысы учурунда баланс болгону 803,56 сомду, ал эми өткөрүп берүү актыларында көрсөтүлгөн сумма 786 027,65 сомду түзгөн, банктын билдирүүсү боюнча 01.03.2022-жылга карата баланс болгон. Ошого жараша кабыл алуу ишке ашырылганга чейин бул каражаттар жоюлган МЖОКБга жумшалган.

Корутунду:

Мамлекеттик ишкананын балансынан активдерди жана милдеттенмелерди которууда «Мамлекеттик жол оңдоо курулуш башкармалыгы», «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишкананын балансына «Оптим Банк» ААКсына 786,0 миң сом суммасында акча каражаттарынын калдыгын которгон, андан кийин бул баланс «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын балансынан №1 Жол курулуш башкармалыгынын балансына өткөрүлүп берилген, иш жүзүндө берилген банктык көчүрмөгө ылайык, активдерди өткөрүп берүү учурунда 786,0 миң сом суммасындагы акча каражаттарынын калдыгы “Мамлекеттик жол оңдоо курулуш башкармалыгы” МИ эсебинде көрсөтүлгөн эмес.

Сунуш:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынан берилген, эсептешүү эсебиндеги 786,0 миң сом суммасындагы калдыктар боюнча бурмалоолор суммасы № 1 Жол курулуш башкармалыгынын бухгалтердик эсебине жана отчетуулуугуна ылайык келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Аудиттин жыйынтыгында №2 формадагы «Киреше жана чыгым жөнүндө отчет» отчетунун жана №1 Жол курулуш башкармалыгынын 2022-жылга берилген бухгалтердик эсептин маалыматтарынын ортосунда кирешелер боюнча 31 809,1 миң сомго жана чыгашалар боюнча 28 888,6 миң сомго айырмачылыктар аныкталган.

Сунуш:

№1 Жол-курулуш башкармалыгындагы № 2 формадагы “Кирешелер жана чыгашалар жөнүндө отчет” менен 2022-жылга бухгалтердик эсептин маалыматтарынын ортосундагы айырманын пайда болушунун аныктыгы каралсын жана тиешелүү чаралар көрүлсүн.

«Кыргызавтожол» Мамлекеттик ишкананын борбордук аппараты боюнча

Аныкталды

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 50-пунктуна ылайык, мамлекеттик ишкананын тышкы аудити Кыргыз Республикасынын Эсеп палатасы тарабынан жүргүзүлөт. Мамлекеттик ишкана мамлекеттик мүлктү башкаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым

укуктуу органдын чечими боюнча, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө мыйзамдарында белгиленген тартипте тышкы аудит жүргүзүү үчүн башка аудиторду жалдоого укуктуу. Бирок, Мамлекеттик мүлктү башкаруу фондунун тиешелүү чечими жок, “Кыргызавтожол” Мамлекеттик ишканасы 2022-жылдын 6-декабрындагы № 313 жеке ишкер А.А. Сатыбалдиев менен аудитордук кызмат көрсөтүү боюнча 2100,0 миң сомго негизсиз келишим түзгөн, аларга 2022-жылы иш жүзүндө 630,0 миң сомго аудитордук кызмат көрсөтүлүп, 105,0 миң сом которулган.

Корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы №468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 50-пунктуна бузуу менен, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы Мамлекеттик мүлктү башкаруу фондунун тиешелүү чечими жок, “Кыргызавтожол” Мамлекеттик ишканасы 2022-жылдын 6-декабрындагы №313 жеке ишкер А.А. Сатыбалдиев менен аудитордук кызмат көрсөтүү боюнча 2100,0 миң сомго негизсиз келишим түзгөн, аларга 2022-жылы иш жүзүндө 630,0 миң сомго аудитордук кызмат көрсөтүлүп, 105,0 миң сом которулган.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 50-пунктун бузуу менен, жеке ишкер А.А. Сатыбалдиев менен аудитордук кызмат көрсөтүүгө 2 100,0 миң сом суммасында келишим түзүлгөн, ага 105,0 миң сом иш жүзүндө которулган келишимди түзгөн кызматтагы адамдардын жоопкерчилиги каралсын.

Эскертүү:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Ош филиалынын бардык өкүлчүлүктөрүндө, анын ичинде филиалдын өзүндө Ош облусунун облустук прокуратурасы жана райондук прокуратуралары тарабынан эмгек жана бюджеттик мыйзамдарда, лицензиялоо, автомобиль жолдору, транспорт, жарандардын кайрылууларын кароонун тартиби, коррупцияга каршы мыйзамдардын аткарылышы боюнча текшерүүлөр жүргүзүлдү, ошондой эле административдик иштин негизги принциптери жана административдик жол-жоболор жана 2021-2022-жылдарга бюджеттик каражаттарды максаттуу пайдалануунун укуктук актылары. Мындан тышкары, ар бир өкүлчүлүктө прокуратуранын өкүлдөрү жана Экономикалык өнүктүрүү башкармалыгынын кызматкерлери кирген комиссия 2021-2022-жылдар аралыгында бүткөрүлгөн асфальт-бетон төшөлгөн өзөктөрдү экспертизадан өткөрүү үчүн тандап алышкан.

Баткен филиалында № 46, № 13 жана № 2 ЖТИде аудит 2021-2022-жылдары Баткен облусунун прокуратурасы тарабынан жүргүзүлгөн текшерүүлөрдүн жүрүшүндө аныкталган мыйзам бузууларды жана мамлекетке келтирилген зыянды эске алды, тактап айтканда, *Баткен филиалында 1 196,4 миң сом суммасында, Кадамжай райондук прокуратурасы № 46 ЖТИде 219,1 миң сом суммасында, Лейлек райондук*

прокуратурасы №13 ЖТИде 158,4 миң сом суммасында жана Баткен районунун прокуратурасы №2 ЖТИде 229,6 миң сом суммасында.

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында укук коргоо органдары тарабынан тергөө амалдары жүргүзүлүп, кылмыш иши козголгон айрым чарбалык бүтүмдөр, субъекттер жана курулуш объекттерге аудит жүргүзүлгөн жок.

Автомобиль жолдордун жаңы курулушу, капиталдык, орто жана учурдагы оңдоо, ошондой эле тейлөө боюнча иштердин аткарылышына жүргүзүлгөн аудити

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 12-июлундагы токтому менен № 379 “Жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун оңдоонун жана куруунун айрым маселелери боюнча” токтому менен, жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун капиталдык жана орто оңдоо боюнча подрядчы жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү салымдар боюнча учурдагы бюджеттин жана мамлекеттик капиталдык бюджеттин объекттери боюнча “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы аныкталган.

Жогорудагы токтомдун 4-пунктуна ылайык, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын ведомстволук бөлүмдөрү үчүн иштердин жана кызмат көрсөтүүлөрдүн объекти боюнча тизмегин аныктайт. Бирок, “Кыргызавтожол” МИ аудитке объект боюнча иштердин жана кызмат көрсөтүүлөрдүн тизмесин берген эмес.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 12-июлундагы № 379 “Жалпы пайдалануудагы автомобиль жолдорун оңдоонун жана куруунун айрым маселелери жөнүндө” токтомунун 4-пунктунун аткарылышын камсыз кылсын, “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын ведомстволук бөлүмдөрү үчүн жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн объекти боюнча тизмегин аныктоо бөлүгүндө.

Аныкталды жана корутунду:

Куршаб-Жалпакташ (8-10 км) автожолунун курулушуна Кыргыз Республикасынын Президентинин фондунан 30 000,0 миң сом каржыланды. 2022-жылы № 956 ЖТИде «Куршаб-Жалпакташ автожолунун (8-10 км)» тилкесинде 18 517,5 миң сомдук иштер жүргүзүлгөн. Бөлүнгөн 30 000,0 миң сомдун 2 000,0 миң сому (2022-жылдын 14-сентябрындагы № 1066 жана 2022-жылдын 30-сентябрындагы № 1168 төлөм тапшырмалары) «Куршаб-Жалпакташ автожолунун 11-12-чакырымында асфальт-бетон төшөө иштерин каржылоого жөнөтүлгөн» Титулдук баракчада каралган узундугу 1,0 км башка бюджеттик булактардан каржыланат.

Сунуш:

- Кыргыз Республикасынын Президентинин Фондунан каржылоонун максаттарына ылайык каралган 2 000,0 миң сомго, № 956 Жол тейлөө

ишканасы тарабынан Куршаб-Жалпакташ (8-10 км) автожолунун участогун куруу боюнча ишкананын каражатынан курулуш иштерин жүргүзүү камсыз кылынсын.

- 2 000,0 миң сом суммасында № 956 Жол тейлөө ишканасында Кыргыз Республикасынын Президентинин Фондунун каражаттарын максатсыз пайдаланганга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 36 ЖТИде 2022-жылдын июль-август айларында Суусамыр-Талас-Тараз автожолуна асфальт-бетон төшөө иштери жүргүзүлүп, андыктан асфальт-бетон заводуна (Ак-Сай айылы) асфальт чыгаруу үчүн 58900 литр дизель майы берилген. № 29 отчеттук форма боюнча 1 тонна асфальтка 12,0 литрден ал эми 7 745,0 тонна асфальт чыгарууга 92 940 литр дизель майы сарпталган.

Аудиттин жыйынтыгында 2 585,1 миң сомду түзгөн дизель майы иш жүзүндө 36501 литрге аз сарпталганы аныкталган, анткени, акт түзүүдө Маймак станциясынан битум келгенде дизель отунун ысытуу үчүн талап кылынбаганы эске алынган эмес.

2023-жылдын 2-мартындагы аудиттин жүрүшүндө “Кыргызавтожол” МИнин Талас филиалы менен № 36 ЖТИнин ортосунда, № 36 ЖТИ “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Талас филиалына дебитордук карызын 2 585,1 миң сомго кыскартуу жолу менен өз ара эсептешүү актысы түзүлгөн.

Аныкталды жана корутунду:

5 496,1 миң сомдук аткарылган иштерди кабыл алуу №4 актысына ылайык, «Кыргыз курулуш» ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштер «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасы (генподрядчы) тарабынан заказчынын (ЖЧД) катышуусуз кабыл алынган. Бирок, айылдагы автомобиль жолуна табигый таш төшөө иштеринин сапаты канааттандырарлык эмес жүргүзүлүп жаткандыктан, Узундугу 800 метр Садовое айылындагы жана 200 метр Чүй айылындагы эсептегич, субподрядчы «Кыргыз Курулуш» ЖЧКсы тарабынан 2022-жылдын 27 -июнундагы № 92 келишимге ылайык, Жол чарба департаментинин атынан заказчынын адистери тарабынан тиешелүү кабыл алуу документтерине кол коюлган эмес.

Сунуш:

- Заказчынын - Жол чарба департаментинин катышуусуз аткарылган иштерге кабыл алуу актысына кол коюуга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын;

- “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы тарабынан, Садовое айылында узундугу 800 метр жана Чүй айылында узундугу 200 метр болгон, субподрядчы «Кыргыз Курулуш» ЖЧКсы тарабынан аткарылган автомобиль жолуна табигый таш төшөлмөлөрдү куруудагы кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 22 ЖТИде текшерүү учурунда “Күмүш-Азиз-Масадан” унаа жолунун 370м² аянтына 387,1 миң сомго сапатсыз асфальт-бетон төшөлгөндүгү

аныкталган. Ал эми подрядчы № 22 ЖТИси өз каражатынын эсебинен асфальт-бетон төшөлмөсүн кайрадан төшөгөн.

Аныкталды жана корутунду:

№ 30 ЖТИде контролдук өлчөө текшерүү учурунда 2022-жылдын сентябрь айына аткарылган иштердин (арыктарды куруу) актынын №15 пунктунда жана актынын № 14 пунктунда октябрь айына 70,5 миң сомдук жумуштарды (арыктарды куруу) аяктоо боюнча кызмат ордунда жумуштун жоктугу аныкталган.

Сунуш:

№ 30 Жол тейлөө ишканасы тарабынан № 14 жана № 15 позициялары боюнча (арыктарды орнотуу) 70,5 миң сомдук жумуштардын аткарылышы камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

№38 ЖТИ боюнча текшерүү учурунда Таш-Көмүр-Кызыл-Жар-12 унаа жолунун 138,8-141,6-чакырымдарында 25,8 миң сомдук аянты 29 м2 чуңкурлардын бар экендиги аныкталган. Кошумчалай кетсек, аталган жолдун 141,6-143,6 жана 144,6-148,7-чакырымдарында нормадан 43 тоннага аз асфальт төшөлгөн. Натыйжада, «Кыргызавтожол» мамлекеттик ишканасынын Жалал-Абад филиалы асфальт төшөө иштерине 217,5 миң сомдук төлөмдү негизсиз кабыл алган.

Сунуш:

- № 38 Жол тейлөө ишкананын “Таш-Көмүр-Кызыл-Жар-12” автожолунун 138,8-141,6-чакырымындагы 25,8 миң сом суммасындагы кемчиликтерин жоюу камсыздалсын.

- № 38 Жол тейлөө ишканасынын асфальт төшөө иштерине төлөөгө карата негизсиз кабыл алынган 217,5 миң сом суммасындагы Жалал-Абад филиалынын алдындагы негизсиз кредитордук карызы кыскартылсын.

- Таш-Көмүр-Кызыл-Жар-12 унаа жолунун 138,8-141,6-чакырымында асфальт төшөө иштеринин сапатсыз жүргүзүлүшүнө жол берген № 38 Жол тейлөө ишканасынын кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Асфальт-бетон өзөктөрүн сыноо протоколдорунун натыйжалары (2022-жылдын 2-декабрындагы № 6881-КО, 2022-жылдын 2-декабрындагы № 6882-КО, 2022-жылдын 2-декабрындагы № 6880-КО, 2023-жылдын 27-январындагы № 291-КО), № 46 ЖТИ участкасында тандалып алынган, асфальт-бетон аралашмасын төшөө сапатынын стандарттык көрсөткүчтөрүнөн негизги мүнөздөмөлөр боюнча иш жүзүндөгү көрсөткүчтөрдө олуттуу четтөөлөр бар экендигин көрсөттү. Алсак, 4 участка өзөктүн тыгыздыгы 2,34 нормада 2,17ден 2,22ге чейин, суунун каныккандыгы 3,92-4,17 нормасында 5,39-6,25 жана ныктоо коэффициенти 0,98 нормада 0,93-0,95. Ошол сыяктуу эле, № 2 ЖТИ 7 объектисинде өзөктүн тыгыздыгы 2,35 нормада 2,23төн 2,29га чейин, суунун каныккандыгы 4,33-5,95 3,35-3,55 нормада жана 0,95-0,97 тыгыздоо коэффициенти 0,98 болгон.

Мындан тышкары, 5 учурда тандалган өзөктөрдүн орточо маанилери тыгыздоо коэффициентин эсептөөдө колдонулган орточо маанилерге дал келбейт, ал эми Кызыл-Бел-Достук объекти үчүн өзөктөр боюнча орточо

маани 2,32ге каршы орточо мааниге ээ, 2.26 Кт пломбасын эсептөөдө колдонулат. Ошо сыяктуу эле, кийинки объектилерде Баткен-Бужум-Кызыл-Жол 2,32/2,27, Баткен-Ак-Турпак 2,30/2,23, Баткен-Бужум-Кызыл-Жол 2,32/2,26 жана Сох-Кан-Зардалы 2,28/2,26.

Сунуш:

№ 46 жана № 2 Жол тейлөө ишканаларында курулуш иштеринин стандарттарын, мүнөздөмөлөрүн жана технологияларын сактабастан, участкторго асфальт-бетон аралашмасын төшөө боюнча жумуштарды талаптагыдай аткарылбагандыгына жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

№ 46 ЖТИде Үч-Коргон-Теңизбай тилкесинде автожолду курууга кеткен иш жүзүндөгү чыгымдар 3397,4 миң сомду түздү, мында аткарылган иштердин актысы жол чарба башкармалыгынын (Кардар) №7 Аймактык бөлүмү менен, ишти топографиялык-геодезиялык изилдөө жүргүзүлбөгөндүктөн, жарым-жартылай 2183,6 миң өлчөмүндөгү сомго макулдашылган.

Сунуш:

№ 46 Жол тейлөө ишканасы тарабынан Үч-Коргон-Теңизбай участкасындагы жол куруу иштеринин көлөмүнө топографиялык-геодезиялык изилдөөлөрдү жүргүзүү камсыз кылынсын жана аткарылган иштердин актылары заказчы – Жол чарба департаментине берилсин.

Аныкталды:

№7 ЖТИ, Титулдук тизмеге ылайык, «Золотые пески» пансионаттарына кирүүчү жолдорду орточо ондоо иштери 5140,9 миң сомго (700 м), «Голубой Иссык-Куль» 300 метр, 2072,5 миң сомго (300 м), «Ноомад» 1020,9 миң сомго (700 м), Биологиялык станциялар 4421,5 миң сомго (550 м), 3379,3 миң сомго (3660м²) № 2 Мамлекеттик резиденциясынын жана 3214,7 миң сомго (3200м²) «Солнышко» ички көчөлөрү жана унаа токтоочу жайлары оңдолгон. Бирок жогоруда аталган объекттер аймактык таандыктыгы боюнча Чолпон-Ата шаарынын мэриясына, башкача айтканда, жергиликтүү мааниге ээ.

Ысык-Көлдүн жээгинде жайгашкан 25 км узундуктагы пансионаттарга баруучу жолдорду орточо жана учурдагы ондоо иштери 2022-жылга курулуш жана реконструкциялоо объектилеринин тизмесине киргизилген, ал Кыргыз Республикасынын Финансы министри бекиткен республикалык бюджеттен каржыланат.

Натыйжада “Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 7-беренесин бузуу менен, 19 249,9 миң сомдук муниципалдык менчиктеги жолдорду ондоо иштери жүргүзүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине сунуштама:

Кыргыз Республикасынын Финансы министри тарабынан бекитилген, 2022-жылга карата курулуш жана реконструкциялоо объектилердин Тизмесине “Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 7-беренесин бузуу менен, Ысык-Көлдүн жээгинде жайгашкан узундугу 25 км аралыгындагы 19 249,9 миң сомдук муниципалдык менчикке

тиешелүү болгон пансионаттарга баруучу жолдорду орточо жана учурдагы оңдоолорду киргизүүнүн максатка ылайыктуулугу каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Аудиттин жүрүшүндө курулуш-куроо иштеринин көлөмүн 9 356,1 миң сомго ашыкча баалоо белгиленген, анын ичинде “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында жалпы суммасы 495,8 миң сомго жумуштун көлөмүн ашыкча баалоо белгиленген, анын ичинен кийинки объектилерде: “Кадамжай районунун Ош-Айдаркен-Баткен” унаа жолунун 136-чакырымына (эски багыт) көпүрөнүн курулушу 263,4 миң сомго бааны туура колдонбогондуктан, “Кадамжай районундагы Ош-Айдаркен-Баткен” автожолунун 172-чакырымында (эски багыт) 232,4 миң сомдук көпүрөнүн курулушу, № 2 Жол-курулуш башкармалыгы “Загорная көчөсүн асфальттоо” - 1643,9 миң сом, “Айгүл-Таш-Соғмент – Таян автожолун асфальттоо”- 231,0 миң сом, “Ылай-Талаа – Карагуз” автожолдорун оңдоо иштери - 812,0 миң сом жана “Самат-Зомбуруч-Жаркыштак”-1178,4 миң сом, Жалал-Абад филиалы курулуш-куроо иштеринин көлөмүн 1 477,5 миң сом өлчөмүндө ашыкча баалаган, анын ичинен асфальт-бетон төшөлмөсүн кичирейтүү жана бузуу 1281,0 миң сомду түзгөн. Базар-Коргон-Арсланбап автожолунун 44-46-чакырымында нөшөрлөп жааган жаандан улам жер астындагы суулардын деңгээлинин жогорулашынын жана жолдун боюнда айылга таза ичүүчү суу түтүктөрү үчүн Гумкана айылына чейин траншеяларды казуунун натыйжасында, ошондой эле подрядчылар тарабынан ишти ашыкча баалоо “Элит аймак курулуш” ЖЧКсы – 120,6 миң сом жана “Мега Транс” ЖЧКсы – 75,9 миң сом, “Кара-Жыгач-Сары-Челек участогуна асфальт-бетон төшөө” долбоорун ишке ашырууда №12 ЖТИ - 45,7 миң сом, “Строй Арт ЛТД” ЖЧКсы тарабынан Ызар-Гүлистан көпүрөсүн оңдоону ишке ашырууда, №17 - 56,0 миң сомго (калыбына келтирилген), № 23 - 329 метр куб шагыл-кум массасын төшөөдө - 57,0 миң сом, № 51 “Коминтерн-коммунизм участогуна асфальт-бетон төшөө” долбоорун ишке ашырууда - 14,2 миң сомго, № 6 “Шекер – Арчагул автожолунун асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” жана “Аманбаев-2 автожолунун асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу – Луцихина чарбасы” объекттерине - 271,4 миң сом, № 19 “Талас шаарынын Манас көчөсүндөгү жолду асфальттоо” - 118,0 миң сом, №36 “Чат-Базар – Арал – Талды-Булак жолун асфальттоо” долбооруна - 78,3 миң сомго, № 47 “Кызыл-Октябрь - Көк-Таш автожолунун курулушу”, “Талас-Калинин-Бакай-Ата автожолунун 5,5-7,2 км курулушу” жана “Талас-Калинин - Бакай-Ата автожолу 10,6-11,3 км - 244,3 миң сом, № 48 “Үч-Коргон автожолу 0-2,0 км” долбоору боюнча - 180,5 миң сом, № 15 жолдорду агымдык оңдоо жана камсыздоо иштерин аткарууда - 66,0 миң сомго, №18 “Сармат” ЖЧКсы тарабынан - 20,9 миң сомго “Казарман-Жалал-Абад унаа жолунун 3-6-чакырымына асфальт-бетон төшөлмөсүн орнотуу”, 54,3 миң сомго учурдагы жол оңдоо иштерине, № 20 “Чар-Ак-Муз автожолунун 13-15-чакырымына асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” долбоору боюнча подрядчы тарабынан 2 050,5 миң сомго (калыбына келтирилген 2010,0 миң сом), № 41 - 7,1 миң сомго “Нарын районунун 1-2-чакырымындагы Пионер мамлекеттик автожолунун шагыл-кум аралашмасынан негиз куруу” объектисинде, № 955

“Кочкор-колхоздук Фрунзе -Кашан-Бээ автомобиль жолунун 67-чакырымынын асфальт-бетондук төшөлмөсүн куруу” объектисинде - 27,7 миң сомго, № 957 -160,7 миң сомго “Ача-Кайынды-Май-Босого автожолуна асфальт-бетон төшөлмөсүн куруу” долбоору боюнча жана 64,9 миң сомго “Ат-Башы районундагы транспорттук көзөмөл пунктун көчүрүү” долбоору боюнча.

Аудиттин жүрүшүндө 2 066,0 миң сомго курулуш-куроо иштеринин ашыкча аткарылышы калыбына келтирилди, анын ичинен №17 ЖТИ боюнча 56,0 миң сомго, № 20 боюнча 2010,0 миң сомго.

Сунуш:

- Иштердин аткарылышы камсыз кылынсын: № 12 Жол тейлөө ишканасы боюнча - 45,7 миң сомго, № 23 - 57,0 миң сомго, № 51 - 14,2 миң сомго жана “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын Жалал-Абад филиалы - 120,6 миң сомго жана 75,9 миң сомго.

- Жол тейлөө ишканалары боюнча өз ара эсептешүүлөрдү салыштыруу камсыздалсын жана төмөндөгүлөр боюнча подрядчылар тарабынан аткарылган иштердин наркынын жогорулашы аткарылган иштердин көлөмдөрүнөн алынсын: № 6 - 271,4 миң сомго; № 19 - 118,0 миң сомго; № 36 - 78,3 миң сомго; № 47 - 244,3 миң сомго жана № 48 - 180,5 миң сомго.

- Күнөөлүү адамдардын эсебинен өндүрүлсүн: №15 Жол тейлөө ишканасынан 66,0 миң сом, № 18 - 54,3 миң сом, № 41 - 7,1 миң сом, № 955 - 27,7 миң сом, № 957-160,7 миң сом жана 64,9 миң сом.

- Подрядчынын эсебинен калыбына келтирилсин: Жалал-Абад филиалында 1 281,0 миң сом; № 18 Жол тейлөө ишканаласында - 20,9 миң сомго жана № 20 - 40,5 миң сом, № 2 Жол курулуш башкармалыгында - 1 643,9 миң сом, 231,0 миң сом, 812,0 миң сом жана 1 178,4 миң сом.

- “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын борбордук аппаратында “Мега Транс” ЖЧКсы менен 263,4 миң сом суммасында жана “Элит Аймак Курулуш” ЖЧКсы Кадамжай районунун “Ош-Айдаркен-Баткен унаа жолунун 136-чакырымында көпүрө куруу” (эски багыт) жана “Ош-Айдаркен-Баткен 172-чакырымында көпүрө куруу” (эски багыт) объекттеринде 232,4 миң сом суммасында наркынын жогорулашы аткарылган иштердин көлөмдөрүнөн алынсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасынын ЖЧДнын подрядчылары жана субподрядчылары тарабынан аткарылган курулуш иштерине жүргүзүлгөн аудиттин жыйынтыгы боюнча 3 493,8 миң сомго аткарылган иштердин көлөмүн ашыкча баалоо аныкталган, анын ичинде “Юнион Пласт” ЖЧКсы тарабынан 4 объект боюнча – 2 121,1 миң сом, “Скай Сити” ЖЧКсы - 20,5 миң сом, “Тас и Ко” ЖЧКсы -560,0 миң сом (калыбына келтирилген), “Вега Строй ЛТД” ЖЧКсы - 18,8 миң сом (калыбына келтирилген) жана “Амантур Строй Сервис” ЖЧКсы - 78,1 миң сом (калыбына келтирилген), “Жалала-Абад СМУТТ” ЖАК – 622,1 миң сом (калыбына келтирилген), “ИЗОЕЛ” ЖЧКсы – 73,2 миң сом (калыбына келтирилген). Салыштыруу актыларын түзүү жолу менен 1 352,2 миң сом калыбына келтирилген.

Сунуш:

Жол чарба департаменти жана “Кыргызавтожол” мамлекеттик ишканасы курулуш иштеринин көлөмүн 2 141,6 миң сом өлчөмүндө, анын ичинде “Юнион Пласт” ЖЧКсында 2 121,1 миң сом жана “Скай Сити” ЖЧКсында 20,5 миң сом өлчөмүндө иштердин наркынын жогорулашы аткарылган иштердин көлөмдөрүнөн алууну камсыздалсын.

“Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишкана (“КАН” МИ) боюнча

Аныкталды:

2020-жылы “КАН” МИнин финансылык жооптуу кызматкери, кассир Д.А. Асанбекова “КІСВ” ЖАКтан накталай 731 300 АКШ долларын чыгарып, иш жүзүндө ишкананын кассасына 54 300 АКШ доллары гана түшкөн, эсепке алынбаган сумма 677 000 АКШ долларын түзөт.

2021-жылы “Оптима Банк” ААКсынан накталай 105 200 доллар алынган, 80 200 доллар иш жүзүндө кассага чегерилген ал эми 25 000 доллар чегерилген эмес.

2022-жылы чек китепчеси боюнча “КІСВ” ЖАКтан накталай 222 000 доллар алынган, 42 000 доллар иш жүзүндө кассага чегерилген ал эми 180 000 доллар чегерилген эмес.

Жалпысынан эки жыл ичинде компаниянын кассасына 882 миң АКШ доллары өлчөмүндөгү накталай акча түшкөн эмес.

“КАН” МИнин кассасындагы накталай акчанын жетишсиздигин буга чейин “КАН” МИнин ички комиссиясы аныктаган.

Белгилей кетсек, учурда 882,0 миң АКШ доллары өлчөмүндөгү акча каражатынын жетишсиздиги боюнча КР Транспорт прокуратурасы тарабынан тергөө амалдары жүргүзүлүүдө.

Корутунду:

2020 жана 2022-жылдары финансылык жооптуу кассир Д.А. Асанбекова тарабынан “КАН” мамлекеттик ишканасынын кассасына 882 000 АКШ доллары накталай акча түшүрүлгөн эмес. “КАН” МИнин кассасындагы накталай акчанын жетишсиздигин “КАН” МИнин ички комиссиясы аныктаган.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы №471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомун бузуу менен, 2021-жылы иш сапардын чыгымдарын (жашоо жана суткалык боюнча) 93,6 миң сомго жана 2022-жылы 94 ,9 миң сомго ашыкча төлөгөн.

Сунуш:

2021-жылы ашыкча төлөгөн иш сапардын чыгымдарын (жашоо жана суткалык боюнча) 93,6 миң сом жана 2022-жылы 94 ,9 миң сом отчет берүүчү адамдардын сөбүнөн калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Транспорт министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 буйругу менен бекитилген Автомобиль транспортунда күйүүчү майдын жана майлоочу майлардын

чыгымдалышынын сызыктуу ченемдерин жана аларды эсептөө методологиясын колдонуу эрежелеринин талаптарына ылайык келбеген учурда сызыктуу ченемдерден тышкары, бензин 2021-жылы 89,3 миң сомго 1624,4 литр жана 2022-жылы 29,7 миң сомго 460 литр өлчөмүндө эсептен чыгарылган.

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2015-жылдын 30-декабрындагы № 366 буйругу менен бекитилген, Автомобиль транспортунда отунду жана майлоочу материалдарды чыгымдоонун линиялык ченемдерин колдонуу жана аларды эсептөө ыкмасынын эрежелеринин талаптарына ылайык келбеген ашыкча линиялык ченемдерден эсептен чыгарылган 2021-жылы 89,3 миң сомго 1 624,4 литр жана 2022-жылы 29,7 миң сомго 460 литр бензинди материалдык жооптуу адамдардын эсебинен калыбына келтирсин.

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдын 31-декабрына карата “КАН” мамлекеттик ишканасынын кампаларында 2000-жылга чейин 386,0 миң сом суммасында сатылып алынган өтүмдүү эмес товардык-материалдык баалуулуктар болгон.

Аудиттин жүрүшүндө 2022-жылдын 4-ноябрына карата товардык-материалдык баалуулуктарды инвентаризациялоодо 17,8 миң сом ашыкча жана 1,8 миң сом жетишсиздиги аныкталып, алар толугу менен кириштелди жана инвентаризациялоо аяктагандан кийин калыбына келтирилди.

Сунуш:

“Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишканасында 386,0 миң сом суммасындагы өтүмсүз товардык материалдык запастардын андан ары пайдалануу боюнча маселеси чечилсин.

Аныкталды жана корутунду:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 32-беренесинин 2-пунктунун талаптарын бузуу менен (2015-жылдын 3-апрелиндеги № 72 редакциясында) “КАН” мамлекеттик ишканасыны конкурстук тендерлерди утуп алган жеткирүүчүлөр (подрядчылар) менен келишим түздү, он календардык күндөн эрте жана мамлекеттик сатып алуулардын веб-порталында жасалган тандоо жөнүндө маалымат жарыяланган күндөн тартып отуз календардык күндөн кеч. Ошентип, “SKYMAX INNOVATIONS” ЖЧКсы менен 5 266,3 миң сомго аба ырайын аныктоочу жабдуулардын запастык бөлүктөрүн сатып алуу боюнча келишим жарыяланган күндөн тартып 33-күнү түзүлүп жана “Авто Актив” ЖЧКсы менен 2 300,0 миң сом суммасында ишкананын автотранспортуна техникалык тейлөө боюнча келишим жарыяланган күндөн тартып алтынчы күнү түзүлгөн.

Сунуш:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын (2015-жылдын 3-апрелиндеги № 72 редакциясы) 32-беренесинин 2-пунктунун талаптарына туура келбеген учурда, маалымат мамлекеттик сатып алуулардын веб-порталында жарыяланган күндөн тартып 33 күндөн ашык кечигүү менен, “SKYMAX INNOVATIONS” ЖЧКсы менен

метеорологиялык жабдуулардын запастык бөлүктөрүн сатып алуу боюнча 5266,3 миң сом суммасындагы келишимдерди түзүү, ал эми “Auto Activ” ЖЧКсы менен жарыяланган күндөн тартып алтынчы күнү ишканалардын автоунааларын тейлөө боюнча кызмат көрсөтүүлөр үчүн 2300,0 миң сом суммасында келишим түзүүгө жол берген “Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишканасынын кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

“КАН” МИнин жалпы дебитордук карызы 2022-жылдын 1-январына карата 357 866,7 миң сомду жана 2023-жылдын 1-январына карата 642 646,6 миң сомду түздү же жыл башына салыштырмалуу карыз 284 779,9 миң сомго (44,3%) өскөн. Дебитордук карыздын көбөйүшүнүн себептери болуп төмөнкүлөр саналат: мурдагы бухгалтерлерлер Д. Асанбекова менен Н.Нарматованын кассасында 150441,3 миң сомдук накталай акчанын жетишсиздигин аныкталган, 41 370,3 миң сомго алдын ала төлөнгөн салыктар, пайдадан чегерүү боюнча Мамлекеттик мүлк фондуна 91 037,9 миң сом жана башка аванстык төлөмдөр 1930,4 миң сом.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 “Мамлекеттик ишканалардын ишин тартипке келтирүү тууралуу” токтому менен бекитилген “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 20-пунктуна ылайык, мамлекеттик ишканалар жылдык финансылык-чарбалык ишинин жыйынтыгы боюнча, мамлекеттик мүлктү башкаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын эсептик эсебине таза пайданын ал бекиткен бөлүгүн, бирок 50 пайыздан кем эмес сумманы, андан кийин отчеттуулуктан кийинки жылдын 1-апрелине чейин республикалык бюджетке которуу. Бирок, “КАН” МИ белгиленген мөөнөткө чейин 2023-жылдын 1-январына карата 115 037,9 миң сом алдын ала пайданы эсепке алуу үчүн ММБФга которулган, ошону менен “КАН” МИ каражаты убактылуу башка жакка тартылган.

Дебитордук карыздын негизги үлүшүн 188 003,5 миң сом өлчөмүндө авианавигациялык кызмат көрсөтүүлөр үчүн (транзиттик) ташуучу компанияларга болгон карыз түзөт. Ал эми жеке жүк ташуучу компаниялардын дебитордук карызы салыштыруу отчеттору менен тастыкталган эмес.

Кредитордук карыз 2022-жылдын 1-январына карата 70 479,2 миң сомду жана 2023-жылдын 1-январына карата 112 626,8 миң сомду түздү же жыл башына салыштырмалуу кредитордук карыз 42 147,6 миңге өстү (59,8%). 2022-жылдын акырына карата кредитордук карыздын көлөмүндө карыз негизинен конкурстук табыштамалардын кепилдиктери боюнча аванстык төлөмдөрдүн эсебинен 7 429,0 миң сомго, эмгек акы жана Социалдык фондго чегерүүлөрдүн эсебинен - 72 238,5 миң сомго жана товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр боюнча - 32 959,3 миң сомго пайда болгон.

Сунуш:

1. Төмөндөгүлөргө жол берилбесин:

- 01.01.2023-жылга карата 41 370,3 миң сомду түзгөн салыктар боюнча аванстык төлөмдөргө;

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы № 468 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик ишканалар жөнүндө” жобонун 20-пунктуна туура келбегендигине байланыштуу, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттикке жана пайдадан 115 037,9 миң сомдук аванстык чегерүүлөр.

2. 2023-жылдын 1-январына карата салыктарды алдын ала төлөө 41,4 млн сомго жана пайдадан чегерүү боюнча Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигине 115,0 млн сомго аванстык төлөмдөргө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

3. Төмөнкүлөр камсыз кылынсын:

- дебитор ташуучу компаниялар менен өз ара эсептешүү боюнча салыштыруу актыларын түзүү;

- 2023-жылдын 1-январына карата 642 646,6 миң сом жана 112 626,8 миң сомдук дебитордук жана кредитордук карыздарды төлөө.

4. *Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттигине: “Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишканасы менен 2023-жылдын 1-январына карата 115,0 млн сомду түзгөн мамлекеттик ишканалардын таза кирешесинен чегерүү боюнча мамлекеттик бюджеттин дебитордук карызына каражаттардын багытталышына жол бербөө боюнча иш алып барсын.*

Аныкталды жана корутунду:

Ишкананын 2014-жылдын 11-сентябрындагы № 105 Эсеп саясатынын 4.6-пунктун бузуу менен, ишкананын буйругу менен отчеттук каражаттар үчүн жооптуу материалдык жооптуу адамдардын тизмеси бекитилбестен туруп, 2022-жылы “КАН” МИнин кызматкерлери Н.Р. Анаркуловага - 1091,6 миң сом, Т.М. Байдылдаевге - 312,5 миң сом, К.Ш. Жанботоевге - 1453,9 миң сом, Т.Омарбек уулуна - 299,4 миң сом жана А.Т. Эшенкуловго - 167,5 миң сом суммасындагы накталай акчалар, кассадан чарбалык жана башка чыгымдар үчүн берилген.

Сунуш:

- “Кыргызаэронавигация” мамлекеттик ишканасынын 2014-жылдын 11-сентябрындагы № 105 Эсеп саясатынын 4.6-пунктуна ылайык, отчет берилүүчү каражаттар үчүн материалдык жооптуу адамдардын тизмеси бекитилсин.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын 2018-жылдын 28-мартындагы № 166/51-6 биргелешкен токтому менен бекитилген, 2018-2022-жылдарга Кыргыз Республикасында накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүүнүн мамлекеттик программасына ылайык, кассалык аппараттан накталай акчаны отчет берүүчү адамдарга берүү кыскартылсын.

Аныкталды:

“КАН” МИ, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2003-жылдын 19-мартындагы № 143 “Менчиктештирүү объекттеринин наркын баалоо

боюнча методикалык сунуштарды бекитүү жөнүндө” токтому менен бекитилген «Мамлекеттин менчигинде турган транспорт каражаттарын (номердик агрегаттарды) сатуунун тартиби жана алардын наркын баалоо методологиясы жөнүндө» жобону жетекчиликке алуу менен, бузулгандыктан жана көп убакыт токтоп тургандыктан, Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу фондунун 2022-жылдын 17-июнундагы № 09/1793 катынын негизинде, 7 авто унаа сатылган.

Комиссиялык эсептик баасы 80,0 миң сомду түзгөн 2002-жылы чыгарылган, мамлекеттик номуру № 8904 ВА болгон УАЗ-390942 автоунаасы КАН” МИнин кызматкерине сатылып, 29.07.22-жылы 45,6 миң сом гана төлөгөн. 2022-жылдын акырына карата карыз 34,4 миң сомду түзгөн (2023-жылы кызматкердин эмгек акысынан 34,4 миң сом кармалып калган).

Корутунду:

“КАН” МИнин кызматкери сатып алган 2002-жылы чыгарылган, мамлекеттик номуру № 8904 ВА болгон УАЗ-390942 автоунаасы комиссиялык эсептик баасы 80,0 миң сомду түзгөн, ал 29.07.22-жылы 45,6 миң сом гана төлөгөн. 2022-жылдын акырына карата карыз 34,4 миң сомду түзгөн (2023-жылы кызматкердин эмгек акысынан 34,4 миң сом кармалып калган).

И. Абдраимов атындагы Кыргыз авиация институту боюнча (Авиация институту)

Аныктоо жана корутунду:

Авиаинституттун балансында 5 автоунаа болсо, анын ичинен М-21401 жана НИССАН-522 үлгүсүндөгү 2 унаа бузук абалда турат. Бул унаалар 10 жылдан ашык убакыттан бери колдонула элек. Авиаинституттун жетекчилиги алардын жараксыздыгын аныктоо жана андан ары тейлөө боюнча чараларды көргөн эмес.

Сунуш:

5 автотранспорттун жараксыздыгын аныктоо боюнча чаралар көрүлсүн жана аларды андан ары тейлөөнүн максатка ылайыктуулугу каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылы 5 ижарачыга жалпы аянты 54,2 чарчы метр турак жай жана жер тилкелери ижарага берилген. 2021-жылга коммуналдык чыгымдар менен бирге 198,5 миң сом өлчөмүндө ижара акы алынган, анын ичинен: келишимдер боюнча ижара акысы 170,0 миң сомду жана коммуналдык кызмат көрсөтүүлөр 28,5 миң сомду түзгөн. 101-беренесинин талабын бузуу менен, мамлекеттик мүлктү ижарага берүүдөн республикалык бюджеттин кирешесине ижара акысы 170,0 миң сомго (100%) толук төлөнбөй калган. Аудиттин жүрүшүндө республикалык бюджеттин кирешесине 170,0 миң сом чегерилген (STI-008 формасында республикалык бюджеттин кирешесине чегерүү арызы боюнча Ленин атындагы Мамлекеттик салык кызматы тарабынан кредиттелген).

Аныкталды жана корутунду:

Ижарачылар У.С. Кошкомбаева жана ЖИ А.Э. Султаналиева тарабынан ижара акысы боюнча 19,7 миң сом суммасында дебитордук карыздын болушу аныкталган.

Сунуш:

Ижарачылар У.С. Кошкомбаевадан жана ЖИ А.Э. Султаналиевадан 19,7 миң сом өлчөмүндөгү ижара акысы боюнча дебитордук карыз өндүрүлсүн жана “Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Кодексинин 101-беренесинин 2-пунктуна ылайык, аларды республикалык бюджеттин кирешейне чегерүү камсыз кылынсын.

“Өндүрүштүк-инновациялык борбор” мамлекеттик мекемеси боюнча (ӨИБ ММ)

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 10-февралындагы № 85 “Мамлекеттик органдар, алардын түзүмдүк бөлүмдөрү жана ведомстволук мекемелери тарабынан көрсөтүлүүчү мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү реестрин (тизмесин) бекитүү жөнүндө” токтомунун 2-пунктун бузуу менен, аткаруу бийлигинин органдары, алардын түзүмдүк бөлүмдөрү жана ведомстволук мекемелери тарабынан көрсөтүлүүчү мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү реестрине (тизмесине) “ПИЦ” мамлекеттик мекемеси тарабынан акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр киргизилген эмес. Демек, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 10-февралындагы № 85 токтомунун 2.1-пунктка ылайык, акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн тарифтери монополияга каршы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашылган эмес жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2000-жылдын 26-октябрындагы № 637 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүү (иштерди) үчүн акы төлөөнүн өлчөмүн аныктоо тартибин бекитүү жөнүндө” токтому менен бекитилген 2.4-пунктуна ылайык, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөр үчүн акы төлөөнүн өлчөмүн аныктоонун тартиби макулдашылган эмес.

Сунуш:

“Өндүрүш-инновациялык борбор” мамлекеттик мекемеси тарабынан акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөр Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 10-февралындагы № 85 “Мамлекеттик органдары, алардын түзүмдүк бөлүмчөлөрү жана ведомстволук мекемелери көрсөтүүчү мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү реестрин (тизмегин) бекитүү жөнүндө” токтомунун 2-пунктуна ылайык мамлекеттик органдар, алардын түзүмдүк бөлүмчөлөрү жана ведомстволук мекемелери көрсөтүүчү мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдүн бирдиктүү реестрине киргизүү жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2012-жылдын 10-февралындагы № 85 токтомунун 2.1-пунктуна жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2000-жылдын 26-октябрындагы № 637 токтому менен бекитилген, мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүү үчүн төлөмдүн өлчөмүн аныктоо тартибинин 2.4-пунктуна ылайык акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдүн тарифтерин Кыргыз Республикасынын ыйгарым укуктуу монополияга каршы мамлекеттик органы менен макулдашууну камсыз кылсын.

Аныкталды жана корутунду:

2022-жылдын акырына карата 2021-жылдын 16-июлунда иштен бошотулган 8 мурдагы кызматкерлерге 415,6 миң сомдук кредитордук эмгек акы карызы бар. ПИЦтин жетекчилиги кредитордук эмгек акы боюнча карызды төлөө боюнча өз убагында чараларды көргөн эмес, жумуштан бошотулган кызматкерлерге аларга чегерилген эмгек акынын калдыгын алуу жөнүндө билдирүү жөнөткөн эмес.

Сунуш:

Жумуштан кеткен кызматкерлер тарабынан 415,6 миң сом өлчөмүндө эмгек акы боюнча мөөнөтү өтүп кеткен кредитордук карызды төлөө чаралары көрүлсүн.

“Кыргызжолтрансдолбоор” Долбоорлоо-изилдөө институту мамлекеттик ишканасы боюнча (“Кыргызжолтрансдолбоор” МИ)

Аныкталды жана корутунду:

Ишкананын жамааттык келишимине ылайык, эмгек өргүүсүн эсептөөдө Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 118-беренесин бузуу менен, “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын кызматкерлерине 28 календардык күндөн ашык узартылган негизги өргүү берилген. Натыйжада, 2021-жылы календардык күндөрдүн көбөйүшүнө байланыштуу 137,0 миң сомго жана 2022-жылга 902,0 миң сомго өргүү акысы негизсиз чегерилген. (*“Кыргызжолтрансдолбоор” МИнин 2024-жылдын 15-январындагы № 01/3/57 катына ылайык, 2023-жыл ичинде ишкананын эсебине кызматкерлердин эмгек акысынан 902,0 миң сом кармалып турган*).

Сунуш:

Кыргыз Республикасынын Эмгек кодексинин 118-беренесин бузуу менен, кызматкерлерге узартылган негизги өргүүлөрдү берүүгө жана 902,0 миң сом өлчөмүндө өргүү акысын эсептөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

Жамааттык келишимдин 3.1-пунктунун 3-бөлүмүнүн жана Институттун кызматкерлерине сыйлык берүү жана материалдык кызыктыруу жөнүндө жобонун негизинде, 2021-жылдын декабрь айында “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын башкы директорунун 2021-жылдын 6-декабрындагы № 95/1 буйругу менен, эстакадалык көпүрөнүн курулушу бүткөрүлгөндүгүнө байланыштуу 5 жооптуу кызматкерге 291,0 миң сом кызматтык маянасы өлчөмүндө сыйлыктар берилди. Ошол эле учурда кызматкерлер А.К. Ашимов жана С. Амангелдинин эстакадалык көпүрөнүн курулушуна эч кандай тиешеси жок болсо да, ар бирине 66,0 миң сомдон, жалпысынан 132,0 миң сом негизсиз үстөк төлөнүп берилген.

Сунуш:

Эстакадалык көпүрөнүн курулушуна катышпаган кызматкерлерге 132,0 миң сом өлчөмүндө негизсиз сый акы төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын .

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдын 20-августундагы №1 түзүлгөн келишимдин негизинде башкы директор К.Р. Нурманбетов “Балыкчы-Бөкөнбаев-Каракол автожолун реконструкциялоо” долбоорунун жетекчиси кылып К.К. Ормоновду кабыл алган. Келишимдин бүткүл мезгилине өзгөртүүсүз 109 350 сом өлчөмүндө айлык акы каралган. Ошондой эле К. Ормоновго 27,5 миң сом үстөк акы жана он үчүнчү эмгек акысына 184,0 миң сом негизсиз төлөнүп, келишимди бузуу менен жалпысынан 211,5 миң сом төлөнгөн. (“Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын 2024-жылдын 15-январындагы №01/3/57 катына ылайык, 2023-жыл ичинде ишкананын эсебине К.Ормоновдун эмгек акысынан 211,5 миң сом кармалган).

Аныкталды жана корутунду:

“Түндүк-Түштүк альтернативалык жолунун курулушу” долбооруна техникалык көзөмөл жүргүзүү үчүн контракттык негизде жалданган жумушчулардын транспорттук чыгымдарына, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги менен “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын ортосунда түзүлгөн келишимде каралбаган, 2021-жылы - 750,2 миң сом жана 2022-жылы - 51,2 миң сом төлөнүп берилген. Белгилей кетсек, аталган долбоордун алкагында иштеген кызматкерлер унаалар менен камсыз болушкан. (“Кыргызджджолтранспроект” мамлекеттик ишканасынын 2024-жылдын 15-январындагы № 01/3/57 катына ылайык 2023-жыл ичинде ишкананын эсебине кызматкерлердин эмгек акысынан 750,0 миң сом жана 51,2 миң сом кармалган).

Аныкталды жана корутунду:

Берилген маалыматка ылайык, мамлекеттик номуру KGBM 34-57 “Toyota Land Cruiser” жана мамлекеттик номуру KGBM 34-47 “Toyota Land Cruiser” маркасындагы унаалар “Түндүк-Түштүк жолун куруу” долбоорунун алкагында сатылып алынган, техникалык көзөмөл кызматтарын көрсөтүүчү кызматкерлерди тейлөө үчүн багытталган, алар чындыгында ушул күнгө чейин башка максаттарда “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын башкы директорун жана башкы директорунун орун басарын ташуу үчүн колдонулуп келет.

Сунуш:

“Түндүк-Түштүк жолун куруу” долбоорунун алкагында сатылып алынган мамлекеттик номуру KGBM 34-57 “Toyota Land Cruiser” жана мамлекеттик номуру KGBM 34-47 “Toyota Land Cruiser” маркасындагы унаалар техникалык көзөмөл кызматтарын көрсөтүүчү кызматкерлерди тейлөө үчүн өткөрүлүп берилсин.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргызжолтрансдолбоор” МИ 2022-жылы “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын (2015-жылдын 3-апрелиндеги № 72 редакциясынын) талаптарга ылайык келбегендигине карабай, мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун жүргүзбөстөн, 246,4 миң сомго товарларды жана материалдарды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алышкан.

Сунуш:

2022-жылы 246,4 миң сомдук товардык-материалдык баалуулуктарды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талаптарын сактабастан, конкурстук сатып алуу жол-жоболорун өткөрбөстөн сатып алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Жерде жүрүүчү жана суу транспорт департаменти боюнча (ЖЖСТД)

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 28-мартындагы №207 токтому менен бекитилген “Жашыруун мүнөздөгү иш жана жашыруун иш кагаздарын жүргүзүү үчүн мамлекеттик бийлик, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин жумушчуларынын жана кызматчыларынын кызмат маяналарына проценттик үстөктөрдү төлөөнүн тартиби жана шарттары жөнүндө” нускаманын 1.7-пунктуна ылайык келбеген учурда, 2022-жылы жашыруундук үчүн **111,3 миң сом** кошумча төлөм белгиленген жана төлөнгөн, анын ичинде бөлүм башчы К.К.Акуновго - 57,1 миң сом жана бөлүм башчы Н.И. Каленовага - 54,2 миң сом. *(КР Министрлер Кабинетинин 2023-жылдын 2-майындагы № 238 “Мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүү (иштерди) үчүн акы төлөөнүн өлчөмүн аныктоо тартибин бекитүү жөнүндө” токтомуна ылайык күчүн жоготту).*

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылуодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускаманыылайык келбестен, 948,1 миң сомдук дебитордук карыздарды эсепке алуу жүргүзүлгөн эмес.

Сунуш:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 28-мартындагы № 207 токтому менен бекитилген, Жашыруун мүнөздөгү иш жана жашыруун иш кагаздарын жүргүзүү үчүн мамлекеттик бийлик, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, ишканалардын, уюмдардын, мекемелердин жумушчуларынын жана кызматчыларынын кызмат маяналарына проценттик үстөктөрдү төлөөнүн тартиби жана шарттары жөнүндө нускаманын 1.7-пунктун бузуу менен, 111,3 миң сомго иштин жашыруун мүнөзү үчүн үстөктү белгилөө жана төлөөгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын, анын ичинде бөлүм башчысы Акунова К.К. - 57,1 миң сомго жана бөлүм башчы Каленова Н.И. - 54,2 миң сомго.

- Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча дебитордук карызы 948,1 миң сомго себептерине талдоо жүргүзүлсүн. Жылдын аягында дебитордук карыз пайда болушуна жол берилбесин;

- *Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине:* Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3 ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускамасына ылайык, 2024-жылы Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигин каржылоодо 2022-жылдын аягына карата Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин дебитордук карызын 2023-жылы өздөштүрүүсүн эске алуу менен, 948,1 миң сомго эсепке алынсын.

Аныкталды жана корутунду:

Ысык-Көл аймактык башкармалыгы боюнча КР Өкмөтүнүн 2009-жылдын 22-декабрындагы № 792 токтому менен бекитилген Он үчүнчү эмгек акыны эсептөөнүн тартибинин 4-пунктун бузуу менен, 2022-жылы иштен бошотулган алты кызматкерге календардык жылдын акырына карата **10,7 миң сом** өлчөмүндө он үчүнчү маянасы ашыкча төлөнгөн.

Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 10-беренесинин “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” 2-пунктуна (2015-жылдын 3-апрелиндеги № 72 редакциясына ылайык) ылайык келбеген учурда, 2022-жылы пландаштыруу, сатып алуулар планын түзүү стадиясында, алкактык келишимди түзүүдө жана тикелей келишим түзүү жолу менен сатып алууда сатылып алынган товарлардын, жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн баасына мониторинг жүргүзүлгөн эмес. Мындан тышкары, Мыйзамдын 12-беренесинин 4-пунктун бузуу менен 2022-жылдын февраль айында мамлекеттик сатып алуулардын жылдык планында каралбаган **1,8 миң сомго** товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөр сатылып алынган.

КР Өкмөтүнүн 2017-жылдын 1-мартындагы № 131 “Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жарандык кызматчыларынын жана муниципалдык кызматчыларынын ишин баалоо жана эмгек акы төлөө шарттары жөнүндө” токтомуна (*Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2022-жылдын 29-августундагы № 474 токтому менен күчүн жоготкон*) туура келбестен, бөлүм башчысына иштеген жылдары үчүн үстөк акынын пайызы 16,6 миң сомго жогорулатылган.

Сунуш:

Төмөндөгүлөргө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын:

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2009-жылдын 22-декабрындагы № 792 токтому менен бекитилген, Он үчүнчү эмгек акыны эсептөө тартибинин талаптарын сактабастан, иштен бошотулган алты кызматкерге 10,7 миң сом өлчөмүндө он үчүнчү эмгек акысын ашыкча кошуп эсептөөгө.

- “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын (2015-жылдын 3-апрелиндеги № 72 редакциясына ылайык) 10-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, 2022-жылы пландоо, сатып алуулар планын түзүү баскычында, алкактык макулдашууну түзүүдө жана тике келишим түзүү жолу менен сатып алууда сатылып алынган товарлардын, жумуштардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн бааларына мониторинг

жүргүзүлгөн эмес жана ”Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 12-беренесинин 4-пунктун бузуу менен, жылдык планда каралбаган товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү 1,8 миң сом суммасында сатып алууга.

Аныкталды жана корутунду:

Нарын аймактык башкармалыгы боюнча Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3-ноябрындагы №694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражаттар калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө нускамага туура келбестен, 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча 188,3 миң сом суммасында дебитордук карызды чегерүү жүргүзүлгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 27.04.2015-жылдагы № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобосун бузуу менен, жумуш орундарына аттестация өткөрүбөстөн туруп, жумуштун зыяндуу шарттары – компьютерде иштегендиги үчүн кызматкерлерге 2021-жылы 32,1 миң сом кошуп төлөө жүргүзүлгөн.

«1 С бухгалтерия» программасын коштогондугу үчүн, А. Келдибековго 58,0 миң сом төлөнгөн, бирок программа толук кандуу иштебейт.

Сунуш:

- Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин Нарын аймактык башкармалыгында 2022-жылдын жыйынтыгы боюнча дебитордук карызы 188,3 миң сомго себептерине талдоо жүргүзүлсүн. Жылдын аягында дебитордук карыз пайда болушуна жол берилбесин;

- *Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине:* Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2011-жылдын 3 ноябрындагы № 694 токтому менен бекитилген, “Бюджеттик мекемелерди финансылоодо жылдык отчеттор боюнча эсептөөлөрдө товардык-материалдык баалуулуктардын нормативден ашыкча запастарын жана каражатта калдыктарын эсепке алууну жүргүзүүнүн тартиби жөнүндө” нускамасына ылайык, 2024-жылы Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигин каржылоодо 2022-жылдын аягына карата Жерде жүрүүчү жана суу транспорту департаментинин Нарын аймактык башкармалыгында дебитордук карызын 2023-жылы өздөштүрүүсүн эске алуу менен, 188,3 миң сомго эсепке алынсын.

- Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 27.04.2015-жылдагы № 258 “Оор жумуштар жана зыяндуу, же эмгек шарттары кооптуу жумуштар үчүн кошумча төлөмдү белгилөөнүн тартиби жөнүндө” жобосун бузуу менен, жумуштун зыяндуу шарттары – компьютерде иштегендиги үчүн кызматкерлерге **32,1 миң сом** кошуп төлөөгө жол берген кызматтык адамдардын жоопкерчилиги каралсын.

- «1 С бухгалтерия» программасын коштогондугу боюнча А. Келдибеков милдеттенмесин аткарууну жана программанын толук кандуу иштеши камсыздасын.

“Кыргыз автобекети” мамлекеттик ишканасы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” (2015-жылдын 27-апрелиндеги № 72 редакциясына ылайык) Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 10-беренесин бузуу менен 2022-жылдын 1-майына чейин жалпы суммасы **355,3 миң сомго** товардык-материалдык баалуулуктарды, кызмат көрсөтүүлөрдү жана жумуштарды сатып алуу, электрондук мамлекеттик сатып алуулар порталында жарыялоосуз жүргүзүлгөн. Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген, “Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор, анын ичинде алардын туунду чарбалык коомдору тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин” 24-25 пункттарын бузуу менен, алардын туунду чарбалык коомдору конкурстук комиссияны түзбөстөн же мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун өткөрбөстөн **987,4 миң сомго** товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр сатылып алынган.

Сунуш:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 10-беренесин бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулардын электрондук порталында жарыяланбастан, жалпы суммасы 355,3 миң сомго товардык-материалдык баалуулуктарды, кызмат көрсөтүүлөрдү жана жумуштарды сатып алуу жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 10-июнундагы № 301 токтому менен бекитилген, Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталга катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке, анын ичинде алардын туунду ишканаларына таандык болгон мамлекеттик жана муниципалдык ишканалардын, чарбалык ишканалардын сатып алууларын уюштуруунун жана ишке ашыруунун типтүү тартибинин 24, 25-пунктун бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун өткөрбөстөн 987,4 миң сомго сатып алууларды жүргүзүүгө жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Кодексинин 101-беренесинин 2-пунктунун талаптарын бузуу менен, «Кыргыз автобекети» мамлекеттик ишканасынын карызы республикалык бюджеттин кирешесине которулган эмес, 2023-жылдын 1-январына карата ижара акысы боюнча карызы 931,7 миң сом (ижара акысынын суммасынан 30%), анын ичинде 2021-жылга - 497,8 миң сом жана 2022-жылга - 433,9 миң сом.

Сунуш:

“Салыктык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Кодексинин 101-беренесинин 2-пунктуна ылайык, “Кыргыз автобекети” мамлекеттик ишканасынын 2023-жылдын 1-январына карата республикалык бюджет алдындагы 931,7 миң сом суммасындагы (ижара акысынын 30 %ы) карызы республикалык бюджеттин кирешесине которулсун.

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргыз автобекети” мамлекеттик ишканасынын “Жалал-Абад автовокзалы” филиалында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомун бузуу менен 19,4 миң сом өлчөмүндөгү иш сапардын чыгымдары ашыкча төлөнүп, *ал толугу менен кызматкерлердин каражаттарынын эсебинен калыбына келтирилген.*

Негизги каражаттарды инвентаризациялоонун жыйынтыгы боюнча 11,1 миң сомдук кем чыгуулар аныкталган *(11,1 миң сом күнөөлүү адамдардын эсебинен калыбына келтирилген).*

Аныкталды жана корутунду:

“Кыргыз автовокзалы” мамлекеттик ишканасынын “Ош автовокзалы” филиалында 2022-жылы 36,5 миң сомдук материалдык баалуулуктар негизсиз, тастыктоочу документтери жок эсептен чыгарылган. Мындан тышкары, инвентаризациялоонун жүрүшүндө баланста эсепке алынбаган 222,8 миң сомдук негизги каражаттар (эмректтер) аныкталган. *Аудиттин жүрүшүндө 36,5 миң сомдук инвентарлар жана материалдар баланса калыбына келтирилип, 222,8 миң сомдук эсепке алынбаган негизги каражаттар баланса кабыл алынган.*

2023-жылдын 1-январына карата “Ош автовокзалы” филиалынын балансында 1 147,6 миң сом суммасында кошумча нарк салыгы боюнча кредитордук карыз жана 167,5 миң сом туум эсептелген. Аудиттин жүрүшүндө карыздын түзүлгөндүгүнүн ишенимдүүлүгүн тастыктоо үчүн Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан Мамлекеттик салык кызматынын Ош шаары боюнча башкармалыгына жазуу жүзүндөгү суроо-талап жөнөтүлүп, ага жооп келген (2023-жылдын 18-апрелиндеги № 01-12 /120 кат) Кыргыз Республикасынын Салык кодексинин 275-беренесинин 1-пунктуна ылайык, Кыргыз Республикасынын аймагында жүргүнчүлөрдү ташуу КНСен бошотулган жеткирүүлөр болуп саналат жана Ош автовокзалынын филиалында КНС боюнча карыздары жана туумдары жок.

Сунуш:

Мамлекеттик салык кызматынын Ош шаары боюнча башкармалыгынын жазуу жүзүндөгү жообун эске эске алуу менен, 2023-жылдын 1-январына карата 1 147,6 миң сом кошумча нарк салыгы жана 167,5 миң сом туум боюнча кредитордук карыздын пайда болушунун аныктыгы жөнүндө маселе каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Ысык-Көл автовокзалы” филиалында Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2006-жылдын 18-сентябрындагы № 672 “Жеке автотранспортту кызматтык иш сапарларда пайдалангандыгы үчүн компенсациянын ченемдери жөнүндө” токтомун бузуу менен 2022-жылдын май жана декабрь айларында 120 литр күйүүчү-майлоочу майлар ченемден 6,8 миң сомго ашыкча пайдаланылган. *(6,8 миң сомго 2023-жылдын 10-февралындагы № 208, 209, 210 кассалык кириш ордерлер менен калыбына келтирилген).*

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулар жол-жобосун жүргүзбөстөн туруп, 77,6 миң сомго товарлар сатылып алынган.

Сунуш:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамын бузуу менен, мамлекеттик сатып алуулар жол-жобосун жүргүзбөстөн туруп, 77,6 миң сомго товарларды сатып алган кызматтагы адамдардын жоопкерчилиги каралсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Талас автовокзалы” филиалында 141,8 миң сомдук дебитордук карыздар бухгалтердик эсептерде көрсөтүлгөн эмес, аудиттин жүрүшүндө тиешелүү бухгалтердик өткөрмөлө жүргүзүлүп, карыздар бухгалтердик эсептерде көрсөтүлгөн.

2015-жылдын 3-апрелиндеги №72 “Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесин бузуу менен, 2021-жылы конкурс өткөрбөстөн жана электрондук порталга кулактандыруу жарыялабастан туруп, конкурстук комиссия жок эле 394,1 миң сомго товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөр сатылып алынган.

Сунуш:

2021-жылы конкурс өткөрбөстөн жана электрондук порталга кулактандыруу жарыялабастан туруп, конкурстук комиссия жок эле 394,1 миң сомго товарлар, жумуштар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга жол берген кызматтагы адамдардын жоопкерчилиги карасын.

Аныкталды жана корутунду

“Нарын автовокзалы” филиалында жеке ишкер Н. Мундусовага 147,7 миң сомдук дебитордук (жашыруун) жана 22,3 миң сомдук кредитордук карыздар бухгалтердик отчетто көрсөтүлгөн эмес. *Аудиттин жүрүшүндө тиешелүү бухгалтердик өткөрмөлөр жүргүзүлгөн. Дебитордук жана кредитордук карыздар бухгалтердик эсепте көрсөтүлгөн.*

“Нарын автовокзалы” филиалы тарабынан жеке ишкер А. Куловдон 157,3 миң сомго сатылып алынган брондолгон эшик, пластик терезелер филиалдын балансына кабыл алынган эмес. *Аудиттин жүрүшүндө орнотулган брондолгон эшик-терезелер кириштелген.*

“Салык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктун бузуу менен, 3,5 миң сом суммасындагы ижара акысы республикалык бюджеттин кирешесине чегерилген.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2008-жылдын 26-августундагы № 471 “Командировкалык чыгымдардын нормаларын белгилөө жана алардын ордун толтуруу тартиби жөнүндө” токтомун бузуу менен, командировкалык чыгымдар 2,0 миң сомго ашык төлөнгөн (*аудиттин жүрүшүндө 2,0 миң сом калыбына келтирилген*).

Сунуш:

“Салык эмес кирешелер жөнүндө” Кыргыз Республикасынын кодексинин 101-беренесинин 2-пунктуна ылайык, республикалык бюджеттин кирешесине 3,5 миң сом суммасындагы ижара акысы чегерилсин.

Аныкталды жана корутунду:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесине ылайык келбестен (3-апрель 2015-жылдын № 72 редакциясына ылайык), мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун өткөрбөстөн, 2021-жылы 394,1 миң сомго товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр сатылып алынган.

Сунуш:

2021-жылы 394,1 миң сом суммасында мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун жүргүзбөстөн товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилигин каралсын.

“Чыгыш автовокзалы” филиалы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Мамлекеттик өнөктөш, “Кыргыз Республикасынын “Чыгыш автовокзалы” филиалынын ортосунда түзүлгөн “Чыгыш автовокзалы” филиалын реконструкциялоо жана модернизациялоо” долбоору боюнча Мамлекеттик-жеке өнөктөштүк (мындан ары - МЖӨ) жөнүндө макулдашууда, “Чыгыш автовокзалы” жана жеке өнөктөш “Темир Ай” ЖЧКсы мамлекеттик каттоодон өткөн Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 23-сентябрындагы № 16 МЖӨ долбоорлорунун реестринде долбоордун ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү жана контролдоо тартиби так аныкталган эмес. Ошону менен бирге, Келишимдин №4 тиркемесинде каралган иштер көлөмдүү жана ресурсту көп талап кылат (автобекеттин имаратын реконструкциялоо, 6500 м² асфальт-бетон жабуусун алмаштыруу, жаңы аянтчаны куруу, мейманкана кызматтарын көрсөтүү үчүн имарат, ирригациялык системаны куруу ж.б.), аларды аяктоо мөөнөтү жакынкы 3 жылдын ичинде пландаштырылган, бул курулуш жана реконструкциялоо иштеринин өз убагында бүтпөй калуу тобокелдигине алып келиши мүмкүн.

“Мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 5-беренесинин 10 в) -пунктуна ылайык, “Темир Ай” ЖЧКсынын болжолдуу инвестициясынын көлөмү 50,0 млн сом суммасында жарыяланды, ага ылайык финансылык кепилдик 2,5 млн сомдон (5%) кем эмес болушу керек. Бирок жеке өнөктөш МЖӨ долбоорун ишке ашыруу үчүн 200,0 миң сом суммасында гана финансылык кепилдик жарыялаган (Келишимдин 19.1.1-пункту), бул болжолдонгон инвестициянын көлөмүнөн болгону 0,4% пайызды түзөт же 2,3 миллион сомго аз.

Сунуш:

“Кыргыз автобекети” мамлекеттик ишканасы:

- “Чыгыш автовокзалы” филиалында жеке өнөктөш “Темир Ай” ЖЧКсы тарабынан курулуш жана реконструкциялоо иштеринин өз убагында аткарылышы көзөмөлгө алынсын.

- “Чыгыш автовокзалы” филиалы боюнча жеке өнөктөш “Темир Ай” ЖЧК тарабынан “Мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 5-беренесинин 10в)-пунктуна, жана Мамлекеттик-жеке өнөктөштүк жөнүндө макулдашуунун 19.1.1-пунктуна ылайык, 2,3 миллион сом суммасындагы финансылык кепилдиктин калдыгын төлөө камсыз кылынсын.

Аныкталды жана корутунду:

“Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 11-беренесине (3-апрель 2015-жылдын № 72 редакциясында) ылайык келбестиктен, чийки заттарды жана материалдарды электрондук мамлекеттик сатып алуулардын веб-порталында жарыяланбастан накталай эсептешүү менен 158,7 миң сом суммасында сатып алуу жүргүзүлгөн. (2022-жылдын сентябрь айынан баштап “Чыгыш автовокзалы” филиалынын иши мамлекеттик-жеке өнөктөштүктүн негизинде жүргүзүлөт).

Жарандык авиация департаменти боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Жарандык авиация департаменти тарабынан 2021-жылдын октябрь айынан бери техникалык жактан бузулган Мерседес-Бенц Е320 үлгүсүндөгү автоунаа үчүн 116,8 миң сом өлчөмүндөгү күйүүчү-майлоочу материалдар (КММ) негизсиз эсептен чыгарылган, эсептен чыгарылган күйүүчү-майлоочу материалдар күнөөлүү жактардын эсебинен, республикалык бюджеттин кирешесине 116,8 миң сом суммасында калыбына келтирилген (07.02.2023-жылдагы № 215900005 квитанция).

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги төмөнкү 14 инвестициялык долбоорду ишке ашырууда:

Дүйнөлүк банктын төрт инвестициялык долбоору

1. *Долбоор “Борбордук Азиядагы регионалдык каттамдарды жакшыртуу программасынын 3-фазасы (РКЖД БА-3)2, Жалпы узундугу 50 км, Түп-Кеген автожолунун 1-лоту (39-76 км) жана Каркыра-Турук-Сары-Жаз унаа жолунун 2-лоту (0-13-чакырымдары); Авиациялык коопсуздукту жана тейлөөнү камсыздоо; Ысык-Көл облусунда туризмди туруктуу өнүктүрүү* (донор Дүйнөлүк Банк, каржылоонун суммасы 39,4 млн СПЗ же Финансылык макулдашууга кол коюлган күнгө карата 55,0 млн. АКШ доллары, подрядчы China Road Bridge Group);

2. *“Эл аралык маанидеги жолдорду жакшыртуу” долбоору, 1-компонент - Ош-Баткен-Исфана автожолунун 47 км (28-75-чакырымдары) бөлүгүн реабилитациялоо жана 2-компонент (учурдагы Бишкек-Ош жолундагы табигый кырсыктардын алдын алуу) - 400 км (742 м) тоннелди куруу, 409-чакырымында таши кулоосунан коргоочу курулушту куруу (15 000 м²), 451 км жер көчкүгө каршы таяныч жолдор дубалын куруу, (66 үйүлгөн болот). (Донор Япон Эл аралык Кызматташтык Агенттиги, каржылоонун жалпы суммасы 13 642 млрд йен (Каржылоо жөнүндө макулдашууга кол коюлган күнгө карата **133,58 млн АКШ доллары**), кредиттин суммасы 11 915 млрд йен (**116,47 млн АКШ доллары**), Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн салымы 1 727 млрд япон йени (**16,88 млн АКШ доллары**), подрядчы тандалган жок;*

3. *“Бишкек-Ош унаа жолунун 246 чакырымында кар көчкүдөн сактоо” долбоору. (Донор Япон эл аралык кызматташтык агенттиги, долбоордун суммасы 4 288,0 млн. япон йени (**39,2 млн АКШ доллары**) Финансылык*

макулдашууга кол коюлган күнү) – грант, подрядчы “DAI NIPPON” – IWATA CHIZAKI JV” (Япония);

4. “Талас-Тараз жолунда Урмарал дарыясындагы көпүрөнү реконструкциялоо” долбоору. (Донор Япон Эл аралык Кызматташтык Агенттиги, Каржылоо келишимине кол коюлган күнгө карата жалпы суммасы 1 785,0 млн. жапон йени (**16,2 млн АКШ доллары**) - грант, подрядчы “TAKENAKA Civil Engineering & Construction Co., Ltd.”).

Азия өнүктүрүү банкынын алты инвестициялык долбоору

1. “Түндүк-Түштүк альтернативдүү автожолунун 1-фазасын куруу долбору, Кызыл-Жылдыз а. – Арал а. (183 - 195 км) жана Казарман а. - Жалал-Абад ш. (291-408 км) участору жана узундугу 3,89 км Көк-Арт ашуусу аркылуу тоннелдин курулушун кошконда (донор Кытайдын Экспорт-Импорт Банки, кредиттин суммасы **399,9 млн АКШ доллары**, подрядчы China Road and Bridge Corp.);

2. “Түндүк-Түштүк альтернативдүү автожолунун 2-фазасын куруу, узундугу 99 км Арал а. – Казарман а. (км 195-291) чкийинки участок жана 2 эстакадалык көпүрөнүн куруу, 2-фаза долбоору, (донор Кытайдын Экспорт-Импорт Банки, кредиттин суммасы **298,8 млн АКШ доллары**, подрядчы China Road and Bridge Corp.);

3. “БАРЭК 1 жана 3 коридорлорун бириктирүү” долбоору, (89 км-159 км, Эпкин-Башкууганда участогу). (Донор Азия өнүктүрүү банкы, долбоордун суммасы 81,57 млн АКШ доллары, анын ичинде: кредит 44,5 млн АКШ доллары, грант 35,4 млн АКШ доллары, КР Өкмөтүнүн үлүшү 1,67 млн АКШ доллары, подрядчылар “Todini Costruzioni Generali. S.P.A.” (Италия)) жана “China Railway № 5”);

4. “БАРЭК 1 жана 3 коридорлорун бириктирүү” долбоору, 2-фаза, АӨБнын кошумча каржылоосу” (Балыкчы-БНТ 0-43 км; Кочкор-Эпкин). 62-89 км) (донор Азия өнүктүрүү банкы, жалпы суммасы **73,02 млн АКШ доллары**, АӨБ үлүшү 73,0 млн АКШ доллары, анын ичинен: кредит 63,5 млн АКШ доллары, грант 9,5 млн АКШ доллары, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн үлүшү 0,02 млн АКШ доллары, подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” (КЭР);

5. “БАРЭК 3 коридорун жакшыртуу” долбоору, Бишкек-Ош автожолу, 4-фаза”, узундугу 52 км (км 8,5 – км 61). (Донор Азия өнүктүрүү банкы, долбоордун суммасы **120,8 млн. АКШ доллары**, анын ичинен: кредит 65,0 млн. АКШ доллары, грант 35,0 млн. АКШ доллары, КР Өкмөтүнүн үлүшү 20,8 млн. АКШ доллары, подрядчы “China Railway №5”.

6. “Бишкек-Ош автожолун реконструкциялоо” долбоору, 4-фаза, (Маданият а. - Жалал-Абад ш. участкасы, (507,5 - 574,5 км узундугу 67 км (Донор Евразия өнүктүрүү банкы, долбоордун суммасы **72,0 млн АКШ доллары**, анын ичинен: кредит 60,0 млн АКШ доллары, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн үлүшү 12,0 млн АКШ доллары, подрядчы Azvirt (Азербайжан).

Ислам өнүктүрүү банкынын төрт инвестициялык долбоору

1. “Ысык-Көл айланма автожолунун 104-184,5 чакырымдарын Корумду- Балбай Баатыр участогун реконструкциялоо” долбоору, узундугу

80,5 км. (донорлор: Араб координациялык тобунун жалпы көлөмү **92,2 млн. АКШ доллары**, донорлор: ИӨБ – 20,0 млн. АКШ доллары, СӨФ – 35,0 млн. АКШ доллары, КАЭӨФ – 27,2 млн. АКШ доллары, ОПЕК – 10,0 млн. АКШ доллары, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн үлүшү – 12,8 млн АКШ доллары, Жол фонду – 13,4 млн АКШ доллары, подрядчы – тандоо жүрүп жатат);

2. *“Түндүк-Түштүк альтернативдик автожолуну 159-183-чакырымдарын, 3-фаза реконструкциялоо” долбоору, узундугу 24 км, Дыйкан-Кызыл-Жылдыз айылдын участогу*, (донор Ислам өнүктүрүү банкы Сауд өнүктүрүү фонду, долбоордун суммасы **33,8 млн АКШ доллары**, кредит 32,0 млн АКШ доллары, КР Өкмөтүнүн үлүшү 1,8 млн АКШ доллары, подрядчы Most Group -ChinaRoad and Bridge Corp. (Кыргызстан-Кытай);

3. *“Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 272-365-чакырымдарын реабилитациялоо” долбоору* (донорлор: Араб координациялык тобунун жалпы каржылоосу **66,2 млн АКШ долларын** түзөт, анын ичинде: Сауд өнүктүрүү фонду (СӨФ) – 15,0 млн. АКШ доллары, Кувейттин Араб экономикалык өнүктүрүү фонду (КАЭӨФ) – 11,9 млн АКШ доллары, Абу-Даби өнүктүрүү фонду (АДӨФ) – 15,0 млн АКШ доллары, Эл аралык өнүктүрүү фонду (ОПЕК) – 7,4 млн АКШ доллары жана Ислам өнүктүрүү банкы (ИӨБ) – 16,9 млн. АКШ доллары, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан биргелешип каржылоонун үлүшү - 6,1 млн. АКШ доллары, подрядчы “Копри/Синохидро”БИ, долбоор 31.08.2022-ж. аяктаган);

4. *“Ош-Баткен-Исфана автожолун 75-108-чакырымдары реконструкциялоо” долбоору* (донор Ислам өнүктүрүү банкы – **21,3 млн АКШ доллары**, КР Өкмөтүнүн кошо каржылоосу – 2,4 млн. АКШ доллары, подрядчы “Алке Иншаат Санайти ве Тиражет А.С.”, долбоор 2021-жылдын 31-декабрында аяктаган).

Азия өнүктүрүү банкынын долбоорлору

“Борбордук Азиянын Регионалдык Экономикалык Кызматташтык (БАРЭК-3) коридорун жакшыртуу” (Бишкек-Ош автожолу) 4-фаза”, (км 8,5 – км 61) долбоору боюнча

2021-жылдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

АӨБнын БАРЭК-3 коридорун жакшыртуу боюнча долбоорунун 4.5-9-пунктарына ылайык, 2021-жылга “Металл торлорду камсыз кылуу жана орнотуу» подрядчы «China Railway №5» филиалы тарабынан 32,9 миң АКШ долларына 542 даана металл торлор орнотулган. №24 сертификатка 2021-жылдын 2-декабрында кол коюлган.

Аудиттин жүрүшүндө орнотулган металл алуучу торлордун эсеби жүргүзүлүп, анын жыйынтыгында болгону 136 даана же 24,6 миң АКШ долларына же 406 даанага азыраак торлор орнотулганы аныкталган.

Долбоордун 5.1-16-пунктуна ылайык “А” тибиндеги, 1 маркадагы, 5 см калыңдыктагы (битум БНД-60/90) майда бүртүкчөлүү тыгыз асфальтбетондун үстүнкү катмарын берүү, коюу жана тыгыздоо» 2021-жылы 4 602,3 миң АКШ долларына 45 849,1 кубометр жумуштун көлөмү бүткөрүлгөн. Текшерүүнүн

жүрүшүндө 9,6 миң АКШ долларына бааланган 96,0 метр куб, “А” тибиндеги, 1-маркадагы, сапатсыз асфальт-бетон төшөлгөнү аныкталган.

Ошондой эле 33+200дөн 33+240-чакырымга чейин узундугу 40 метр, туурасы 14 метр; 25+040тан 25+080ге чейин узундугу 40 метр, туурасы 14 метр; 19+278ден 19+318ге чейин, узундугу 40 метр, туурасы 20 метр, асфальтбетон бетинде оюк пайда болуп, подрядчы тарабынан сапатсыз асфальт-бетон төшөөнү көрсөткөн.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуштар:

- Подрядчы “China Railway №5” филиалы тарабынан 24,6 миң АКШ доллары өлчөмүндө орнотулган 406 даана кабыл алуучу металл торчолордун наркы жана сапатсыз асфальт-бетон төшөлмөнүн 96,0 кубометр өлчөмүндө майда бүртүкчөлүү А тибиндеги 1-класстын тыгыз асфальтбетону болжолдуу суммасына 9,6 миң АКШ долларына аткарылган иштин көлөмүнөн алынсын. Жалпысынан 34,2 миң АКШ долларын түзөт.

- Подрядчы “China Railway №5” филиалы 33+200дөн 33+240 чакырымга чейинки аралыктагы, узундугу 40 метр, туурасы 14 метр, 25+040тан 25+080ге чейин узундугу 40 метр, туурасы 14 метр; 19+278ден 19+318ге чейин узундугу 40 метр, туурасы 20 метр сапатсыз төшөө – пайда болгон асфальт-бетон колеялары боюнча кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Ош (Бишкек-Кара-Балта) автожолунун курулушуна тандалган аудиттин жүрүшүндө төмөнкү тилкелерде жалпы суммасы 8 237,0 АКШ долларын түзгөн кемчиликтер аныкталган:

- Бишкек-Кара-Балта унаа жолунун 8,5-чакырымынан 15,9-чакырымына (7,4км) чейинки бөлүгүндө “China Railway №5” филиалы подрядчы тарабынан темир-бетон парапеттик тосмолор орнотулуп, план боюнча бул бөлүмгө 1 даанасы 161,8 АКШ доллары турган, жалпы суммасы 398 513,4 АКШ долларына 2463 даана парапеттер орнотулуп, курулуш иштери жүргүзүлүшү керек болчу. Подрядчы тарабынан төлөмгө берилген №4 жана №6 сертификаттарга ылайык, орнотулган парапеттердин саны 390 908,8 АКШ долларына 2416 даананы түзөт, бирок аудиттин жүрүшүндө иш жүзүндө 5 824,8 АКШ долларын түзгөн 2380 даана жана андан 36 даанага аз орнотулгандыгы аныкталган. Ошол эле учурда подрядчы сертификаттарда иш 100% аткарылганын көрсөткөн;

- 15,9 км – 61 км (45,1 км) участкасында 1206,12 АКШ долларына аялдамалар орнотулган, Долбоор тарабынан берилген маалыматка ылайык, подрядчы “China Railway №5” тарабынан орнотулган аялдамалардын саны 111 даана, подрядчыга 101 даана аялдамасына гана төлөм жасалган. Бирок, текшерүү учурунда подрядчы 2 412,24 АКШ долларына 109 гана же 2 бирдикке азыраак агрегат орноткондугу аныкталган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуштар:

- Подрядчынын “China Railway №5” филиалынан аткарылган иштердин көлөмүнөн. “Бишкек-Ош” автожолунун 8,5 км - 15,9 км (7,4 км) (Бишкек-Кара-

Балта) тилкесинде орнотулбаган баасы 5 824,8 АКШ долларды түзгөн 36 парапетти аткарылган иштин көлөмүнөн алынсын.

- Бишкек-Ош унаа жолунун (Бишкек-Кара-Балта) 15,9-61-чакырымынан (45,1 км) чейинки бөлүгүндө 2 412,24 АКШ долларна эки аялдаманы подрядчы “China Railway №5” филиалы тарабынан орнотуу камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Ош (Бишкек-Кара-Балта) унаа жолунда курулуш-куроо иштерин жүргүзүү боюнча иш-чаралардын планына ылайык, 52 310,23 АКШ долларына транспорттук жана жөө жүргүнчүлөр үчүн светофорлорду, контроллерлорду, байланыш системаларын жана абоненттик радиостанцияларды орнотуу иштери 2022-жылдын ноябрь айында бүткөрүлүшү керек болчу, бирок бул иш баштала элек, ошону менен долбоорду ишке ашыруу кечендеп, кредиттик каражаттар өз убагында өздөштүрүлбөйт.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Бишкек-Ош (Бишкек-Кара-Балта) автожолундагы курулуш-куроо иштерин, тактап айтканда, 52 310,23 АКШ доллары суммасында транспорттук каражаттарды жана жөө жүргүнчүлөрдү өткөрүүчү светофорлорду куроо, контроллерлорду, байланыш системаларын жана абоненттик радиолорду иш-чаралардын планына ылайык, подрядчы “China Railway №5” филиалы тарабынан өз убагында бүткөрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

“China Railway № 5” филиалы менен түзүлгөн келишимге ылайык, 8,5 кмден 15,9 кмге (7,4 км) чейинки тилкеде көчөлөрдү жарыктандыруу боюнча иштердин көлөмү 450 даана орнотулду. 260 708,7 АКШ доллары суммасында 900 даана эки лампалуу металл тирөөчтөр, алар жолдун эки тарабына орнотулушу керек болчу, мисалы 15,9-61 км. (45,1 км). Бирок, Долбоорду ишке ашыруу боюнча 2022-жылдын 21-февралындагы жыйналыштын протоколу менен бекитилген №4 өзгөртүү буйругу менен көчөлөрдү жарыктандыруучу мамылардын ордун өзгөртүү, долбоордун борбордук огу боюнча жайгаштыруу чечими кабыл алынган, жолдун наркы 348 839,3 АКШ долларына чейин жогорулаган, ошентип, жарыктандыруучу металл тирөөчтөрдү орнотуунун сметалык баасы 88 130,6 АКШ долларына жогорулаган. Мында курулуш-куроо иштеринин көлөмү жана жарык берүүчү мамылардын саны эки эсеге кыскарып, жарыктандыруу иштеринин баасы, тескерисинче, 88 130,6 АКШ долларына көбөйтүлгөн. Көчөлөрдү жарыктандыруу иштери 2022-жылдын аягында бүткөрүлүп, подрядчыга эч кандай төлөм жүргүзүлгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Бишкек-Ош” автожолунун (Бишкек-Кара-Балта) 8,5-чакырымынан 15,9-чакырымына (7,4 км) чейинки бөлүгүнө жарыктандыруусу бар металл тирөөчтөрдү орнотуунун сметалык наркын 88 130,6 АКШ долларына көбөйтүшүнүн максатка ылайыктуулугун карап чыгып, тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

“Бишкек-Ош” (Бишкек-Кара-Балта) 15,9-61 км (45,1 км) тилкесиндеги курулуш иштеринин аудитинин жүрүшүндө подрядчы “China Railway № 5” филиалы тарабынан курулуш иштери бүткөрүлбөгөндүгү аныкталган. 69 272,0 АКШ долларына узундугу 1585 метр, туурасы 3 метр 31 тилкеге тротуарларды куруу (аяктоо мөөнөтү 2022-жыл), 1 344,45 АКШ долларына 5 тепкич орнотуу иштери да бүткөрүлгөн эмес. Жалпысынан 70 616,45 АКШ долларында.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

15,9-61 км (45,1 км) “Бишкек-Ош” (Бишкек-Кара-Балта) участогунда 70 616,45 АКШ долларына тротуарлардын 70,6 миң АКШ долларына бүтпөй калган бөлүгүн подрядчы “China Railway №5” филиалы тарабынан аяктоо камсыз кылынсын.

“БАРЭК 1 жана 3 коридорлорун бириктирүү долбоору”, 1-фаза, АӨБдин кошумча каржылоосу” (0-43 км; 62-89 км, Кочкор-Эпкин).

2021-жылдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” менен түзүлгөн Келишимдин Өзгөчө шарттарынын 8-бөлүмүнүн 14.2-пунктуна ылайык, Подрядчыга 6 031,5 миң АКШ доллары өлчөмүндө контракттын наркынын 15% өлчөмүндө аванс төлөнөт. АБРдин аванстагы үлүшү толугу менен төлөндү. 2021-жылдын 1-январына карата Кыргыз Республикасынын Өкмөтү Подрядчыга 751,6 миң АКШ доллары өлчөмүндө аванстык төлөм боюнча карыз болгон.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жогоруда аталган аванстык карызын эске алуу менен Кыргыз тарап каржылаган “Жумуш” категориясы боюнча 2021-жылга долбоордук бюджет 1376,0 миң АКШ долларына бекитилген. Бирок, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги 2021-жылдын ичинде бекитилген сумманы каржылаган эмес, натыйжада подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” га болгон карыздын көлөмү көбөйүп, 2021-жылдын 23-ноябрына карата 1506,1 миң АКШ долларын түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан биргелешип каржылоо боюнча милдеттенмелер аткарылбагандыгына байланыштуу, 2021-жылдын 18-ноябрында Грант жана кредит жөнүндө макулдашууга өзгөртүүлөр киргизилип, ал 2021-жылдын 24-ноябрында күчүнө кирген, ага ылайык бардык чыгашалар “Жумуш” категориясы боюнча АБР каражаттарынын эсебинен 100% өлчөмүндө төлөнөт жана ретроактивдүү каржылоо 2020-жылдын 1-июлунан тартып күчүнө кирет.

Буга байланыштуу, 2021-жылдын 17-декабрындагы АБРдин кредиттик нотасы менен подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” 1506,1 миң АКШ доллары өлчөмүндөгү жогорудагы карыз толугу менен төлөнгөн.

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 1506,1 миң АКШ доллары жалпы карызынын ичинен “JV Sinohydro Corporation” подрядчысына мөөнөтү өтүп кеткен карыз 1 277,6 миң АКШ долларын түздү. Алдын ала төлөмдөрдүн айрым суммалары боюнча төлөмдөр бир жылдан ашык мөөнөткө кечиктирилген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине сунуш:

Кредиттик макулдашууларды ишке ашырууда Кыргыз Республикасы тарабынан биргелешип каржылоо боюнча милдеттенмелердин аткарылышын камсыз кылууну жана кийинчерээк инвестициялык долбоорлорду ишке ашырууда ретроактивдүү каржылоого жол берилбесин. Мындай жагдай кийинчерээк Кыргыз Республикасынын кредиттеринин жана тышкы карызынын көлөмүнүн өсүшүнө алып келет.

Аныкталды жана корутунду:

“БАРЭК 1 жана 3 бириктирүүчү жол, Кошумча каржылоо, 2-фаза” долбоору боюнча жолду курууда (0-43, Балыкчы-БНТ; 62-89, Кочкор-Эпкин) Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 6-пунктунун талаптарын бузуу менен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 5-февралындагы № 43 токтому менен бекитилген, “Кум-шагыл аралашмасын жана чопо топурак казып алуу укуктарын мамлекеттик каттоо жөнүндө” жобого ылайык, подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” ЖЧКсы өнөр жай жана экологиялык коопсуздук боюнча оң эксперттик корутундуларды алган техникалык долбоорду түзбөстөн, эки метрден ашык тереңдиктеги карьерлерди пайдаланат.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 5-февралындагы № 43 токтому менен бекитилген, “Кум-шагыл аралашмаларын жана чополорду казып алууга укуктарды мамлекеттик каттоо жөнүндө” жобонун 6-пунктуна ылайык, өнөр жайлык жана экологиялык коопсуздук боюнча оң эксперттик корутундуларды алган техникалык долбоорду түзүү бөлүгүндө, подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” компаниясы тарабынан тереңдиги эки метрден ашкан карьерлерди пайдаланылышы камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Эңкейиштин бийиктиги 2 метрден ашык болгондо, майдаланган топурактарды чогултуу жана жолдун четтериндеги арыктарга - дренаждык арыктарга түшпөш үчүн арык текчелери орнотулат. Текчеси жок 2 м.ден ашык жантаймаларды курбоо (аяктоо) кесепеттери арыктын жана дренаждын системалуу түрдө бүтөлүшүнө алып келет жана келечекте жолду тейлөө туруктуу чыгымдарды жана тазалоого жана дренажга кошумча бюджеттик каражаттарды тартууну талап кылат. Таштак топурактарды казууда (казуу участогу 12+200дөн 13+800гө чейин) көрсөтүлгөн 1 м арыктын текчесинин ордуна текчесиз казуу иштери жүргүзүлгөн.

Келишим боюнча техникалык шарттардын талаптарын бузуу менен, 12+200дөн 13+800гө чейинки пикеттерде жантайыңкы казууда, казылган жердин жантаймаларын, тырмак ломунун таасири менен жылган бардык таштардан тазалоо боюнча талап кылынган иштер аткарылган эмес. Ошого карабастан, төлөмгө №4 убактылуу күбөлүккө ылайык подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” ЖЧКсына таштак топурактарды казуу үчүн 66 175,2 АКШ доллары негизсиз төлөнүп берилген.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуштар:

- Долбоордун автору “Roughton International Limited” консалтинг компаниясы жана подрядчы “Sinohydro Corporation LTD” компаниясы менен биргеликте автожолдун 12+200дөн 13+800гө чейинки бөлүгүндө “0-43 км, Балыкчы-БНТ; км 62-89, Кочкор-Эпкин” участкасында арыктарды орнотуу боюнча тиешелүү техникалык чечим кабыл алышсын.

-Тиешелүү техникалык чечим кабыл алынганга чейин 66 175,2 АКШ долларын подрядчы “Sinohydro Corporation LTD” компаниясы тарабынан аткарылган иштердин көлөмүнөн салыштыруу актысы түзүү жолу менен, аткарылган иштин көлөмүнөн алынсын.

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

“БАРЭК 1 жана 3-фаза-2 кошумча каржылоо” долбоорун ишке ашырууда (1-лот, Балыкчы-Кочкор участогу) иш планын бузуу менен, подрядчы тарабынан 2022-жылдын 4-кварталына курулуш иштери пландан 2,2%га, каржылоо 1,4 %га артта калуу менен жүргүзүлгөн. 2022-жылдын 31-декабрына карата 15 пункт боюнча (77% -95%), ал эми кээ бир пункттар боюнча иш аягына чыгарылган эмес, мисалы, жол жээктеринин төмөнкү базалык катмарына материалдарды төшөө (35%), асфальт-бетонду төшөө жана тыгыздоо иштери бүтө элек эскирүү катмары (3, 5%) жана жол техникасы (5,0%).

Иш планынан айырмаланып, 2022-жылдын 4-кварталынын Кочкор-Эпкин участкасында подрядчы тарабынан курулуш иштери да графиктен артта калууда. 2021-жылдын күз айларында субподрядчик “Жагалмай” ЖЧКсы тарабынан аткарылган асфальт-бетон төшөлмөлөрүнүн сапаты жарым-жартылай талапка жооп берген эмес. Подрядчы инженердин көзөмөлү астында негизги жана бириктиргич катмарлардагы бузулган жерлерди кайра оңдогон. Кочкор-Эпкин участогунун курулуш участогунда бир гана асфальт-бетон заводу иштеп жатат, бул заводдун техникалык жактан тез-тез бузулушуна алып келген. Үч көпүрөнүн аралыгынын курулушу (65+410 км) баштапкы этапта, подрядчы Кочкор айылдын капталына көпүрө тирөөчтөрүн орнотту, тирөөчтөр үчүн чуңкурдун ары жагынан суусу тартылып жатат. Дарыянын ортосуна тирөөчтөрдү орнотуу иштери баштала элек.

Жогоруда жазылгандардын негизинде, Балыкчы-Кочкор автожолунун курулушунун өз убагында бүтпөй калуу тобокелдиги бар (1.2-лот).

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“БАРЭКтин 1 жана 3-жолу, 2-фаза кошумча каржылоо” долбоорун ишке ашырууга көзөмөлдү жана мониторингди күчөтүү (1-лот, Балыкчы-Кочкор участогу жана 2-лот, Кочкор-Эпкин участогу), подрядчы “JV Sinohydro Corporation LTD” тарабынан курулуштун иш планын жана долбоордун консультанттарынын милдеттенмелерин сапаттуу аткарылышы камсыз кылынсын.

“Бишкек-Ош автожолун реконструкциялоо” долбоору, 4-фаза (Маданият а. - Жалал-Абад ш. участкасы, (507,5 - 574,5 км) узундугу 67 км)

2021-жылдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Ош унаа жолунун Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки 512+251,25-чакырымында подрядчы “Азвирт” ЖЧКсы тарабынан 242,3 миң сомго узундугу 22,5 м, туурасы 15 метр, тереңдиги 20 см болгон жолдун шөгүүчүсү орнотулду (төмөнкү катмары төшөлгөн).

552+377,0 км автожол тилкесинде 122,8 миң сомго узундугу 38 м, туурасы 4,5 метр жолдун бүткөрүлгөн участогуна колея түзүлдү.

552+450,00 чакырым жолго узундугу 550 м, туурасы 4,5 метр болгон жолдун бүткөрүлгөн участогуна 1 326,2 миң сомго колея түзүлдү.

Жыйынтыгында, 2021-жылга карата кемчиликтердин жалпы суммасы 1 691,3 миң сомду түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Бишкек-Ош унаа жолунун Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки тилкелеринде подрядчы “Азвирт” ЖЧКсы тарабынан аткарылган иштердин 1 691,3 миң сомго аныкталган кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды:

“Бишкек-Ош автожолун реконструкциялоо, 4-фаза” (Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки тилке, узундугу 67 км) долбоору боюнча курулуш-куроо иштеринин иш-планын талдоодо подрядчы “Азвирт ЖЧКсы” аткарган жумуштарда төмөндөгүдөй кемчиликтерге жол берилгени аныкталган:

- пландагы 19820 п.м.дан болгону 1200 п.м. лоток орнотулган;

- аялдамалардагы пландалган иштин көлөмүнүн, иштер 65%ы гана аткарылган, 26 аялдама орнотулган эмес;

- 532+806 (18м) жана 540+123 (6м) чакырымдарындагы эки көпүрөдө иш баштапкы этапта. 532+806-чакырымдагы көпүрөнүн узундугу 18 м, оң тарабынан тирөөч бөлүгү гана бүткөрүлгөн. 540+123-чакырымындагы узундугу 6 м көпүрөдө көпүрөнүн оң тарабы гана бүткөрүлүп, муну менен көпүрө курулмаларын курууда белгиленген мөөнөттөн артта калуу белгиленген;

- негизги жолдогу 6 суу өткөргүчтүн курулушу бүтө элек, анын ичинен 4 даанасынын курулуш иштери башталып, бирок токтотулган, 2 түтүк боюнча иштер баштала элек.

Долбоордун өкүлдөрүнүн түшүндүрмөсү боюнча, курулуш-куроо иштеринин кечеңдеши табигый-климаттык шарттарга байланыштуу болгон.

Корутунду:

“Бишкек-Ош автожолун реконструкциялоо, 4-фаза” (Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки 67 км узундуктагы тилке) долбоору боюнча курулуш-монтаждоо иштеринин иш-чараларынын планын бузуу менен лотокторду, аялдамаларды жана курулуш көпүрөлөрүн орнотуу боюнча

курулуш-монтаждоо иштери табигый-климаттык шарттарга байланыштуу кечигүүдө.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Бишкек-Ош автожолун реконструкциялоо, фаза-4” (Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейин узундугу 67 км) долбоору боюнча подрядчы “Азвирт” ЖЧКсы тарабынан лотокторду, аялдамаларды орнотуу жана көпүрөлөрдү куруу боюнча курулуш-куроо иштерин тездетүү боюнча зарыл болгон конкреттүү чаралар көрүлсүн.

Аныкталды жана корутунду:

Подрядчы “Азвирт” ЖЧКсы тарабынан Бишкек-Ош автожолунун курулушуна (Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки узундугу 67 км.) тандалма аудиттин жүрүшүндө, 562+100–564+040 км, 3500 кв.м жалпы суммасы 1 527,2 миң сомдук асфальт-бетон төшөлмөнүн астыңкы катмарында бузуулар аныкталган. Ошондой эле, 509+035, 558+030, 558+190, 558+380, 558+500 участкаларында асфальт-бетон төшөлмөнүн төмөнкү катмарында узундугу 0,5 метрден 5 метрге чейин 87,6 миң сом суммасында көлөмү 28 кв.м жаракалар аныкталган. Аныкталган кемчиликтердин баасы долбоорду ишке ашыруу тобунун адистерин тарабынан эсептелген.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Подрядчы "Азвирт" ЖЧКсы тарабынан “Бишкек-Ош” автожолун курууда (Маданият айылынан Жалал-Абад шаарына чейинки участогу узундугу 67 км) 562+100-564+040 км участогунда асфальтбетон катмарынын төмөнкү катмарында 3500 кв. м өлчөмүндө жана 509+035, 558+030, 558+190, 558+380, 558+500 км участогунда узундугу 0,5 метрден 5 метрге чейинки көлөмдөгү 28 кв.м асфальтбетон катмарынын төмөнкү катмарындагы жаракаларга аудит тарабынан белгиленген 1 614,8 миң сом суммасындагы кемчиликтерди жоюу камсыздалсын.

“Түндүк-Түштүк альтернативдүү автожолу, 1-фаза” долбоору (Кызыл-Жылдыз а. – Арал а. (183 - 195 км) жана Казарман а. - Жалал-Абад ш. (291-408 км) участогу жана узундугу 3,89 км тоннель) боюнча

2021-жылдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Казарман айылы менен Жалал-Абад шаарынын ортосундагы тилкеге жолдун парапетинин артына бетон лоток орнотууда подрядчы “China Road Bridge Group” 2021-жылга эсептегичте 3-берененин 3.5-пунктунда жер жумуштары 3.5-1-пункттарга ылайык 1 кмден ашкан жол тилкесин ташуу үчүн 385 064,5 АКШ доллары өлчөмүндө кошумча төлөмдү көрсөтөт. Ошол эле учурда текшерүү үчүн өтүнмөлөр, топографиялык сүрөттөр жана көрсөтүлгөн сандагы транспорттун өлчөө баракчасы берилген эмес.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Иштин көлөмүнө Сертификат тапшырууда подрядчы “China Road Bridge Group” аны суроо-талаптар, топографиялык изилдөөлөр жана жол

тилкесин ташуу үчүн сандык өлчөө отчеттору менен ырастоону жана келишимдин Техникалык спецификациясынын талаптарын так сактоо ну камсыз кылсын.

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдагы ведомостто ба - Туннелдер беренесинин 6-9-пунктунда төмөндөгүлөр көрсөтүлгөн: Долбоорду түзүү жана мониторинг 548,460,0 АКШ доллары суммасында. Иштин (кызматтын) бул түрү боюнча жалпысынан VO боюнча 2 8 239 000,0 АКШ долларын көрсөтүлгөн. Аудитке 548 460,0 АКШ доллары суммасында отчеттор (чалгындоо скважиналарын бургулоо боюнча жумушчу чиймелер, кендердин тоо тектеринин үлгүлөрү жана алардын түзүмдөрүн изилдөө) жана ушул иштин түрү боюнча реквестер берилген эмес.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Кыргызжолтрансдолбоор” долбоорлоо-изилдөө институтунун консультанты менен бирдикте отчеттор (чалгындоо скважиналарын бургулоонун жумушчу чиймелери, керндерден алынган тоо тектеринин үлгүлөрү жана алардын структурасын изилдөө) жана иш боюнча реквестер (кызматтар) менен төмөндөгүлөрдү тастыкташсын: 2021-жылга көлөмдөр ведомостунда 548 460,0 АКШ доллар суммасында долбоорду түзүү жана мониторинг жүргүзүү жана Техникалык спецификацияда көрсөтүлгөн талаптарды так жетекчиликке алынсын.

Аныкталды жана корутунду:

Аудит учурунда 314+200-чакырым тилкесинде жолдун бүткүл туурасынан 140 метр узундуктагы (асфальтбетондук үстүнкү катмары 9 метр эки капталы 3 метр) бүткөрүлгөн көлөмүнүн чөгүп кеткендиги аныкталган. Чөккөндүн баасы болжолдуу түрдө 36 288 АКШ долларын түзөт. консультанты “Кыргызжолтрансдолбоор” Долбоорлоо-изилдөө институтунун Мамлекеттик ишкананын консультантынын түшүндүрмөсүнө ылайык, № 6 сертификатынан чөктүрүүнүн көлөмү алынып салынган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

314+200-чакырымындагы жолдун бүткөрүлгөн көлөмү, жолдун жалпы туурасы боюнча узундугу 140 метр (асфальт-бетон төшөлгөн 9 метр эки тарабындагы жол жээги менен 3 метр) авто жолунун чөгүп кеткен жерлерин жоюу камсыздалсын.

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды:

«Түндүк-Түштүк альтернативалык автожолунун Казарман-Жалал-Абад (291-433 км 291-433) жана Балыкчы – Арал участогу (183+500 – 195+486 км)» участогун куруу долбоорунун 1-фазасын ишке ашыруу үчүн, Кытайдын Экспорттук-импорттук банкынын 399,9 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү кредиттик ресурстары тартылган. Долбоорду ишке ашыруу бекитилген график боюнча 2014-жылы башталып, негизги иштердин көлөмүн 2018-жылдын декабрь айында бүтүрүү пландалган. Графиктин артта калуу, негизинен

инженердик-геологиялык шарттарга, тоннелге баруучу жолдо жана портал аймактарына жакын жердеги кар көчкүлөрүнө байланыштуу болгон.

Долбоорду ишке ашыруу тобунун берген маалыматы боюнча, тоннелдин маңдайында Көгарт дарыясынын бассейни кооптуу, 326-334-чакырым аралыгы, ал жерде 29 кар көчкү түшүү коркунучу бар, ал эми тоннелдин артында Аубек дарыясы боюнча 338ден 349-чакырымга чейинки тилкеде – 18 кар көчкү жыйнагы, “Түндүк-Түштүк” альтернативдик жолунун жыл бою иштөөсүнө таасирин тийгизет. Буга байланыштуу 2 кар көчкү галереясын жана 3 эстакадалык көпүрөнү куруу зарылчылыгы бар.

Долбоорду ишке ашыруунун талдоосу көрсөткөндөй, Долбоорду ишке ашыруунун жүрүшүндө “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын долбоорлоочусунун ишинде айрым кемчиликтер, каталар жана кемчиликтер аныкталган, б.а. жетишээрлик деталдуу инженердик-геологиялык изилдөөлөр, кар көчкү коркунучу бар аймактарды аныктоо, аба ырайынын жана климаттын метрологиялык изилдөөлөрү жүргүзүлгөн эмес, бул жогоруда келтирилген долбоордук кемчиликтерден улам, кийинчерээк ар кандай курулуштарды куруу үчүн кошумча финансылык ресурстарды тартуу зарылдыгын жаратууда.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги Iүфаза жолунун узундугун 25 чакырымга 408ден 433 чакырымга аргасыздан кыскартылган. Жолдун узундугунун кыскарышынын негизги себеби, эл жашаган аймактардын чектеринде азыркы жолдун боюнан каттамдын өтүшүнө каршы чыккан жергиликтүү коомчулуктун жана жергиликтүү кеңештин депутаттарынын көптөгөн кайрылуулары. Бул жагдайлар долбоорлоо процессинде өз убагында эске алынган эмес. Натыйжада калктуу пункттардын чек арасын айланып өтүүчү жолду куруу зарылчылыгы келип чыкты, бул курулушка кошумча чыгымдарды алып келет.

Корутунду:

- “Түндүк-Түштүк” альтернативдик автожолунун Казарман – Жалал-Абад участогун (291-433 км) жана Балыкчы – Арал участогун (183+500 – 195+486 км) куруу” долбоорун ишке ашыруу жумуш графигинен артта калуу, бул негизинен инженердик-геологиялык шарттарга, тоннелге баруучу жолдо жана портал аймактарына жакын жердеги кар көчкүлөрүнө байланыштуу болгон.

- Долбоорду ишке ашырууда “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын долбоорлоочусунун ишинде айрым мүчүлүштүктөр, каталар жана кемчиликтер аныкталган, б.а. жетишээрлик деталдуу инженердик-геологиялык изилдөөлөр, кар көчкү коркунучу бар аймактарды аныктоо, аба ырайынын жана климаттын метрологиялык изилдөөлөрү жүргүзүлгөн эмес, бул жогоруда келтирилген долбоордук кемчиликтерден улам, кийинчерээк ар кандай курулуштарды куруу үчүн кошумча финансылык ресурстарды тартуу зарылдыгын жаратууда.

- “Кыргызжолтрансдолбоор” МИнин долбоорлоо процессинде трассанын калктуу пункттардын чектериндеги учурдагы жол менен өтүү жагдайлары өз убагында эске алынган эмес. Натыйжада калктуу пункттардын

чек арасын айланып өтүүчү жолду куруу зарылчылыгы келип чыкты, бул курулушка кошумча чыгымдарды алып келет.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуштар:

- “Түндүк-Түштүк” альтернативалык автожолунун Казарман-Жалал-Абад участогун (291-433 км) жана Балыкчы-Арал участогун (183+500 - 195+486) куруу” долбоорунун аткарылышына белгиленген иш тартибинин чегинде көзөмөл жана мониторинг күчөтүлсүн.

-“Түндүк-Түштүк, Казарман-Жалал-Абад участогу (291-433-чакырымдары) жана Балыкчы-Арал участогун (183+500-195+486)” альтернативдик автожолунун курулушу боюнча долбоорлоо иштеринин долбоорлоочу “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасы тарабынан сапатсыз жана жетишсиз аткарылгандыгы жөнүндө маселеси каралсын жана тиешелүү чаралар көрүлсүн, бул кийинчерээк ар кандай курулуштарды куруу үчүн кошумча финансылык каражаттарды тартууга алып келет.

“БАРЭК 1 жана 3 коридорлорун бириктирүү” долбоору, (89 км-159 км, Эпкин-Башкууганды участогу) долбоору боюнча

2021-жылдагы аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды:

Азия өнүктүрүү банкы, Кыргыз Республикасынын Соода жана коммерциялык министрлиги тарабынан каржыланган “Бириктирүүчү жол, БАРЭК 1 жана 3 коридорлору, 2Б секциясы, Эпкин – Башкууганды (км 89+500 – км 159+200)” долбоорунун алкагында Республика 2018-жылдын 28-августунда “Gentek International Engineering and Consulting Limited” компаниясы менен консалтингдик кызматтарды көрсөтүү (инженердик жана курулуш көзөмөлү) боюнча келишимге кол койгон. Кызмат көрсөтүү мөөнөтү 48 ай (курулуштун 36 айы + гарантиялык мөөнөттүн 12 айы) аныкталды, келишимдин максималдуу суммасы 2 770 331,11 АКШ долларын түздү.

“Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 39-4-беренесинин талаптарына ылайык келбегендиктен, “Gentek International Engineering and Consulting Limited” автожолунун курулушун көзөмөлдөө боюнча консультант менен келишим үч жылдын ордуна объекттерди эксплуатациялоонун кепилдик мөөнөтүнүн 12 айына түзүлгөн.

2020-жылдын 16-ноябрында подрядчы «Todini Costruzioni Generali SpA» менен келишим АБРга кызматтан четтетүү тууралуу билдирүүсүнөн кийин токтотулган, анткени компаниянын өкүлү Бехруз Гулрузов КР МТКнын жетекчилери менен коррупциялык аракеттерге катышкан.

Контрактты бузуу жөнүндө 2020-жылдын 1-декабрында күчүнө кирген, ошондуктан “Todini Costruzioni Generali S.p.A.” участкадагы иштер токтотулган.

Министрликтин 2020-жылдын 1-декабрындагы №308 буйругу менен «Эпкин-Башкууганды» долбоорунун участогу талап кылынган каражаттарды камсыз кылуу үчүн ЖТМнун № 24 ЖТМ балансына убактылуу өткөрүлүп берилген. АБРнын белгиленген жол-жоболоруна ылайык жаңы подрядчыны

дайындаганга чейин долбоордук участка күүтүүнүн талап кылынган деңгээлин камсыз кылуу үчүн.

Каржылоо келишимине ылайык, долбоордун физикалык көлөмү 2021-жылдын 31-июлуна чейин аякташы керек болчу, ал эми кредиттик жана гранттык каражаттардын жабылуу мөөнөтү 2022-жылдын 31-январы болгон.

“Todini Costruzioni Generali S.p.A.” тарабынан подрядчы менен келишим бузулганына, жаңы подрядчыны тандоо боюнча узакка созулган тендерге жана жаңы тандалган “China Railway №5” подрядчы менен келишимге кол коюлгандыгына байланыштуу, Кыргыз Республикасынын 1998-жылдын 2-июнундагы № 72 “Автомобиль жолдору жөнүндө” Мыйзамынын (Кыргыз Республикасынын 2023-жылдын 22-майындагы № 104 “Автомобиль жолдору жөнүндө” Мыйзамына ылайык күчүн жоготту) 39-4-беренесин эске алуу менен Консультанттын келишимине өзгөртүү киргизилген. Жыйынтыгында, Гранттык макулдашуунун алкагында “Gentek International Engineering and Consulting Limited” консалтингдик компаниясы менен келишимдин суммасы 1 619,1 миң АКШ долларына көбөйтүлүп, долбоордун жабылуу мөөнөтү АБР макулдугу менен 2026-жылдын 31-декабрына чейин узартылган.

Корутунду:

- “Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 39-4-беренесинин талаптарын бузуу менен, «Бириктирүүчү жол, БАРЭК 1 жана 3 коридорлору, Эпкин-Башкууганды (км 89+500 – 159+200) участогун курууну көзөмөлдөө боюнча “Гентек” Интернэшнл Инжиниринг энд Консалтинг Лимитед” компаниясынын консультанты менен келишим үч жылга эмес, объектилерди пайдалануунун 12 айлык кепилдик мөөнөткө түзүлгөн.

- “Todini Costruzioni Generali S.p.A.” компаниясы менен келишими, Компаниянын өкүлү Бехруз Гулрузов Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин жетекчилери менен коррупциялык аракеттерге катышкандыктан, АӨБнын ишмердүүлүгүн токтотуу жөнүндө эскертүүсү боюнча токтотулган.

- “Todini Costruzioni Generali S.p.A.” тарабынан подрядчы менен келишим бузулгандыгына, жаңы подрядчыны тандоо боюнча узакка созулган тендерге жана жаңы тандалган “China Railway №5” подрядчы менен келишимге кол коюлгандыгына байланыштуу, келишимге өзгөртүү киргизилген. 39-4 ст. эске алуу менен “Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын (КР 2023-жылдын 22-майындагы № 104 “Автомобиль жолдору жөнүндө” Мыйзамына ылайык күчүн жоготту. Жыйынтыгында Гранттык макулдашуунун алкагында “Gentek International Engineering and Consulting Limited” консалтингдик компаниясы менен келишимдин суммасы 1 619,1 миң АКШ долларына көбөйтүлүп, долбоордун жабылуу мөөнөтү АБР макулдугу менен 2026-жылдын 31-декабрына чейин узартылды.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Кийинчерээк автомобиль жолдорун курууга, реконструкциялоого жана оңдоого көзөмөл жүргүзүү боюнча консультанттар менен келишимдер

“Автомобиль жолдору жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 28-беренесинин талаптарына ылайык, келишимдин суммасын реалдуу эсептөө менен үч жыл объекттерди пайдалануунун кепилдик мөөнөтүн сактоо менен түзүлсүн.

Аныкталды:

2021-жылдын 23-сентябрында Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникация министрлиги менен подрядчы «China Railway No.5 Engineering Group Co., LTD» компаниясы Эпкин-Дыйкан участогунда (Башкууганды) 89+500 км 159+200 км. курулуш иштерин жүргүзүү боюнча келишим түзгөн. Келишимдин баасы 39 100,0 миң АКШ долларын түзөт. Келишимдин 14.2-пунктуна ылайык, 5865,0 миң АКШ доллары өлчөмүндө контракттын наркынан 15% алдын ала төлөм каралган, ал толугу менен заказчы тарабынан төлөнгөн.

2022-жылга иштин көлөмүнүн бириктирилген отчетуна ылайык, подрядчы “China Railway №5 Engineering Group Co., LTD” 3 504,3 миң АКШ долларына жумуш аткарган. Аткарылган айрым иштерди текшерүүдө - 4 “Дренаж - суу өткөргүчтөр” диаметри 1,0 метр жана 1,5 метр болгон даяр арматураланган бетон түтүктөрүн орнотуу төмөнкү пункттар боюнча аткарылган эмес:

- 4.4-6 “Диаметри 1,0 метр болгон даяр темир-бетон түтүкчөлөрү менен камсыз кылуу жана монтаждоо” - иштин бүткөрүлгөндүгү жөнүндө акт боюнча 89+957 км жолдун пикетине 52,2 миң АКШ долларына 373 көлөмүндө түтүкөр орнотулган, иш жүзүндө 43,3 миң АКШ долларына 345 даана орнотулган же **8,9 миң АКШ долларына** 28 даана түтүк орнотулган эмес.

- 4.4-7 “Диаметри 1,5 метр” – даяр арматураланган бетон түтүктөрдү камсыз кылуу жана орнотуу” аткарылган иштер актысына ылайык, 90+770 км жол пикет түтүктөрү 64,5 миң АКШ долларына 215 даана өлчөмүндө орнотулган, иш жүзүндө 51,0 миң АКШ долларына 192 даана орнотулган же 13,5 миң АКШ долларына 23 даана түтүк орнотулган эмес.

Корутунду:

Подрядчы “China Railway No.5 Engineering Group Co., LTD” 89+957 км жол пикетажында 8,9 миң АКШ долларына 28 даана арматураланган бетон түтүктөрүн жана 13,5 миң АКШ долларына 23 даана түтүктөрдү орноткон эмес, жалпысынан 22,4 миң АКШ доллары суммасында

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“China Railway № 5 Engineering Group Co., LTD” подряддык компаниясы тарабынан 89+957 жана 90+770 жолдорду пикетажына чыгаруу үчүн 28 даана 8,9 миң АКШ доллары суммасындагы жана “Бириктирүүчү жол, БАРЕК 1 жана 3-коридорлору” (89-159-чакырым, Эпкин айылынан Башкууганды айылы 70 км) долбоорунун алкагында 23 даана 13,5 миң АКШ доллары суммасында, жалпы суммасы 22,4 миң АКШ доллары суммасында темир-бетон түтүктөрүн орнотуу камсыздалсын.

**“Түндүк-Түштүк альтернативдүү автожолунун 2-фазасын куруу, узундугу 99 км Арал а. – Казарман а. (км 195-291) участогу жана 2 эстакадалык көпүрөнүн куруу” долбоору боюнча
2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча**

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдын 18-декабрындагы келишимге ылайык, № N-SPHASE-1.2022-539 “Түндүк-Түштүк альтернативдик автожолунун курулушу, 1-фаза, 332+619 км жол көпүрөлөрү, 339+185 жана 339+940”, КР МТК (Заказчы) ортосунда түзүлгөн, Жолдорду жана көпүрөлөрдү куруу боюнча инженердик консалтинг компаниясы “Синьцзян-Синь Хайжун” (долбоорлоочу) жана “Кыргызжолтрансдолбоор” МИ (координатор), долбоорлоочу “Түндүк-Түштүк альтернативдик автожолунун курулушу боюнча долбоордук жана жумушчу документтерди иштеп чыгууга милдеттенет, Фаза-1, км 332+619, км 339+185 жана 339+940” жол көпүрөлөрү. Келишим боюнча “Sinjiang-Sin Haijun” компаниясынын ишинин баасы 406,7 миң АКШ долларын түздү. Акыркы мөөнөт 2022-жылдын 20-марты, мамлекеттик экспертизадан уруксат алуунун акыркы мөөнөтү 2022-жылдын 20-июну. “Кыргызжолтрансдолбоор” МИнин кызмат көрсөтүүлөрүнүн наркы 28,0 миң АКШ долларын түзгөн.

2021-жылдын 10-декабрындагы келишимге ылайык, № NS PHASE-1, 2022-538 эки көчкүдөн коргоочу галереялардын долбоордук жана жумушчу документтерин 331+924 (109 м) км жана 338+410 (140 м) км “Түндүк-Түштүк Балыкчы – Жалал-Абад (Фаза-1)”, МТК КР (Кардар) жана Мамлекеттик ТШИ “” (Долбоорлоочу) тарабынан түзүлгөн Долбоорлоочу 331+924 (109 м) жана км 338+410 (140 м) үчүн көчкүдөн коргоочу эки галереянын долбоордук жана жумушчу документтерин иштеп чыгууга милдеттенет. “Түндүк-Түштүк альтернативдик магистралын куруу, 1-фаза”, иштин баасы 55,5 миң АКШ долларын түзгөн. Аяктоо мөөнөтү 2022-жылдын 20-марты, мамлекеттик экспертизадан уруксат алуунун акыркы күнү 2022-жылдын 20-майы.

Аудит жүргүзүү учурунда (2023-жылдын февраль айы) жогоруда көрсөтүлгөн долбоорлоо иштери белгиленген мөөнөт аяктагандан кийин долбоорлоочулар тарабынан Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан белгиленген талаптарды бузуу менен даярдалып, өткөрүлүп берилген эмес, жогоруда көрсөтүлгөн Макулдашуулар, 15 күндүн ичинде келишимдерге кол коюлгандан кийин, баштоо үчүн 10% өлчөмүндө алдын ала төлөмдөрдү жүргүзгөн эмес.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги 2022-жылдын 16-мартындагы № 14-9/437 каты менен подрядчы “China Road and Bridge Corp.” компаниясын төлөп берүүгө милдеттендирген. Синьцзян-Синь Хайчжун конструкторлоруна 40,7 миң АКШ доллары жана “Кыргызжолтрансдолбоор” МИ - 8,3 миң АКШ доллары өлчөмүндө аванс берилди. Жалпысынан 48,7 миң АКШ доллары төлөнгөн.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2021-жылдын 3-ноябрындагы №4 буйругуна ылайык, подрядчы “China Road and Bridge Corp” менен EXMV/KG/NS-05 келишимине өзгөртүү киргизилди. “Жумуштарды көзөмөлдөө” 2-баракчасына киргизүү

шарттарына 470,0 миң АКШ долларына үч эстакадалык көпүрөнүн жана 60,0 миң АКШ долларына эки галереянын долбоору киргизилген.

Сертификатка ылайык - 11 (акыркы ноябрь - 2022-ж.) “Чайна Роуд энд Бридж Корп.” подрядчысынын “Жумуштарды көзөмөлдөө” 2-баракчасынын аткарылган ишинин графасында, Чыгымдарга 470,0 миң АКШ долларына үч эстакадалык көпүрөнү жана 60,0 миң АКШ долларына эки галереяны долбоорлоого кеткен чыгымдар, жалпысынан 530,0 миң АКШ доллары кошулган. Ал эми текшерүү учурунда (2023-жылдын февраль айы) иш жүзүндө долбоорлоо иштери даяр эмес, бүткөрүлбөй, долбоорлоочуларга 530,0 миң АКШ долларынын 48,7 миң АКШ доллары төлөнгөн.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуштар:

Камсыз кылуу:

-332+619, 339+185 жана 339+940-чакырымдарында авто көпүрөлөрдүн курулушун долбоорлоо боюнча “Синьцзян-Синь Хайчжун” инженердик-консалтинг компаниясы жана “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасы тарабынан 331+924 (109 м) жана 338+410 (140 м) чакырымдарында эки кар көчкүдөн коргоо галереясынын келишимдик милдеттенмелердин аткарылышы камсыздалсын.

-“China Road and Bridge Corp.” компаниясы аткарган иштердин “Ишти контролдоо” 2-ведомостунун аткарылган иштер графасындагы (финалдык ноябрь - 2022-жыл) чыгымдарга кирген 530,0 миң АКШ доллары 11-сертификаттан алынсын, аудит жүргүзүү учуруна (2023-жыл февраль) 332+619 км, 339+185 жана 339+940 км автожол көпүрөлөрүн жана 331+924 км (109 м) жана 338+410 км (140 м) кар көчкүдөн сактоочу эки галереяны куруу боюнча долбоорлоо иштери аткарылган эмес.

- “Синьцзян-Синь Хайчжун” инженердик-консалтинг компаниясынын жана “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын долбоорлоочуларына 48,7 миң АКШ долларын которуунун негиздүүлүгү каралсын.

Дүйнөлүк банктын долбоорлору

“Эл аралык маанидеги жолдорду жакшыртуу” долбоору, 1-компонент - Ош-Баткен-Исфана автожолунун 47 км (28-75-чакырымдары) бөлүгүн реабилитациялоо

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Долбоор “Эл аралык маанидеги магистралдык жолдорду жакшыртуу”, 1-компонент - узундугу 47 км, Ош-Баткен-Исфана автожолунун участогун реабилитациялоо (км 28-75) Япониянын консультациялык компаниясын тандоо боюнча тендердик процесс бир кыйла узартылды, донор менен узак бекитүү жол-жоболоруна байланыштуу. Долбоордун консультантын тандоо жол-жобосу кредиттик келишим күчүнө киргенден тартып – 2016-жылдын 21-майы, консалтингдик компания менен келишим түзүлгөнгө чейин – 2018-жылдын 18-майы дээрлик 2 жылга созулган.

Консультанттын долбоордук объектилердин деталдык долбоорлорун иштеп чыгуу, социалдык жана экологиялык коргоо чаралары боюнча документтерди даярдоо жана подрядчыны тандоо боюнча тендердик документация дагы дээрлик эки жылга созулду, бул Ковид-19 пандемиясына байланыштуу болгон, долбоордун ишке ашырылышынын кечигишине алып келди.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Эл аралык маанидеги магистралдык жолдорду жакшыртуу», 1-компонент-Ош-Баткен-Исфана автожолунун участогун реабилитациялоо 47 км (км 28-75)” долбоорунун жүрүшүнө көзөмөлдү жана мониторингди күчөтүү жана долбоор боюнча консультанттын милдеттенмелерин өз убагында аткарылышы камсыз кылынсын.

“Талас-Тараз жолунда Урмарал дарыясындагы көпүрөнү реконструкциялоо” долбоору боюнча донор Япония Эл аралык кызматташтык агенттиги (JICA)

2022-жылга аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдын 1-ноябрындагы келишимге ылайык, келишимди аткаруу мөөнөтү 2024-жылдын 30-апрелине чейин белгиленген. Бирок 2022-жылдын аягында долбоор боюнча бүткөрүлгөн иштердин жалпы көлөмү 40%ды түзөт.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Талас-Тараз автожолундагы Урмарал дарыясындагы көпүрөнү реконструкциялоо” долбоорун белгиленген мөөнөттө ишке ашыруусу тездетилсин.

Ислам өнүктүрүү банкынын долбоорлору

“Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 272-365-чакырымдарын реабилитациялоо” долбоору

2021 жана 2022-жылдарынын аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Мамлекеттик инвестициялык компаниянын отчеттук маалыматтарына ылайык, 2021-жылдын 1-январына карата долбоор боюнча кредитордук карыз 597,1 миң АКШ долларын, ал эми 2021-жылдын акырына карата 1617,2 миң АКШ долларын түздү, анын ичинде подрядчы “Копри/Синохидро” БИ- 1588,1 миң АКШ доллары, консалтинг компаниясы “Team International» - 29,1 миң АКШ доллары. Бул кредитордук карызды каржылоо милдети төмөнкү донорлорго жүктөлгөн: Кувейт Араб экономикалык өнүктүрүү фонду (КФАЭР) - 284,4 миң АКШ доллары, Абу-Даби өнүктүрүү фонду (ФРАД) - 1 134,2 миң АКШ доллары, Эл аралык өнүктүрүү фонду (ОПЕК) - 29,5 миң АКШ доллары жана Сауд өнүктүрүү фонду (СФР) – 169,1 миң АКШ долларын түздү. 2023-жылдын 1-январына карата кредитордук карыз 15,0 миң АКШ долларын түздү.

Кредитордук карыздын жалпы көлөмүнүн ичинен 1 617,2 миң АКШ доллары, келишимдердин шарттарына ылайык төлөм шарттары боюнча

мөөнөтү өтүп кеткен карыз 813,6 миң АКШ долларын түзөт, анын ичинен подрядчы “Копри/Синохидро” БИ 784,4 миң АКШ доллары жана “Team International” консалтингдик компаниясы - 29,1 миң АКШ доллары.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги менен подрядчынын ортосундагы келишимге каратат №3 кошумча макулдашууга ылайык, аткарылган иштер үчүн КАЭӨФ тарабынан төлөмдүн үлүшү 29,92%ды түздү. 2019-жылдын 18-сентябрындагы №4 кошумча макулдашуу менен КАЭӨФ биргелешип каржылоо пайызын 32,07%га чейин өзгөрттү. Бирок, 2020-жылдын сентябрь айында гана Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги менен ДИТ КАЭӨФ менен биргелешип каржылоонун үлүшүн 32,07% деңгээлинде жазуу жүзүндө макулдашты.

Ушуга байланыштуу, КАЭӨФ донору №3 Кошумча келишимдин шарттары боюнча №4 Кошумча келишим боюнча 2019-жылдын 27-декабрындагы №35 подрядчынын алгачкы арызы үчүн 29,92% төлөп берди. “Копри/Синохидро” БИ подрядчысына донор тарабынан төлөнбөгөн 15,0 миң АКШ доллары суммасындагы айырма 2019-жылдан бери ушул күнгө чейин төлөнбөй келет, анткени биргелешип каржылоочу донор КАЭӨФ менен өз убагында келишим түзбөгөндүктөн төлөөдөн баш тартылган, аны биргелешип каржылоо үлүшүнүн өлчөмү боюнча.

Ошону менен бирге, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан подрядчы “Копри/Синохидро” БИ тарабынан аткарылган иштер үчүн 15,0 миң АКШ доллары түрүндө төлөнбөгөндүгү боюнча дооматтар боюнча тобокелдиктер бар. Келишимдин шарттарына ылайык 2020-жылдын башынан тартып айыптар жана пайыздар.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 272-365 км участогун реабилитациялоо” долбоору боюнча курулуш иштерин жүргүзүү үчүн подрядчы «Копри/Синохидро» БИ менен түзүлгөн контрактка карата № 4 Кошумча макулдашуу боюнча Кувейт Араб Экономикалык Өнүктүрүү Фонду (КАЭӨФ) менен 32,07% биргелешип каржылоо үлүшүн өз убагында макулдашылбагандыгына жол берген, Ислам өнүктүрүү банкынын долбоорлорун ишке ашыруу тобунун кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын. Натыйжада, подрядчы Копри/Синохидро биргелешкен ишканасына донор тарабынан төлөнбөгөн 15,0 миң АКШ доллары өлчөмүндөгү айырма 2019-жылдан бери ушул күнгө чейин төлөнбөй келет, анткени, биргелешип каржылоочу донор катары КАЭӨФ биргелешип каржылоо үлүшүнүн өлчөмүн өз убагында макулдашылбагандыктан төлөөдөн баш тарткан.

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине сунуш:

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги менен подрядчы “Копри/Синохидро” биргелешкен ишканасына “Бишкек-Нарын-Торугарт автожолун реабилитациялоо, 272-365 км участкасы” долбоору боюнча курулуш иштерин жүргүзүү боюнча № 4 келишимге карата Кошумча макулдашуунун алкагында, Кувейттин араб экономикалык өнүгүү фонду менен 32,07 % биргелешип каржылоо үлүшүн

кечирээк бекитүүгө жол берген, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын. Натыйжада, донор тарабынан подрядчы “Копри/Синохидро” биргелешкен ишканасына төлөнбөгөн 15,0 миң АКШ доллары суммасындагы айырма 2019-жылдан бери ушул күнгө чейин төлөнбөй келет, анткени, биргелешип каржылоочу донор КАЭӨФ тарабынан төлөөдөн баш тартылган, аны менен биргелешип каржылоо үлүшүнүн өлчөмү боюнча өз убагында макулдашылган эмес.

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Нарын-Торугарт унаа жолунун 272-365-чакырымында подрядчы “Копри/Синохидро” БИ 1 карьер жана 2 таштанды төгүүчү жерди пайдаланган. Подрядчы келишимдеги Техникалык шарттарды бузуп, курулуш иштери аяктагандан кийин карьерлерди жана туруктуу таштанды төгүүчү жайларды кайтарып алган эмес. Натыйжада, пайдаланылган карьердин жана таштанды төгүүчү жайлардын ордунда тамак-аш жана курулуш таштандыларынын стихиялуу тамак-аш жана курулуш таштандылары пайда болгон.

Аудиттин жыйынтыгы менен 2021-жылга карьерди жана таштанды төгүүчү жерлерди рекультивациялоо боюнча бүткөрүлбөгөн иштердин жалпы суммасы 10,2 миң АКШ долларын түзгөн.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 272-365-чакырымында подрядчынын эсебинен карьерди жана таштанды төгүүчү жерлерди рекультивациялоо боюнча иштерди подрядчы “Копри/Синохидро” БИ тарабынан аткарылышы камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Нарын-Торугарт унаа жолунун 272-365-чакырымында подрядчы “Копри/Синохидро” БИ тарабынан көпүрөнүн курулушу жүрүп жаткан учурда темир конструкциялар, көпүрөнүн тосмолор жана жол белгилеринин мамылары бетон куймаларынан тазаланган эмес, натыйжада бул конструкциялардын кызмат мөөнөтүн кыскартууга алып келет.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Бишкек-Нарын-Торугарт унаа жолунун 272-365-чакырымындагы көпүрөнү курууда темир конструкциялардан, көпүрөнүн тосмолорунан жана жол белгилеринин мамыларынан бетон куюуларын тазалоо иштери “Копри/Синохидро” БИ тарабынан аткарылсын.

Аныкталды жана корутунду:

Бишкек-Нарын-Торугарт унаа жолунун 272-365-чакырымындагы айрым участкторунда подрядчы “Копри/Синохидро” БИ жолду куруп жатканда ийиндерди талап кылынган техникалык көрсөткүчтөрдөн, башкача айтканда, асфальттын четинен түшүргөндүгү аудиттин жыйынтыгында аныкталган тротуар алар жолуккан жерлеринде ийинден бийик болуп, кийинчерээк асфальт жолдун кырынын бузулушуна алып келет. Ошол эле учурда далылары көтөрүлгөн, башкача айтканда, тротуардын четтери бири-бирине кошулган

жерлеринде ийнинен ылдый болуп, жолдун жээгинен суунун агып чыгышына тоскоол болгон жолдор бар.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Бишкек-Нарын-Торугарт автожолунун 272-365-чакырымдарында подрядчы “Копри/Синоходро” БИ тарабынан жол жээктерин долбоордук талаптарына ылайык келтирилсин.

“Ош-Баткен-Исфана автожолун 75-108-чакырымдары реконструкциялоо” долбоору

2021 жана 2022-жылдарынын аудиттин жыйынтыгы боюнча

Аныкталды жана корутунду:

Ош-Баткен-Исфана автожолунун 75-108-чакырымдарын реконструкциялоо боюнча аткарылган иштерди кабыл алуу менен 2021-жылдын 15-октябрындагы дефекттердин тизмеси “Спектрум Инжиниринг Консалтантс с.а.р.л.” консультанты тарабынан түзүлгөн жана подрядчы “Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.” билдирүүдө көрсөтүлгөн айрым дефектер жарым-жартылай жоюлган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 75-108-чакырымдарын реконструкциялоо боюнча жумуштарды кабыл алууда 2021-жылдын 15-октябрындагы Дефектер ведомостунда көрсөтүлгөн кемчиликтерди подрядчы “Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А. Ш.” эсебинен толугу менен жоюу камсыздалсын.

Аныкталды жана корутунду:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 75-108-чакырымдарынын айрым участкаларында подрядчы “Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.” жол курууда талап кылынган техникалык көрсөткүчтөрдөн азайтылган, башкача айтканда, асфальт төшөлгөн жер жолдун четинен бийик болуп, кийинчерээк асфальт жол төшөлмөнүн четинин бузулушуна алып келет. Ошол эле учурда далылары көтөрүлгөн, башкача айтканда, тротуардын четтери бири-бирине кошулган жерлеринде ийнинен ылдый болуп, жолдун жээгинен суунун агып чыгышына тоскоол болгон жолдор бар.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 75-108-чакырымдарынын айрым участкалорундагы бийиктиктердин долбоордук талаптарына ылайык, подрядчы “Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.” тарабынан жол жээктери калыбына келтирилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 83+680-83+700 (20 м2) пикеттеринде, 75-108-чакырымдарында чуңкурлар пайда болгон - жолдун үстүнкү катмарынын жеринде бузулушу, четтери кескин бузулгандыгы аныкталган, ар кандай конфигурациядагы ойдуңдар пайда болгон. Алар Кызыл-Кыя

шаарынын инженердик тармактары (суу менен камсыздоо) иштен чыккан учурда каптоочу материалды бузулушунан улам келип чыккан.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Ош-Баткен-Исфана автожолунун 75-108 км Кызыл-Кыя шаарынын суу менен камсыздоо тармактарынын авариясынын натыйжасында пайда болгон 83+680-83+700 (20 м²) пикеттериндеги чуңкурларды жок кылуу маселеси Кызыл-Кыя шаарынын муниципалдык органдары жана подрядчы «Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.» менен бирдикте чечилсин.

Аныкталды жана корутунду:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 83+120-83+320 пикеттеринде шаардын канализация түйүндөрүндөгү авариянын кесепетинен 75-108-чакырымдарында жол жээктери менен 200 метр асфальт-бетон төшөлгөн чөгүп, деформацияланган.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 83+120-83+320 пикеттеринде узундугу 200 метр асфальт-бетон төшөлмөлөрүнүн Кызыл-Кыя шаарындагы канализация тармактарындагы авариянын кесепетинен чөгүп кетүүсүн жана деформациясын жоюу шаардын муниципалдык органдары жана подрядчы «Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.» менен бирдикте чечилсин.

Аныкталды жана кортунду:

2022-жылдын октябрь айына карата Ош-Баткен-Исфана унаа жолунун 75-108-чакырымдарынын айрым участкаларында тротуарларды куруу, аялдамаларды орнотуу жана жол сызыктарын түшүрүү иштери бүтпөй калган.

Подрядчы «Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.» Келишимдин 4.2-пунктуна ылайык, Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан Заказчыга Контракттын аткарылышын камсыз кылууга милдеттүү. Келишимдин аткарылышын камсыздоо күчүндө болууга жана Объекттердин курулушу аяктаганга чейин жана бардык кемчиликтер жоюлганга чейин күчүндө болууга тийиш.

Буга байланыштуу, аудит, эгерде жогоруда көрсөтүлгөн кемчиликтер кепилдик тейлөө мөөнөтү аяктаганга чейин бүтпөсө, бул Камсыздоо Подрядчы тарабынан бардык иштер аяктаганга чейин жана кемчиликтер жоюлганга чейин узартылышы керектигин белгилейт. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 24-августундагы № 538 токтому менен бекитилген “Жолдорду долбоорлоо, куруу жана реконструкциялоо тартиби жөнүндө” жобонун 47-пунктуна ылайык, эгерде подрядчы тарабынан долбоордук документтердин жана техникалык регламенттердин талаптарын бузуу менен иштерди жүргүзүүгө байланыштуу кепилдик мөөнөтүнүн ичинде кемчиликтер аныкталса, подрядчы бул кемчиликтерди өз каражаттарынын эсебинен четтетет, ал эми бул элементке же участокко кепилдик мөөнөтү. автомобиль жолунун кемчиликтерин жоюу боюнча иштер аяктаган учурдан тартып кайра белгиленет. Белгиленген кемчиликтерди четтетүү боюнча иштердин узактыгы кепилдик мөөнөтүнө эсептелбейт.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 24-августундагы № 538 токтому менен бекитилген, “Автомобиль жолдорун долбоорлоонун, куруунун жана реконструкциялоонун тартиби жөнүндө” жобонун 47-пунктуна ылайык, подрядчы “Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.” менен келишимдин аткарылышын камсыздоону колдонуу мөөнөтү узартылсын.

Аныкталды жана корутунду:

Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы тарабынан Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде 2022-жылга бюджеттин аткарылышынын аткарылышынын аудити аяктаган учурда, контракттын аткарылышын камсыздоо подрядчыга “Алке Иншаат Санайи” кайтарылып берилгени аныкталган жана Тижарет А.Ш.» КР Эсептөө палатасынын 2021-жылга “Ош-Баткен-Исфана автожолун реконструкциялоо, 75-108-чакырымдары” долбоору боюнча курулуш иштеринин шайкештигине аудит жүргүзүүдө чагылдырылган сунуштарына карабастан.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Алке Иншаат Санайи жана Тижарет А.Ш.” подрядчысына бүтпөгөн жумуштардын жана чечилбеген кемчиликтердин бар экендигине карабастан, келишимдин аткарылышын камсыздоону кайтарууга жол берген кызмат адамдарынын жоопкерчилиги каралсын.

“Ысык-Көл айланма автожолунун 104-184,5 чакырымдарын Корумду-Балбай Баатыр участогун реконструкциялоо” долбоору, узундугу 80,5 км

Аныкталды жана корутунду:

2021-жылдын 8-сентябрындагы №KGZ-1019 кредиттик макулдашууга ылайык, “Ысык-Көл айланма жолунун Корумду-Балбай Баатыр 104-чакырымынан 184,5-чакырымына чейинки бөлүгүн реконструкциялоо” долбоорун ишке ашыруу датадан тартып төрт жылдын ичинде Макулдашуунун негизинде аякташы керек. Бирок, 2023-жылдын 1-февралына карата “Корумду-Балбай Баатыр 104-184,5-чакырымдары” Ысык-Көл айланма жол тилкесин реконструкциялоо боюнча курулуш иштери тендердик жол-жоболор бүтпөгөндүктөн жана курулуш иштери баштала элек, подрядчы аныкталган эмес.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

Автожолдун өз мөөнөтүндө бүткөрүлүшүн камсыз кылуу максатында, “Ысык-Көл айланма жолунун Корумду-Балбай Баатыр 104-чакырымынан 184,5-чакырымына чейинки бөлүгүн реконструкциялоо” долбоорунун аткарылышына көзөмөл жана мониторинг күчөтүлсүн.

“Түндүк-Түштүк альтернативдик автожолунун 159-183-чакырымдарын реконструкциялоо, 3-фаза” долбоору (узундугу 24 км, Дыйкан-Кызыл-Жылдыз айылдын участогу)

Аныкталды жана корутунду:

“Түндүк-Түштүк альтернативдик автожолун реконструкциялоо, 3-фаза, км 159-183” долбоору боюнча курулуш иштеринин чыгымдарын талдоо көрсөткөндөй, “Кыргызжолтрансдолбоор” мамлекеттик ишканасынын долбоорлоочусунун каталары жана кемчиликтери менен долбоорлоодо жер кыртышынын шарттарынын инженердик-геологиялык изилдөөлөрүнүн жетишсиздигинен турган, курулуш иштерин жүргүзүүдө кошумча жумуштарга 3118,4 миң АКШ доллары өлчөмүндө долбоордук чыгымдардын сметасында каралгандан 1899,1 миң АКШ доллары же 60,9%ы каралган жолдун огун жылдырууга багытталган, бул болсо саздуу жерлерге байланыштуу болгон.

Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигине сунуш:

“Түндүк-Түштүк, 159-183-чакырымдары” альтернативдик автожолунун курулушу боюнча долбоорлоо иштеринин “Кыргызжолтрансдолбоор” МИнин долбоорлоочусу тарабынан сапатсыз жана жетишсиз аткарылгандыгы жөнүндө маселе каралсын, бул 1899,1 миң АКШ долларына же 60,9 % чыгымдалышына алып келген, долбоордун бюджетинде каралгандан кошумча жумуштарга 3118,4 миң АКШ доллары өлчөмүндө чыгымдар, саздак жерлерге байланыштуу долбоордо каралган жол огун которуу жана тиешелүү чаралар көрүлсүн.

Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин 2022-жылдын 20-ноябрындагы № 15/10825 суроо-талабы боюнча Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлиги тарабынан кредиттик ресурстардын пайдаланылышы жана “Азвирт” ЖЧКсына акча каражаттарын бөлүү боюнча маалымат Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетине жөнөтүлөөрү эске алынсын.

Аудитор

У.А. Жумагулов